

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ ADAYLARINDA
SERBEST ZAMAN ALGISI VE ENGELLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra LAKOT

**TRABZON
Haziran, 2015**

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ ADAYLARINDA
SERBEST ZAMAN ALGISI VE ENGELLERİ**

Kübra LAKOT

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek
Lisans Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Danışmanı
Doç. Dr. Erman ÖNCÜ**

**TRABZON
Haziran, 2015**

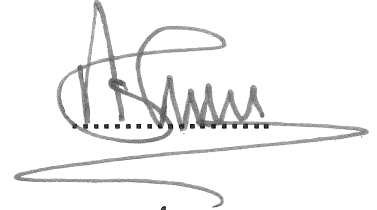
KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 10 / 06 / 2015

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Erman ÖNCÜ

Üye : Prof. Dr. Arslan KALKAVAN

Üye : Doç. Dr. Bülent GÜRBÜZ

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç. Dr. Nevzat Yiğit
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı ve bu tezi KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nden başka bir bilim kuruluşuna akademik gaye ve unvan almak amacıyla vermediğimi; tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Kübra LAKOT

10 / 06 / 2015

ÖN SÖZ

Zaman, insanların yaratılışından bu yana büyük önem taşımaktadır. İnsanın gelişmesinde ve hangi alanda olursa olsun mesleki başarısında zaman anlayışının payı büyüktür. Hall, “insanlar zamanı yönetemezler, ancak sahip oldukları zamanı daha iyi kullanabilirler” sözünü dile getirmektedir. Goethe, “zamanı iyi kullanırsanız yeterli zaman bulabilirsiniz” demiştir. Zamanı iyi kullanabilmek, insanın kendisine, çalışma hayatına, sosyal hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman birimlerinin arasındaki dengesini iyi kurmasıyla mümkün olur. Bireyler zamanlarını iyi şekilde planladıklarında kendilerine daha fazla serbest zaman ayıracaklardır. Serbest zaman algısının önemi burada ortaya çıkmaktadır. Kişi eğer serbest zamanın bilincinde değil ve onu idrak edememiş ise var olan zamanının iyi değerlendiremeyecektir. Bu sebeple serbest zaman algısının bilincinde olmak kişinin mutluluğunu arttıracak aynı zamanda hayatını kaliteli bir şekilde geçirmesini sağlayacaktır.

Geleceğimizin şekillendiği üniversite hayatında serbest zaman algısının önemini anlamak bireyler için paha biçilemezdir. Üniversite süresince serbest zaman algısının bilincinde olmak ve serbest zaman engellerini ortadan kaldırmak üniversite yaşantısının sonunda günlük ve iş hayatında bireye birçok kazanç sağlayacaktır. Bu bağlamda özellikle üniversite öğrencilerinde serbest zaman algısı ve serbest zaman engellerini belirlemek araştırılmaya değer bulunmuştur.

Çalışmam süresince desteğini ve rehberliğini hiçbir zaman eksik etmeyen, fikirleriyle bana yön veren değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Dr. Erman ÖNCÜ'ye ve araştırma sürecinde yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Sonnur KÜÇÜK KILIÇ, Betül YAVRUOĞLU ve Osman KUŞÇU'ya teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, tezin tüm aşamalarında benim yanımda olup beni destekleyen anlayış ve sabırlı davranan aileme ve hayatıma değer katan Tolga ATASOY'a teşekkürü bir borç bilirim.

Kübra LAKOT
Haziran, 2015

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT.....	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	x
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	3
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	4
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1. 4. Araştırmanın Varsayımları.....	6
1. 5. Tanımlar	6
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	7
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	7
2. 1. 1. Beden Eğitimi.....	7
2. 1. 1. 1. Öğretmen Kavramı.....	7
2. 1. 1. 2. Beden Eğitiminin Anlamı	8
2. 1. 1. 3. Beden Eğitimi Öğretmeni.....	10
2. 1. 1. 4. Beden Eğitimi Öğretmeninin Özellikleri.....	11
2. 1. 1. 5. Beden Eğitimi Öğretmeninin Görevleri.....	11
2. 1. 2. Serbest Zaman	12
2. 1. 2. 1. Zaman Kavramı ve Kullanımı	12
2. 1. 2. 2. Serbest Zaman Kavramının Tarihsel Gelişimi.....	15
2. 1. 2. 3. Serbest Zaman Kavramı ve Önemi.....	16
2. 1. 2. 4. Serbest Zaman Hakkı.....	18
2. 1. 2. 5. Serbest Zamanın Temel Fonksiyonları	19
2. 1. 2. 6. Serbest Zamanın Sınıflandırılması	20
2. 1. 2. 7. Dünyada ve Türkiye’de Serbest Zaman Algısı	20
2. 1. 2. 8. Okullarda Serbest Zaman Algısı	22
2. 1. 2. 9. Üniversite Gençliğinde Serbest Zaman Algısı.....	22

2. 1. 2. 10. Öğrencilerin Serbest Zaman Eğilimini Etkileyen Faktörler...	24
2. 1. 3. Rekreasyonun Tanımı.....	26
2. 1. 3. 1. Rekreasyonun Özellikleri.....	27
2. 1. 3. 2. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri	28
2. 1. 3. 3. Rekreasyon ve Spor	29
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu	30
2. 2. 1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar.....	30
2. 2. 2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	43
3. YÖNTEM	47
3. 1. Araştırma Modeli	47
3. 2. Araştırma Grubu.....	47
3. 3. Verilerin Toplanması	47
3. 3. 1. Veri Toplama Araçları	47
3. 3. 1. 1. Kişisel Bilgi Formu.....	47
3. 3. 1. 2. Boş Zaman Anlamı Ölçeği.....	48
3. 3. 1. 3. Boş Zaman Engelleri Ölçeği	48
3. 3. 2. Veri Toplama Süreci	49
3. 4. Verilerin Analizi	49
4. BULGULAR	50
4. 1. Katılımcıların Kişisel Özellikleri.....	50
4. 2. Boş Zaman Anlamı ve Boş Zaman Engelleri Ölçeği Puanlarının Dağılımı ve İstatistik Test Sonuçları	51
5. TARTIŞMA.....	60
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	66
6. 1. Sonuçlar.....	66
6. 2. Öneriler	67
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	67
6. 2. 2. İlerde Yapılacak Çalışmalara Yönelik Öneriler	67
7. KAYNAKLAR.....	69
8. EKLER	82
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ	94

ÖZET

Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarında Serbest Zaman Algısı ve Engelleri

Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algısı ve serbest zaman engellerini bazı değişkenlere göre incelemek ve aralarındaki ilişkiyi belirlemektir. Betimsel araştırma modelindeki araştırmanın çalışma grubunu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören 353'ü kadın ve 608'i erkek olmak üzere toplam 961 beden eğitimi öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırma kapsamındaki öğretmen adaylarının yaş ortalamaları 21.82 ± 2.24 'tür. Araştırmada veri toplama aracı olarak 'Boş Zaman Anlamı Ölçeği' ve 'Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18' kullanılmıştır. Veriler, betimsel istatistik yöntemler, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Pearson Correlation testleri kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, çalışma grubunda yer alan katılımcıların serbest zaman algılarının iyi seviyede olduğu, serbest zaman engelleri yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Araştırma sonucunda, katılımcıların serbest zaman algıları ve serbest zaman engellerinin cinsiyet ve sınıf değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının serbest zaman algıları ve serbest zaman engelleri yaş, gelir durumu ve rekreatif etkinliklere katılma sıklığı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Diğer taraftan beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algısı ve serbest zamana katılımın önünde algılanan engeller arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi Öğretmeni Adayı, Serbest Zaman Algısı, Serbest Zaman Engelleri

ABSTRACT

Determination of Pre-service Physical Education Teachers' Leisure Time Perception and Constraints

The purpose of this study was to analyze perceived levels of leisure time perceptions and leisure constraints of pre-service physical education teachers according to some demographic variables, and to determine the relationship between leisure time perception and leisure constraints. A sample of 961 ($M_{age}=21.82\pm 2.24$, 353 female, 608 male) pre-service physical education teachers from different seven public universities provided responses. Meaning of Leisure Scale and Leisure Constraints Questionnaire were used to collect data. Descriptive statistical methods, t-test, ANOVA, correlation analysis were used in the data analysis. The results of analysis indicated that leisure time perceptions of the pre-service physical education teachers were above the middle level and their perception of leisure constraints were at the high level. There were significant differences between leisure time perceptions and leisure constraints of pre-service physical education teachers and their age, income status and frequency of leisure participation. No significant differences were found in terms of gender and year of study. On the other hand, results of the study showed positive correlations between leisure time perceptions and leisure constraints of pre-service physical education teachers.

Keywords: Pre-Service Physical Education Teacher, Leisure Time Perception, Leisure Constraints.

TABLÖLÄR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Öğretmen Adaylarına Ait Kişisel Bilgilerin Dağılımı.....	50
2.	BZAÖ Puanlarının Dağılımı.....	51
3.	BZAÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-testi Sonuçları	52
4.	BZAÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	52
5.	BZAÖ Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	53
6.	BZAÖ Puanlarının Gelir Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	54
7.	BZAÖ Puanlarının RAKS Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	55
8.	BZEÖ Puanlarının Dağılımı.....	56
9.	BZEÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre t-testi Sonuçları	56
10.	BZEÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları.....	57
11.	BZEÖ Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	57
12.	BZEÖ Puanlarının Gelir Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçlar	58
13.	BZEÖ Puanlarının RAKS Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları	59
14.	BZAÖ ve BZEÖ Puanları Arasındaki Korelasyon Sonuçları.....	59

KISALTMALAR LİSTESİ

KTÜ : Karadeniz Teknik Üniversitesi

TDK : Türk Dil Kurumu

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

BZAÖ : Boş Zaman Anlamı Ölçeği

BZEÖ : Boş Zaman Engelleri Ölçeği

KYK : Kredi Yurtlar Kurumu

RAKS : Rekreatif Aktivitelere Katılım Sıklığı

1. GİRİŞ

Zaman bir insanın sahip olduğu en değerli olgulardan biridir. Günümüzde insanların sık yaşadığı sorunlardan birisi de zaman problemidir. İnsanların zamanının büyük bir bölümünü alan iş hayatı, bireylere kendileri için serbest zaman bırakmamaktadır (Mutlu, 2008).

Sanayi devriminin gerçekleşmesi bununla birlikte teknolojinin ilerlemesi, makineleşme, ulaşımda kolaylık ve çalışma saatlerinin kısılması gibi birçok etken, insanların daha fazla serbest zamana sahip olmasına imkân sağlamıştır (Kaya, 2011). Bu gelişmelerin yaşanması serbest zamanı anlamaya ve serbest zaman faaliyetlerine ilginin artmasına neden olmuştur.

Serbest zaman; kişinin hem kendisi hem de başkaları için bütün zorunluluklardan veya bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteği ile seçeceği bir faaliyetle uğraşacağı zaman olarak, yani kişinin kesin olarak bağımsız ve zgr olduğu "iş hayatının dışındaki zaman" olarak tanımlanmaktadır (Tezcan, 1993). Bir başka ifadeyle serbest zaman; yaşamın pratik ihtiyaçlarını (alışma saatleri, yeme ve uyuma gibi fizyolojik ihtiyaçlarını) yerine getirdikten sonra arta kalan zaman dilimidir (Torkildsen, 2005).

Kişinin işe, işe ilgili sorumluluklarına, kendisinin ve ailesinin bakımına ayırdığı zamanın dışında kalan, dolayısıyla zorunluluklarının olmadığı zgr bir zaman birimi olarak tanımlanan serbest zaman (Karaküçük, 2008), olumlu kullanılırsa kişisel ve toplumsal gelişim; olumsuz kullanılırsa bunalım, verimsizlik, mutsuzluk gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır (Balcı ve İlhan, 2006). Bu durum stresi ortaya çıkarmaktadır. Rekreatif faaliyetlerin stres üzerindeki azaltıcı ve yok edici özelliğinden birçok çalışmada (Coleman, 1993; Iso Aholo and Coleman, 1993; Iso Aholo, 1994) bahsedilmiştir.

Bazı kaynaklarda serbest zamanın nasıl ve hangi etkinliklerle değerlendirileceği önemli bir sorun olarak görülmektedir (Erkal, Güven ve Ayan, 1998; Karaküçük, 2008; Korkmaz, 2000; Kılbaş, 2010; Tezcan, 1993). Bu nedenle serbest zamanların etkili ve verimli bir biçimde değerlendirilmesi gelişmiş ve gelişmekte olan tüm ülkelerde üzerinde çok durulan ve önem verilen bir olgudur (Adam, 2014; Kaya, 2011; Yankholmes ve Lin, 2012). Serbest zaman ile hobi arasında güçlü bir ilişki olmasına rağmen (Kılbaş, 2010), evre koşulları ve ekonomik olanaklar bireyin serbest zaman etkinlikleri ile ilgili tercihlerini sınırlayabilmektedir. Bu yüzden birey istediği etkinliği değil, ulaşabileceği etkinliği tercih etmek zorunda kalabilir (Bahar, 2008).

Bireyin yaşam ve gelecekle ilgili tutumlarının önemli ölçüde biçimlendiği gençlik dönemi kişilik gelişimi bakımından önemlidir. Bu gelişimde serbest zaman etkinliklerinin

önemli bir katkısı vardır (Fitzgerald, 1995'ten aktaran: Bahar, 2008: 118). Hayatı boyunca farklı toplumsal kurumların üyesi olan insan, bu kurumlar ve gruplar tarafından farklı eğitim süreçlerinden geçirilir (Korkmaz, 2000). Bireysellikten toplumsallığa geçiş sürecinde, bireyin en kalabalık topluluklarla bir arada olma süreci öğrencilik dönemlerinde görülmektedir (Balcı ve İlhan, 2006). Üniversite öğrenimi yıllar boyu devam edecek davranış biçimlerinin olduğu en önemli süreçtir (Korkmaz, 2000). Yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilerin, genç bir yapıya sahip olan Türkiye nüfusu içinde çok önemli bir yeri vardır. Bununla birlikte gençler duyarlı ve dinamik yapısı ile ülke geleceğinin tükenmeyen potansiyeli ve güvenidir (Aybek, 2007). Bu süreçte elde edilecek her pozitif davranış bireyi mutluluğa taşımada bir adım daha ileriye götürecektir (Korkmaz, 2000).

Beden eğitimi ve spor kavramı da geçmişten günümüze kadar genel eğitimin içerisinde önemli bir yere sahiptir (Aybek, 2007). Toplumsal yaşamın içerisinde sıklıkla karşılaştığımız serbest zaman faaliyetleri her kesimden ve her yaştan insanın ilgisini çekebilme ve daha yoğun olarak beden eğitimi öğretmeni adayları üzerinde etkisini göstermektedir. Serbest zaman faaliyetlerin gerçekleştirilebilmesi için gerekli tesis ve donanım ise; kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum örgütleri tarafından sağlanmaktadır. Özellikle öğretmen adaylarının bu faaliyetleri toplu ve düzenli bir şekilde yapabilecekleri alanların geliştirilmesi ve düzenlenmesi üniversitelere de ciddi yükümlülükler getirmektedir (Balcı ve İlhan, 2006). Üniversiteler bir kurum olarak toplum kültürünü yansıtan bir araç konumundadır. Bu nedenlerle, serbest zaman eğitimi ile zamanın nasıl kullanılacağı üniversite hayatı boyunca öğretilmeli ve kişiliği etkileyen yönlerinden nasıl yararlanılacağı bireylere kavratılmalıdır. Bu süreç, serbest zaman algısını öğrenilmesi ve uygulanmasıyla gerçekleştirilmelidir (Ağaoğlu, Bayrak, Aybek ve Yazarer, 2005).

Üniversite öğrenimi, yıllar boyu devam edecek davranış biçimlerinin olduğu en önemli süreçtir. Bu süreçte elde edilecek her pozitif davranış bireyi mutluluğa taşımada bir adım daha ileriye götürecektir (Karaküçük, 2008; Passmore and French, 2001). Eğer mevcut kültürün ihtiyaçları çeşitli ve karmaşık ise üniversitelerin fonksiyonu da benzer şekilde ortaya çıkacaktır (Ağaoğlu, 2006). Ayrıca, serbest zaman etkinliklerine katılımın öğrencilere yüksek akademik başarıyı garanti etmese bile, akademik başarıyı olumlu yönde etkilemektedir ve bilgi düzeylerinin artmasına yardımcı olmaktadır Öğrencilerin daha sağlıklı bilinçlerinin oluşması serbest zamanın yaratılması ve kullanılması ile oluşmaktadır. Çünkü serbest zaman, yaşam içinde çocukluktan yaşlılığa kadar sürekli bireyle birlikte var olacak ve serbest zamanda yapılan aktiviteler yaşamın her safhasında, insana psikolojik, sosyal ve fiziksel faydaları olacak deneyimler yükleyecektir (Karaküçük, 2008). Bu nedenle öğrenciler ile ilgili konular içerisinde serbest zamanları değerlendirme sorunları, tüm

yükseköğrenim kurumlarının ele aldığı konulardandır (Emir, 2012). Gelecek nesillerin eğitiminden sorumlu olan beden eğitimi öğretmeni adaylarının yetişme sürecindeki serbest zaman etkinlikleri ile ilgili tercih ve yönelimleri, hem kendi sosyo-kültürel gelişimlerini hem de gelecekte kendisini model olarak alacak olan öğrencilerini etkileyecek olması bakımından önemlidir (Korkmaz, 2000). Bu nedenle serbest zaman etkinliklerinin öğrencilik döneminde yeteri kadar yapılmalı ve yaşam biçimi halini getirilmesi gerekmektedir.

Serbest zaman, bireyin hayatını daha keyifli hale getiren ve güzelleştiren etkinlikleri içerisinde barındırmaktadır (Karaküçük, 2008; Passmore and French, 2001). Bu sebeple serbest zaman faaliyetleri üniversite öğrencileri için akademik eğitimin bir parçası olarak yer almalı ve öğrenciler rekreasyon kavramının ve serbest zamanı değerlendirme eğitiminin kendi hayatlarındaki önemini belirlemelidirler. Bugün zamanın büyük çoğunluğunu sınıflarda, laboratuvarlarda ya da çalışma masalarında geçiren her öğrencinin rekreatif etkinliklere katılıma ihtiyacı vardır. Bu durumun olumsuz etkilerini ortadan kaldırabilmek için üniversitelerin faaliyet programları, rekreasyon ve dinlenme için fırsatlar sağlamalı, bu durumu engelleyen etmenler belirlenmeli ve önlemler alınmalı, modern yaşamın ve okul çalışmalarının verdiği yoğunluğun öğrenci üzerinden atılmaya çalışılmalı ve bunun için gerekli çaba, planlama ve programlama yapılmalıdır (Kılbaş, 2010).

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerde serbest zaman algısını ve serbest zamanlarında rekreatif etkinliklere katılımlarının önünde algıladıkları engelleri belirlemek, serbest zaman algıları ve engellerinin; öğrencilerin kişisel bilgilerinden elde edilen bağımsız değişkenlere (cinsiyet, yaş, sınıf, gelir durumu, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı) göre farklılaşıp farklılaşmadığını karşılaştırarak ortaya koymaktır.

Bu amaç kapsamında aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranacaktır:

1. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algıları ne düzeydedir?
2. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algıları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algıları, yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algıları, sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algıları, gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

6. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algıları, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
7. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller ne düzeydedir?
8. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
9. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller, yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
10. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller, sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
11. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller, gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
12. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
13. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algıları ile serbest zamana katılımlarının önündeki algıladıkları engeller arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Beden eğitimi öğretmeni adayları tarafından serbest zaman algısının iyi anlamlandırılabilmesi ve serbest zamanlarında rekreatif etkinliklere katılımlarının önünde algıları engellerinin giderilebilmesi, öğretmen adaylarının görmüş oldukları eğitim kalitesinin artmasına ve motivasyonlarının yükselmesine sebep olmaktadır. Bu sebeple, beden eğitimi öğretmeni adaylarında farklı değişkenlere göre serbest zamanın anlamında ortaya çıkan farklılıkların ortaya konulmaya çalışıldığı bu çalışma; öğretmen adaylarının kendilerine yeterlilik sağlayacak aktivitelerin oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Bunun yanı sıra serbest zaman, sosyal ilişkiler oluşturmak, dostlukları pekiştirmek, sosyal destek elde etmek için fırsat sağlamanın yanında, diğer potansiyel içsel motivasyonlar için uyarıcı arama, kendini gerçekleştirme, başarı, meydan okuma, rekabet, zaman öldürme, can sıkıntısından kaçınma ve entelektüel estetizm içerebilmektedir (Iso-Ahola 1999'dan aktaran: Kara, Emir, Gürbüz ve Öncü, 2013). Aynı zamanda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, üniversite eğitimi sonrasında kişisel gelişimlerini devam ettirmeleri ve güncel bilgiler edinmeleri açısından, serbest zaman algılarını incelemek ve değerlendirmek, serbest zaman

etkinliklerini kısıtlayan etmenlerini ve serbest zamanlarını ne ölçüde verimli kullandıklarını tespit etmek, onların okullarda görevlerini yerine getirirken verdikleri eğitime katkı sağlayıp sağlamadıklarını görmeye yardımcı olacaktır (Türkoğlu, 2009). Konu ile ilgili araştırmalar incelendiğinde, bazı araştırmalarda serbest zaman algısını (Aslan ve Arslan Cansever, 2012; Bahar, 2008; Henderson, 1996; Lundberg, Komarovskiy and McInerney, 1934; Pala ve Dinç, 2013; Parr and Lashua, 2004; Şen Demir, Yeşiltepe ve Demir, 2013; Terzioğlu ve Yazıcı, 2003) bazılarında ise serbest zamanlarda rekreatif etkinliklere katılımlarının önünde algılanan engelleri (Alexandris and Carroll, 1997; Demir ve Demir, 2007; Ekici, Kakkavan, Üstün ve Gündüz, 2014; Emir, 2012; Kılıç ve Şener, 2013; Lakot, Korur, Öncü ve Gürbüz, 2013; Özşaker, 2012; Şahin ve Kocabuluk, 2014; Tütüncü, Aydın, Küçükusta, Avcı ve Taş, 2011; Yerlisu Lapa ve Ardahan, 2009; Yerlisu Lapa ve Tercan, 2013; Yüzgenç, Çetinkaya ve Gürbüz, 2013) araştırma konusu yapıldığı görülmektedir. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algısı ve serbest zamanlarında rekreatif etkinliklere katılımlarının önünde algılanan engelleri bir arada inceleyen araştırmalara rastlanılmamıştır. Bu sebeple bu araştırmadan elde edilen bulguların literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın yapısında bulunan veya araştırmacı tarafından bu araştırma için öngörülecek başlıca sınırlılıklar şunlardır:

1. Araştırma bulgularının kaynağı, 2013–2014 Eğitim-Öğretim Yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Kafkas Üniversitesi, 19 Mayıs Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören beden eğitimi öğretmeni adayları ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma için toplanan verilerin geçerliği, anketin uygulandığı zaman dilimi ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırma, konu ile ilgili ulaşılabilen kaynakların sağladığı veriler ile sınırlandırılmıştır.
4. Anketin uygulanması için kullanılacak süre sekiz hafta ile sınırlandırılmıştır.
5. Araştırma, yükseköğretim kurumlarında öğrenim gören beden eğitimi öğretmeni adaylarının, serbest zaman algıları ve serbest zaman engelleri ile sınırlandırılmıştır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmanın planlanıp yürütülmesinde ve ulaşılan bulguların yorumlanmasında aşağıda verilen sayıtlardan hareket edilmiştir:

1. Araştırma konusu ile ilgili ulaşılabilen kaynaklardan elde edilen bilgilerin objektifliği yansıttığı varsayılmıştır.
2. Araştırma için geliştirilen anketlerin, öğrencilerin serbest zaman algılarını ve serbest zaman engellerini belirleyecek nitelikte ve yeterlilikte bir ölçme aracı oldukları varsayılmıştır.
3. Anket ifadelerinin okuyucular tarafından doğru olarak algılandığı varsayılmıştır.
4. Anketin uygulanması esnasında iç ve dış şartların bütün denekler için aynı olduğu varsayılmıştır.
5. Ankete verilen cevaplar doğru olarak kabul edilmiştir.
6. Anket sonuçları tam ve doğru olarak işleme alınmıştır.

1. 5. Tanımlar

Araştırmanın konusu ile ilgili olup anlamının bilinmesi, çalışmayı okuyanlara bir bakış açısı kazandıracak nitelikte görülen bazı terimler aşağıda verilmiştir.

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1994).

Beden eğitimi öğretmeni: Okul öncesi, ilk, orta ve lise kurumlarının beden eğitimi ve spor dersleri ile okul içi ve okul dışı etkilere ait eğitim, öğretim, yönetim ve yönlendirme görevlerini yerine getirmekle yükümlü özel bir ihtisas mesleği olarak tanımlanır (Tunç, 1999).

Serbest zaman: İş, uyku ve diğer temel gereksinimlerin karşılandıktan sonra bireye kalan zaman dilimidir. Bir başka deyişle serbest zaman; insanın zorunlulukları dışında, eğilimleri ve istekleri doğrultusunda istediği gibi oyalanabilmesi, dinlenebilmesi, eğlenebilmesi veya kendini geliştirebilmesi için hak ettiği zaman dilimidir (Karaküçük, 2008).

Rekreasyon: Yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelmektedir. Genel anlamda rekreasyon; insanların serbest zamanlarında eğlence ve tatmin dürtüleri ile gönüllü olarak etkinliklere katılımı olarak açıklanmaktadır (Karaküçük, 2008).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde tezin hazırlanmış olduğu alanla ve tezin konusu ile ilgili terminolojinin açıklanmasına ve tanıtılmasına yer verilmiştir. Ayrıca; problemin, ilgili kavramların, araştırma kavramlarının, araştırma değişkenleri vb. konu ile ilgili yapılmış örnek teşkil edebilecek araştırmaların, yapılan araştırmaların kısaca özetlerinin ve ilişkili literatür taramasının sonuçlarına da bu başlık altında yer verilmiştir.

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Bu bölüm üç başlık altında incelenmiştir. Birinci bölüm beden eğitimi, ikinci bölüm serbest zaman, üçüncü bölüm rekreasyon ile ilgili bilgilerden oluşmaktadır.

2. 1. 1. Beden Eğitimi

2. 1. 1. 1. Öğretmen Kavramı

Bir ülkenin geleceğinin mimarı, öğretmenlerdir. Ülkelerin kaderlerinde öğretmenler çok önemli roller oynamaktadır. Öğretmenler aynı zamanda eğitim sisteminin en temel ögesidir (Özden, 1999). Öğretmenler tarafından yetiştirilecek insanlar, üyesi oldukları toplumu kurumlarda edindikleri yeterlikler ölçüsünde temsil edebilme gücüne sahip olacaklardır (Erişti, 1998). Bir ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve sosyal barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleşmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında, toplumun kültür ve değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında öğretmenlerin başrolü oynamaları beklenmektedir (Özden, 1999).

Öğretmenlik mesleğinin taşıdığı anlamlarla ilgili olarak birçok tanımlamaların olduğu söylenebilir. Bu tanımlardan bazıları şöyledir: Öğretmen; bireyin kendini gerçekleştirmesinde, kişiliğın oluşumunda ve gelişiminde bir rehber ve eğitimin temel kaynağıdır (Yavuzer, 1997). Öğretmen olmak, genç neslin eğitimi için topluma karşı olan sorumluluğu kabul etmek demektir. Brown (1955) öğretmenin önemini, ders müfredat programları, donanım ve malzemenin önemli olmasıyla birlikte bunların öğretmen ile hayata kavuşturulmadıkça hiçbir anlam ifade etmeyeceğini ifade etmektedir (Hesapçioğlu, 1994). Bu tanıma göre öğretmenin temel görevi, öğrencinin toplumsallaşmasını sağlamak ve toplumsal kültürü öğrenciye aktarmaktır. Bu bağlamda öğretmenin bu görevini başarıyla yerine getirmesi için; içinde yaşadığı toplumun kültürünü de çok iyi bilmesi gerekmektedir (Erden 2005). Öğretmen, görevlerini bilen, derslerini planlayabilen ve nasıl öğretilbileceğini bilen, öğrettiklerini değerlendirebilen, öğretmen-öğrenci ilişkilerini

yönetebilen, okuldaki ve toplumdaki konum ve sorumluluklarını bilen ve yerine getiren bir meslek elemanıdır (Büyükkaragöz, 1998).

Öğretmenlik mesleğinin değer sistemini toplumun temel değerleri şekillendirir. Okuldaki yöneticiler, öğretmenlerin bizzat kendileri ve çocuklarını okula gönderen velilerin beklenti ve düşünceleri, bu değerlerin oluşmasında önemli etkilere sahiptir (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Buna karşılık, öğretmenin değerleri, tutumları, deneyimleri, kısaca davranışları da bütünüyle öğrencilerini, toplumu, kendi mesleki geleceğini ve meslektaşlarını etkiler (Yapıcı, 2001).

Günümüzde öğretmenlik mesleği, eğitim sektörü ile ilgili olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, alanda özel uzmanlık bilgi ve becerisini temel alan akademik çalışma ve mesleki formasyonu gerektiren, profesyonel statüde uğraşı alanıdır (Hacıoğlu ve Alkan, 1997).

2. 1. 1. 2. Beden Eğitiminin Anlamı

Beden eğitimi kavramının sözcük olarak ortaya çıkması batı dillerinde 18. yüzyıl ortalarına rastlamaktadır. Bu kavram büyük eğitim reformu hareketlerini destekleyenler 19. yüzyılın geleneksel okul "Turneni" ne karşı bir tepki olarak beden eğitimi yerine spor deyimini kullanılmıştır (Brodmann, 1984'ten aktaran: Sarmısak, 2009: 9). Beden eğitimi; vücudun yapı ve fonksiyonlarının, kasların kontrolü ve dengeli bir biçimde gelişmelerini sağlayan, serbest zamanları değerlendirmeyi, fizik gücü en ekonomik tarzda kullanmayı, dolayısıyla organların kontrolünü, metotlu bir şekilde hareket etmeyi öğreten bir faaliyet sistemidir (Alçak, Ilgaz ve Erhan, 1997).

Tamer (1987) beden eğitimi; "fiziksel hareketlerin planlı bir gelişme doğrultusunda yaşantıya dönüştürülmesidir" şeklinde tanımlamıştır. Kısaca beden eğitimi; bireyin beden ve ruh sağlığını korumaya, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyun, jimnastik gibi spora dönük alıştırmaya ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (İnal, 2003). Genel eğitim; bireylere temel bilgi edindirmek, kişilik gelişimini sağlamak, özellikle meslek, boş zaman ve toplumsal yaşam gibi durumlara hazırlamaktadır (Tezcan 1993). Bu amaçların gerçekleştirilmesi için beden eğitime gereksinim vardır (Aybek, 2007). Beden eğitimi ve sporun genel amacı; beden eğitimi ve sporu günlük yaşantımızın vazgeçilmez bir parçası haline getirmektir. Bir farklı ifade ile beden eğitimi ve spor; bireyin fiziksel ve motorsal gelişimine katkı sağlaması yanında, bireylere bedensel sağlıklarını koruma ve rekreasyon alışkanlığı kazandırmayı amaçlamaktadır. Böylece, ferdin fiziksel kapasitesinin en üst düzeyde tutulması ve geliştirilmesi hedeflenmekte, ayrıca

bireylerin sosyal kaynaşma ve insancıl değerler kazanma açısından da gereksinimleri dikkate alınmaktadır (Kale ve Erşen, 2003).

Adams'a göre belirlenen beden eğitimi dersinin bireyin eğitimi açısından önemli olan bilimsel ilkeleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- a) Eğitim, tüm organizmayı içerir. Zihin-beden bütünlüğü eğitimin temel felsefesini oluşturur.
- b) Beden eğitimi dersi genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Beden eğitiminin amaçları genel eğitimin amaçlarına uygundur ve bu amaçların gerçekleştirilmesine katkıda bulunur.
- c) Beden eğitimi etkinlikleri büyüme ve gelişme için temeldir. İnsan organizmasının optimum gelişmesi büyük kas gruplarının katıldığı bedensel etkinliklere bağlıdır.
- d) Beden eğitimi serbest zamanların kullanımına katkıda bulunur.
- e) Beden eğitimi kendini ifade etme ve yaratıcılık olanakları sağlar. Bedenin bireyin duygularını ifadede kullanılması, yeni hareketlerin yaratılmasında zengin olanaklara sahiptir.
- f) Beden eğitimi kültürel gelişmeye katkıda bulunur.
- g) Beden eğitimi duyguların kontrol edilmesine katkıda bulunur. Oyun ve spor ortamındaki etkileşim duyguların boşalımı ve kontrolü için uygun imkânlar sağlar.
- h) Beden eğitimi karakter ve kişilik gelişimine katkıda bulunur. Güçlü bağlar, bağlılık, takım ruhu, grup etkileşimi, oyun ve spor alanlarında görülen özelliklerdir. Bu özelliklerin kişilik gelişimine katkıları vardır. Takım arkadaşlarına, rakibe uyum, toplumsal uyumun sağlanmasına etkili olur.
- i) Beden eğitimi, organik gelişime (fiziksel uygunluk) katkıda bulunur.
- j) Psikomotor becerileri geliştirir.
- k) Sağlık ve korunma alışkanlıklarının gelişimini sağlar.
- l) Zihinsel gelişim için olanaklar sağlar.
- m) Demokratik süreçlere katkıda bulunur. Sınıf etkinliklerinin planlanması ve yürütülmesinde tüm bireylerin katılımı gereklidir.
- n) Beden eğitiminin temelinde biyoloji, psikoloji ve sosyoloji belirtileri yer alır. Programların planlanmasında bu alanlardan yararlanır.
- o) Beden eğitimi, bireyin gereksinimlerine dayanır. Hareket, en temel gereksinim olarak kabul edilir. Fiziksel etkinlik, yaşamak için gereklidir. Durağan modern yaşam, bu bağlamda beden eğitimi daha da önemli kılar.
- p) Oyun, eğitsel potansiyele sahip içgüdüsel bir dürtüdür. Oyunun dinamik niteliği bireylerin daha uygun davranış biçimleri elde etmelerinde kullanılabilir (Bucher, 1987'den akt: Aybek, 2007: 14).

Beden eğitimi Milli Eğitimin temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden ruh ve fikir gelişimini sağlamaktadır. İnsanın toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, birbiriyle olan ilişkilerine önem verebilmesi, yardımsever, insan haklarına saygılı ve dürüst davranması, zeki, ruhsal ve bedensel yapı itibarıyla sağlıklı olmasıyla bağlantılıdır. Beden eğitimi insanın sosyalleşebilmesi ve kişiliğini bulup doğru bir çizgi üzerinde yol almasında büyük rol oynamaktadır (Akay, 2008).

2. 1. 1. 3. Beden Eğitimi Öğretmeni

Karaküçük (2008) beden eğitimi öğretmenini; Milli Eğitim temel ilkelerine uygun olarak gençlerin beden, ruh ve fikir gelişmelerinin sağlanmasında okul içi ve dışı sportif faaliyetleri yapan, yaptıran ve düzenleyen Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kişiler olarak tanımlamaktadır. Başka bir ifadeyle beden eğitimi öğretmeni; öğretmenlik mesleğinin kutsallığını bilen, Atatürk ilkeleri ve devrimlerine bağlı, Türk Milli Eğitim sistemine uygun ders veren, siyasi propaganda yapmayan, insan haklarına saygılı, fanatik düşünceleri olmayan, özgür düşünen ve konuşan, doğru ve dürüst olarak davranan kişi olarak tanımlanmaktadır (Tamer ve Pular, 2001). Bir başka deyişle beden eğitimi öğretmeni; aldığı eğitimden ve beden eğitimi dersinin yapısından dolayı öğrencilerle iyi iletişim kuran, onlara sorun çözümünde yardımcı olan, arkadaş gibi davranan, ilgi çekici ve neşeli ders anlatan, hoşgörülü, anlayışlı ve güven verici öğretmendir (Can, Şen, Şirinkan ve Şekertekin, 1999'dan aktaran: Gülay, 2006: 46).

Beden eğitimi öğretmenin ve dersinin esas görevi ilerde spor yapacak biçimde bireyler yetiştirmektir. Hayat boyu spor yapma, çok yönlü hareket deneyimlerinin birikimi, eğlenme ve serbest zamanın değerlendirilmesi gibi kavramları değerlendiren ve yönlendiren beden eğitimi öğretmendir (Özmen,1999'dan aktaran: Yıldız, 2010: 11).

Beden eğitimi öğretmeni olabilmek için üniversitelerin eğitim fakültelerinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nden ya da üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının öğretmenlik bölümünden dört yıllık lisans düzeyinde mezun olmak gerekmektedir (Tokat, 2013).

Genel uygulama esasları içerisinde beden eğitimi ve spor öğretmenine sosyal açıdan çok iş düşmektedir (Tamer ve Pular, 2001). Bireyin sosyalleşebilmesi ve kişiliğini oluşturup doğru bir çizgi üzerinde yol almasında önemli rol oynayan beden eğitimi öğretmeni; bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamalarla öğrencilerin gelişimlerini desteklemektedir. Beden eğitimi öğretmeni, giyimi ve hareketleriyle öğrencilerine örnek olması, alanında gerekli bilgi ve beceriye sahip olması, temizlik, yarışma ruhu, doğruluk, samimiyet, anlayışlı olma, karşılıklı sevgi ve saygı gibi kriterleri bünyesinde toplamalıdır (Messing, 1980'den aktaran: Aybek, 2007: 16).

2. 1. 1. 4. Beden Eğitimi Öğretmeninin Özellikleri

Beden eğitimi öğretmenin fiziksel, sosyal, ruhsal ve zihinsel özellikleri, gelişen genç nesillerin eğitimi, yönlendirilmesi ve onlara örnek olunması açısından önemlidir (Tamer ve Pulur, 2001).

Beden eğitimi öğretmenin hem alanı hem de öğretmenlik mesleği ile ilgili niteliklere sahip olması gerekir. Beden eğitimi öğretmeni olmak isteyenlerin;

- a) Spor yeteneği olan,
- b) Göz-el ve ayaklarını eşgüdümle kullanabilen,
- c) Bedence sağlam ve güçlü,
- d) Spora karşı ilgili ve bu alanda başarılı,
- e) Düşüncelerini başkalarına açık bir biçimde aktarabilen,
- f) İyi bir öğrenme ortamı sağlayabilen,
- g) Dikkatli, işine özen gösteren,
- h) Mesleğinin sorunları ile ilgilenen ve çözüm yolları bulmaya çalışan,
- i) İnsanlarla iyi iletişim kurabilen, sevecen, hoşgörülü, sabırlı,
- j) Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini anlayabilen,
- k) Kendini geliştirmeye istekli, coşkulu, yaratıcı kimseler olmaları gerekir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 1961).

2. 1. 1. 5. Beden Eğitimi Öğretmeninin Görevleri

Beden eğitimi konusu ile ilgili hangi bilgi, beceri, tutum ve davranışların, hangi yaş düzeylerindeki öğrenci gruplarına, hangi yöntemlerle kazandırılacağı, MEB tarafından onaylanan öğretim programları ve ilgili mevzuatta belirtilmiştir. Beden eğitimi öğretmeni, bu program çerçevesinde,

- a) Eğitim vereceği grubun düzeyine uygun bir çalışma planı hazırlar,
- b) Kendisine ayrılan ders saatlerinde bu planı uygulayarak öğrencilere alanı ile ilgili bilgi ve beceri kazandırır,
- c) Öğrencilerin başarılarını değerlendirir, başarı düzeylerini artırıcı önlemler alır,
- d) Eğitici kol çalışmalarında görev alarak öğrencilerin yeteneklerini geliştirici etkinlikler düzenler,
- e) Öğrencilerin gelişimlerini izler, sorunlarının çözümüne yardımcı olur,
- f) Alanı ile ilgili gelişmeleri izler, bunların öğretim programlarına yansıtılması için ilgililere önerilerde bulunur,
- g) Nöbetçi olduğu günlerde, okulun düzen ve disiplinini sağlamak üzere görev yapar,

- h) Sınıf öğretmeni olarak, öğrencilerin alan ve ders seçmelerine yardımcı olur, yönetimle ilişkilerini sağlamaya çalışır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2000).

2. 1. 2. Serbest Zaman

2. 1. 2. 1. Zaman Kavramı ve Kullanımı

Günümüzde yokluğundan en çok şikâyet edilen konuların başında zaman ve para gelmektedir (Akatay, 2008; Gülbahçe, 1996). Para belki bulunabilmekte, ancak geçen zamanın geri dönüşümü mümkün olmamaktadır (Eren, 1993). Bu nedenle zaman çok verimli bir şekilde kullanılmalı diğer bir ifadeyle “zamandan zaman tasarruf edilmelidir”. Çünkü zamanın çoğu başkaları tarafından değil bireyin kendisi tarafından boşa harcanmaktadır (Akatay, 2008). Günlük hayatta karşılaşılan ve peş peşe gelişen bütün olaylar “zaman” kavramı içerisinde gelişir, yaşanır ve değerlendirilir. Zaman, hayattır ve zamanı boşa geçirmek, hayatı boşa geçirmek anlamını taşır (Baltaş ve Baltaş, 2012).

Aristoteles zamanı; “içinde olayların geçtiği şeydir” diye tanımlarken; Addington (2013)’a göre zamanla ilgili her şey insan düşüncesinin ürünüdür, görecelidir. Koşu içinde geçirilen zaman iyi geçirilen zaman anlamına gelir. İçinde onun bulunduğu her gevezelik, huzursuzluk, uğraş, yok olup gider. Zaman iyi kullanılmazsa her günü berbat geçirmişçesine atmak demektir. Zaman geri döndürülemediği gibi (Aristoteles, 1996) insanların eşit sahip olduğu şeydir, isteyerek veya istemeyerek harcanmak zorundadır (Filiz ve Özçalıkuşu, 2001). Bir başka tanıma göre zaman; olayların ardışıklığını görerek bireyin zihninde yarattığı ve olayların bundan sonra da içinde olup gideceklerinin düşünüldüğü başı ve sonu olmayan soyut bir kavramdır (Sucu, 1996’dan aktaran: Akatay, 2008: 282). İnsanların gelişiminde ve hangi alanda olursa olsun başarısında zaman anlayışının payı oldukça büyüktür (Karaküçük, 2008).

Türk Dil Kurumu ise zamanı; bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre olarak tanımlamaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 1983). Zaman olayların geçmişten bugüne gelip, geleceğe doğru birbirini takip ettiği kesintisiz bir süreçtir (Smith, 1998). Zaman, insanların olayların akışında hissettiği, çevremizde ve evrende kaydedilen değişikliklerin var oluşunun gözlemlendiği fiziksel bir fenomendir (Malkoç, 2011). Farklı ortamlarda farklı varlıklara göre zamanın anlamı değişmektedir. Zaman; objektif zaman, sübjektif zaman ve yönetsel zaman olarak tanımlanabilir. Objektif zaman saatle ölçülebilen zamandır. Sübjektif zaman ise hissedilebilen ya da algılanan zamandır. Birey saatinin neyi gösterdiğine bakmaksızın olayda geçen süreyi kısa ya da uzun olarak hissetmekte ve buna göre kısa ya da uzun süre olarak algılamaktadır (Akatay, 2008).

Jensen (1995)’e göre zaman, üç farklı parçadan oluşmaktadır:

- a) Var olma zamanı-biyolojik ihtiyaçlar (uyuma, yemek yeme ve kişisel bakım)
- b) Zorunlu olarak yapılan işler için harcanan zaman-bireyin çalışarak ekonomik kazanç elde etmek için yaptığı iş
- c) Serbest zaman-geriye kalan zaman

Zamanın bu şekilde sınıflandırılması toplumdaki bireylerin zamanlarını nasıl harcadıklarının farkında olmasına yardımcı olur. Zamanın farkında olmak zamanın iyi kullanılması gerekliliğini ortaya koyar (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Var olmakla ilgili zaman kavramı; insanın daha çok temel fizyolojik ihtiyaçlarını ve hayatını devam ettirmek için gerekli olan eylemleri yapmak için harcadığı zaman olarak da tarif edilebilir. Geçimle ilgili zaman ise; çalışma ve ekonomik giderlerin karşılanması amacıyla harcanan zamandır. Bu iki kavram günümüz insanların hemen hepsi için zorunludur (Kaya, 2011). Fakat gelişen dünya şartlarında insanlar, ağır çalışma şartlarında kendilerine özel bir zaman dilimine de ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaç insanlara serbest zaman kavramını hatırlatmıştır. Bugün dünyanın en ileri toplumları da serbest zaman konusunda ek taleplerde bulunarak kendilerine ait serbest zamanları artırma çabası içerisinde (Karaküçük, 2008).

Zaman ile ilgili insanların karşı karşıya kaldığı sorun, zamanın nasıl kullanılacağına önem taşımasıdır (Kaba, 2009). Zaman kullanımı teknolojik gelişmeler ve iş yükünün günümüzde evlere kadar taşınması, insanların kendilerini yenilemek için yaptıkları rekreasyon etkinliklerinin çeşitlenmesi ile bağlantılı olarak önem kazanmıştır (Demirtaş ve Özer, 2007; Kaba, 2009).

Zamanı etkili ve verimli kullanabilme öncelikle bir eğitim işidir. Dolayısıyla da okulların ve ailenin üzerinde olan bir sorumluluktur (Kaya, 2011; Kayadibi, 2010). Zaman yönetimi esaslarının bireyler tarafından doğru bir şekilde algılanıp uygulanması bireylerin problemlerini çözmemektedir ve bireylerin etkili sonuçlara ulaşmasına yardımcı olmaktadır (Alay ve Koçak, 2003). Fakat zamanın yanlış ve verimsiz kullanımından ortaya çıkan hastalıklar, kişiyi ve bütün toplumu etkilemektedir (Kaya, 2011). Goethe, “zamanı iyi kullanırsanız yeterli zaman bulabilirsiniz” demiştir (Balci, 2006). Zamanı iyi kullanabilmek, insanın kendisine, çalışma hayatına, sosyal hayatına, dinlenme ve eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçların karşılanmasına ayırdığı zaman birimlerinin arasındaki dengesini iyi kurmasıyla mümkün olur. Zamanı kullanmayı bilmek, insan şahsiyetinin en geçerli alt yapısını oluşturmaktadır (Karaküçük, 2008).

Hall “insanlar zamanı yönetemez. Ancak sahip oldukları zamanı daha iyi kullanırlar” demektedir (Akatay, 2008). Zaman insan için yaratılışından bu yana büyük önem taşımıştır. İnsanın gelişmesinde ve hangi alanda olursa olsun mesleki başarısında zaman anlayışının payı büyüktür. İş hayatına, sosyal ilişkilerine eğlence dinlenme alışkanlıklarına bu anlayış içinde tanzim eden toplumlar diğerlerine nazaran biraz daha gelişmişlerdir (Karaküçük ve

Gürbüz, 2007). Zamanı iyi kullanan bireyler her zaman başarıya daha yakın olmuşlardır. Çünkü ne yapacağını bilir zamanını verimli kullanır, işlerini zamanında bitirir ve kendine zaman ayırarak zihnini yeniler, vücudunu dinlendirir. Kendini iyi tanır, güçlü ve zayıf yönlerini iyi bilir. Hedeflerine ulaşabilmesi için gerekli yol haritasını belirler ve zamanını buna göre kullanarak hedeflerini gerçekleştirir (Kaba, 2009). İnsan zamanı iyi planlamak ve kullanmak zorundadır. Çünkü zaman, her meslekten bireyler üzerinde baskı yapan evrensel bir kaynaktır. Profesyonel bir şekilde çalışan herkes zamanı akıllıca planlamak ve kullanmak zorundadır.

Zamanı durdurmak mümkün değildir. Sürekli olarak akar ve yitilir. Dünden bugüne gelen ve yarına giden, sürekli, geri dönmeyen tek yönlü akıştır. Zaman pahalıdır, fiyat dediğimiz şeylerin çoğu zaman fiyatıdır (Şimşek, 2005). Zamanı iyi kullanabilen bir insan; her an ne yapacağını ve zamanını en faydalı şekilde nasıl kullanacağını bilir. Ulaşmak istediği hedeflere göre zamanını ayarlar (Alay ve Koçak, 2003). Zaman, artık üretim unsurlarından biri olarak algılanmaktadır. Zaman ekonomik olarak son derece değerli, eşsiz bir kaynaktır. Atalarımızın, “vakit nakittir” sözü bunu çok güzel izah etmektedir. Zaman bir nakittir, ancak para gibi toplanamaz, depolanamaz, birine ödünç verilemez; istesek de istemesek de onu harcamak durumundayız. Ancak onu nasıl harcayacağımıza karar verebiliriz. Zaman, insanın en değerli varlığı ve kaynağıdır. Zaman yaşamın kendisidir. Zamanı boşa geçirmek, hayatın boşa harcanmasıdır (Kaya, 2011). Zaman, başı ve sonu olmayan bir akış ve bir işin, bir oluşun içinde bulunduğu soyut süredir. İnsanoğlu zaman adını verdiği bu uçsuz bucaksız kavramı bir takım gruplara ayırarak sınırlandırmaya çalışır. Çünkü söylediklerini olayın gerçekleşme ya da konuşma anına göre bu zaman çizgisi üzerine yerleştirme zorunluluğu hisseder (Üstünova, 2005). Zamanın kullanım bölümleri Meyer, Brightbill (1964) tarafından ele alınmıştır:

Çalışma zamanı: Hayatını devam ettirmek için kazanç sağlama amacına yönelik işler, fazla mesai, ek ve ikinci işler için kullanılan zamana denir. Bu zamana iş zamanı da denilmektedir. Ama esas iş için harcanan süreyi kapsadığı gibi işe ön hazırlık veya geri bildirim gibi süreçlerde iş zamanının içinde yer alır.

Çalışma dışı zaman: Çalışma dışı zaman ya da varoluşumuzla ilgili sürecin yaşandığı zamana denilmektedir. Yaşamı sürdürmeye yönelik zorunlu etkinlikler için kullanılan zamandır. Kısaca, yeme, içme, bakım, uyuma, dinlenme gibi zorunluluk arz eden ihtiyaçlar için kullanılan zamandır.

Serbest (boş) zaman: İnsanların zorunlu ihtiyaçlarını yerine getirdiği zaman haricinde kendisine kalan ve kendi isteği ile değerlendirdiği zaman olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük, 2008).

2. 1. 2. 2. Serbest Zaman Kavramının Tarihsel Gelişimi

Serbest zaman tarihin ilk dönemlerinden beri süregelen bir kavramdır. Her dönemde değişime uğrasa da insanoğlunun serbest zamanda çeşitli meşgalelerle uğraşması söz konusudur (Gülbahçe, 1996).

İnsanlığın yaşam süreci içindeki mücadelesi, teknolojik gelişmelerle devam etmiştir. Bu gelişme süreci, kişilerin dolaylı veya dolaysız olarak hizmetiyle ilgilidir. İlk Çağlarda insanlara önem verilmemiştir ve insanlar köle tacirlerinin elinde mal gibi alınıp satılmıştır (Ekici, 1997). İnsanlar yerleşik hayata geçtikten sonra, mesleki ve sanatsal uğraşlara yönelme suretiyle işlerini kurarak üretime başlamışlardır (Ekici, 1997; Gülbahçe, 1996). İlkel toplumlarda insanlar modern toplumdaki insanlar gibi çalışma zamanı ile serbest zamanı birbirinden ayırma gereği hissetmemişlerdir. Çünkü ilkel toplum insanı hayatını sürdürmek için gerekli olan çalışmaları yaptıktan sonra, artan serbest zamanlarında toprak parçasının iklimine, coğrafi özelliklerine göre zamanını değişik şekillerde değerlendirmek istemiştir (Gülbahçe, 1996; Karaküçük, 2008; Tunçkol, 2001). İlkel zamanda makineleşme olmadığı için insan gücünden yararlanılmaktaydı. Kölelerin çalıştırılması sonucu köle sahiplerinin serbest zamanları fazlaştı ve buna bağlı olarak spora, müziğe, resme, taşları oyarak serbest zaman uğraşlarına yönelimler arttı (Broadhurst, 2001; Ekici, 1997; Karaküçük, 2008).

Dumazadier'e göre serbest zaman kavramı sanayileşmiş ülkelerin toplumsal gelişme seyrine paralel olarak doğup geliştiği ve sadece sanayisi gelişmiş ülkelere has özellikler taşımaktadır (Kaya, 2003). Antik Yunan çağında zihin ve beden gelişimi, üstünlük sağlamaktaydı. Feodal Dönemde rekreasyon sosyal sınıfla ilişkilidir. Lordlardan oluşan yüksek sınıf serbest zamanla ilgili kavramı en iyi değerlendiren sınıftır (Broadhurst, 2001). Özellikle sanayi devrimi yıllarındaki uzun mücadelelerle, çalışanın başına büyük bela olan aşırı çalışma-çalıştırma zihniyetinin yıkılmasıyla sağlanabilmiştir (Karaküçük, 2008).

Çalışanların serbest zamanlarının arttırılması düşüncesi 18. yüzyıl başlarına dayanır. Sanayi devrimi döneminde işçilerin daha fazla ve daha verimli çalıştırabilmek için, yalnız dinlenme vasıtası olarak kullanılan serbest zaman artık bir araç olmaktan çıkıp bir amaç haline gelmiştir (Arslan, 1996). Sanayi devrimiyle başlayan otomasyon, fazla üretim, refahtaki artışlar, gelişmeler ve insanların serbest zamanlara duydukları ihtiyacın şiddetiyle de orantılı olarak uzun dönemler içerisinde çalışma saatlerinde kısaltmalar, buna karşın, serbest zamanlarda artmalar meydana gelmiştir (Özmaden, 1997).

Rousseau (1758) halkın ekmeğini kazanmak için sarf ettiği zaman yanında kazandığı ekmeği sevinçle yiyebilmesi için de zamanının olması gerektiğini, aksi takdirde çalışanın, çalışmaya karşı tiksinti duyarak ekmeğini kazanamaz hale gelebileceğini belirtmiştir (Karaküçük, 2008). Bu sebeple serbest zaman anlayışının gelişim sürecinin başladığı

söylenmektedir. İnsanlar için çalışma kapasiteleri kadar serbest zamanının oluşturulması ve onun iyi şekilde değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu anlayış ışığı altında çalışma saatleri yeniden ayarlanmış günde 12 saate varan çalışma süresi 8 saate indirilmiştir. Günün 24 saatini üç eşit parçaya bölerek 8 iş, 8 uyku, 8 ise serbest zaman etkinliklerine ayrılmış zaman dilimi, kişinin özgürce kullanacağı zamanı isterse aktif, isterse pasif değerlendirebileceği süre hakkı tanınmıştır (Ekici, 1997). Son 30 yılda serbest zamanları değerlendirme anlayışında ve amaçlarında hızlı bir değişme ve gelişme meydana gelmiştir. Üretimde yüksek teknolojinin kullanılması verimliliği arttırdığı gibi, çalışma saatlerini de azaltmaktadır (Özmaden, 1997).

2. 1. 2. 3. Serbest Zaman Kavramı ve Önemi

Serbest zaman, büyük ölçüde işin gerekliliğinden kurtulma, özgürleşme anlamı taşır. İradi yönelmeler ve tercihleri kapsayan bir serbest olma hali olarak da tanımlanır. Serbest zaman, gerçekte özgürleşmeden denetime kadar bir dizi anlamı içerir. Seçme/tercih, kaçış, spontanelik ve özgürlük anlamlarıyla yakından ilişkilidir. Boş vakit, işin zorlayıcı dünyasından, gevşeme, ferahlama ve de kendini salıverme durumuna bir kaçış olarak görülür (Hibbins, 1996'dan aktaran: Aytaç, 2006: 28).

Serbest zaman; kişinin çalışmadığı, yaşam zorluklarının dışında kalan ve kendi isteği yönünde harcayabileceği, arzu edilen zamandır (Esteve, Martin ve San-Lopez, 1999; Karaküçük ve Gürbüz, 2007; Kılbaş, 2010; Ragheb ve Tate, 1993). Bu isteğe bağlı zaman, kişilerin yapacağı ve yapmak istediği aktiviteleri serbestçe seçtiği zamanı ifade ederken bu aktiviteler ihtiyari olarak kişiyi tatmin ve mutlu etmektedir (Lobo, 2006). Bir başka tanıma göre serbest zaman; sürdürülmekte olan etkileşimle ilintili ve kendine özgü bir algı örüntüsü olarak görülebilir (Kılbaş, 2010). Bireyin kendi adına özgürce kullanma hakkına sahip olduğu iş, yaşam ve zorunlu sorumluluğu olduğu tüm görevler yerine getirildikten sonra, geriye kalan zaman biçiminde tanımlanır. Serbest zaman kavramı; insanın bir şey yapmak ya da yapmamak arasında serbest bir seçim yapabildiği, yapmak ya da yapmamak istediği şeyleri serbestçe tayin edebildiği, fakat yapılan işin sorumluluğunu da yüklenebilecek davranışlar gösterebilmesi gereken zamandır (Shinn, 2004'ten aktaran: Kaya 2011: 21).

Dünya Serbest (Boş) Zaman ve Rekreasyon Birliği'nin tanımına göre serbest (boş) zaman; seçme şansı, yaratıcılık, hoşnutluk ve memnuniyet içeren ve kişisel doyumunu arttıran eğlencelere öncülük eden yararları ile insan hayatının özel bir alanıdır. Aktivite kavramı çoğunlukla fiziksel, buna ek olarak entelektüel, sosyal, estetik ve ruhsal öğelerin çok yönlü formlarını kapsamaktadır (Ağılönü, 2007). Serbest vaktin bu anlamları ve taşıdığı felsefik derinlik, günümüze gelinceye kadar olabildiğine farklılaşmıştır. Başlangıçta, serbest olma, özgürleşme, rahatlık ve gevşeme kavramlarıyla daha fazla ilişkilirken şimdilerde bu

anamlardan büyük ölçüde uzaklaşmış, bireysel inisiyatifin, istemli tercihlerin (Karaküçük, 2008; Kraus, 1971; Tezcan, 1993) ve özgürlüğün alanı olmaktan çıkarak kurumsal aygıtların kontrolüne aldıkları, farklı maksatlara göre organize ettikleri sınırlı/sorumlu kullanım sahası olan bir zaman/yaşam alanı olarak anlaşılmaktadır (Juniu, 2000'den aktaran: Aytaç, 2006: 62).

Tezcan (1993)'e göre serbest zaman; bireyin hem kendisi hem de başkaları için tüm zorunluluklardan kurtulduğu ve kendi isteği ile seçeceği bir etkinlikle uğraşacağı zamandır. Serbest zaman; çalışma dışı zaman; insanın işinden arta kalan özgür zamanda yer alan ve kişinin her türlü bağımlılıktan ve bağlantılardan kurtularak özgürce kullanacağı zaman dilimini anlatır (Howe ve Carpenter, 1985'ten aktaran: Karaküçük ve Gürbüz, 2007: 27). Bu bağlamda özgür zaman ve boş zaman arasında belirli bir farklılık vardır. Özgür zaman, bir yönsüzlük yansıtırken; boş zaman ise, katılacak başka etkinlikler olduğunu ima eden, bunları dengeleyen yapıcı kavramsal bir yönü gösterir (Kılbaş, 2010).

Serbest zaman değerlendirme tüm ulusların ve toplulukların bireylerine etki eden çok güçlü bir olgudur. Bireylerin yaşamlarında olumlu değişiklikler yaratabilmek en önemli etmenlerinden biri onlar için fırsatlar sağlanmasıdır. Serbest zaman yaratıcılığın ortaya çıkması maneviyatın gösterilmesi, tasarlama, düşüncelerin dışa vurulması için fırsatlar sağlar. Yeni arkadaşlıklar kurma, ilişkiler geliştirme sosyal etkileşim şekilleri ve bağlantılar serbest zaman süreciyle mümkündür. Bu tür sosyal faktörler kültürel kimliği, aile bağlarını ve toplumsal uyumu geliştirir (Edginton, 2006). Kişi serbest zamanlarında bu sisteme dahil olma veya olmama özgürlüğüne sahiptir. Ama insan doğası gereği sosyal bir varlıktır. Toplumsallaşma aşamasında da grup içi ilişkiler yoluyla kendini ifade etme fırsatı bulur. Bu süreçte kişi kendini serbest zaman faaliyetlerinden soyutlama şansına sahip değildir (Akkaya, 2008).

Serbest zamanı değerlendirmenin, bireye sağladığı yararlar incelendiğinde; serbest zamanı değerlendirme yolu ile bireyin iş yorgunluğunu atma fırsatı bulunduğu belirlenmiştir. İş zorunluluklarla dolu bir uğraş ve düzen olduğu için insanın doğal ritmini bozmaktadır. Zorunluluk olmaksızın özgürce seçilen uğraşlar insanın çalışma yaşamını stres ve yorgunluklardan uzaklaştırır (Okumuş, 2002). Serbest zaman insanlar için birçok yarar ve tatminler yaratmaktadır. Aynı zamanda insanların sağlıklı ve mutlu olmasını da sağlar (Ağaoğlu, 2006). Çalışan birey için serbest zaman, sadece yorulan bireyin fiziksel gücünü tamir etmek ve dinlenmek amacıyla kullanılır (Karaküçük, 2008). Günlük yaşantımız içinde, çalışma ve diğer etkinliklerimizin sıkıcı ve kendini tekrarlayan çabalara dönüşmesi, serbest zaman değerlendirme etkinliklerini yaşamımızın önemli bir parçası ve bir yenilenme aracı haline getirmiştir. Bununla birlikte, kişilerin serbest zamanlarını değerlendirmelerine yönelik çok seçenekli hizmetler sunan canlı bir sektör de meydana gelmiştir.

Ekonomik verimliliğin artması ve çalışma koşullarının rahatlama ile ortaya çıkan serbest zamanın bilinçli bir şekilde değerlendirilmesi, olumlu sonuçları doğurmuştur. Bu konuda yapılan çalışmalarda, serbest zamanın pozitif kullanımının artmasının kendini gerçekleştiren ve ruhen sağlıklı gençlerin gelişmesine katkıda bulunduğu yaygın olarak ifade edilmektedir (Balcı, Demirtaş, Gürbüz, İlhan ve Ersöz, 2002). Serbest zamanları iyi şekilde değerlendirme bireyin kendini ifade etmesine imkân verir, yaratıcılığını artırır, yeni tecrübeler kazandırır, arkadaşlık ilişkilerinin kurulmasını sağlar ve sosyal çevreyi genişletir, mutlu ve sağlıklı bireylerin yetişmesini sağlar, üretkenliği artırır.

Bireyin içinde yaşadığı veya geçmişte bulunduğu çevre ihtiyaçlarını ve serbest zaman etkinliklerinin seçiminde etkendir (Ataman Yancı, 2010; Tezcan, 1993). Serbest zaman sadece günümüzde değil, çok eski çağlarda bile farklı formlarda insanların sosyalleşme süreci içerisinde yerini almıştır. Serbest zaman işin bir fonksiyonudur ve işin özünde vardır (Tekin, 2003'den aktaran: Cerit, 2008: 5). Artan teknolojik ve bilimsel ilerlemeler sonucunda insanın yerini, insansız ve sermaye yoğun teknolojilerin almaya başlaması, serbest zamanın artması önündeki büyük gelişmelerden biridir. Buradan yola çıkan Gorz, çalışma toplumunun yok olma aşamasına geldiğini ve bir kriz sürecine girdiğini ifade etmektedir (Özcan, 2007). Tanımlardan da anlaşılacağı üzere serbest zaman içerisinde yapılan etkinlikler; sadece serbest zamanda yapılan, bireye göre bir amacı bulunan, kişisel tatmin ve gönüllülük esasına dayalı, başkasına devredilemeyen, bireyi canlandıran ve mutluluk veren, aktif ve pasif olarak yapılan ve her türlü fiziksel, sosyal, zihinsel ve ruhsal etkinlikler olarak ifade edilebilir (Güngörmüş, 2007).

2. 1. 2. 4. Serbest Zaman Hakkı

Günümüz koşulları öncelikle gelişmiş ülke insanlarına bu hakkı tanımaktadır (Gökdeniz, Hacıoğlu ve Dinç, 2003). Serbest zaman hakkının elde edilmesi ve genişletilerek devam ettirilmesi sendikaların, mahalli idarelerin ve hükümetlerinde savundukları politikaları içerisinde yer almaktadır (Üstün ve Kalkavan, 2013). İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin 24. maddesi "herkesin dinlenmeye, serbest zamana, özellikle iş saatlerinin makul ölçüde sınıflandırılmasına ve belli dönemlerde ücretli tatillere hakkı vardır" demektedir (Kapani, 1991; Yetiş, 2008).

2. 1. 2. 5. Serbest Zamanın Temel Fonksiyonları

Serbest zaman kavramının gelişim sürecinde, sanayi devrimi ile çalışma, tasarruf, sermaye birikimi gibi kavramların yeni toplumsal değerler olarak ortaya çıktığı ve serbest zamanların savurganlık ve tembellik olarak değerlendirildiği görülmektedir. Çalışmaya

büyük önem verilen sanayi devrimi döneminde serbest zaman, yorulan bireylerin fiziksel gücünü tamir eden ve dengesini yeniden bulmasına yardımcı olan dinlenme fonksiyonunu yerine getirmektedir (Mutlu, 2008).

Dinlenme Fonksiyonu

Dinlenme, yeniden elde etme veya iş sonrası stres ve yorgunluk atma ile bedensel aşınmaları ve sinir gerilimlerini ortadan kaldıran bir görev üstlenmiştir. Karaküçük (2008) dinlenme fonksiyonunun, serbest zamanı en fazla karakterize eden ve farklı algılamalarla, çalışma hayatı boyunca değerlendirilen temel bir fonksiyon olduğunu ifade etmektedir.

Scott; “çalışma zamanı berrak düşünmeyi ve etkili çalışmayı ifade eder. Dinlenme zamanı, akülerimizin yeniden dolmasını ve gücümüzün yenilenmesini sağlar. Çalışmak mecburiyetinde olduğumuz günlerde muntazam, yüksek verimli sabahlar istiyorsanız, kendinize devamlı bir miktar dinlenme zamanı ayırınız. Tam olarak verimli zaman, toplam dinlenme zamanına bağlıdır” ifadesiyle serbest zamanlarda dinlenme fonksiyonunun önemini vurgulamaktadır (Scott, 1997’den aktaran: Karaküçük, 2008: 47).

Özellikle çalışma hayatında bedensel olarak tüketici bir ortam içinde olmayan pek çok kişi için artık dinlenmek, “sırtüstü yatmak ve hiçbir şey yapmamak” anlamını taşımamaktadır. İş dışı zamanlarda, bedensel ya da zihinsel olarak zorlu birtakım uğraşlarla dinlenme yolunu seçen insanların sayısı hiçte az değildir. Çağdaş dünyanın her geçen gün yenilerini keşfettiği “serbest zaman uğraşları/hobiler” bunun en belirgin göstergesidir (Mutlu, 2008).

Eğlenme Fonksiyonu

Günümüzde insanlar, ne kadar serbest zaman etkinliğine katılırsa o kadar başarılı sayılmakta ve statüsü artmaktadır. Eğlenceye verilen önem günlük yaşamda da görülmektedir (Tezcan, 1993). Torkildsen (2005) eğlenmenin içten gelen bir istek olduğunu ve serbest zamanlarımızda bizleri memnun edecek anlara ihtiyaç duyduğumuzu belirtmiştir. Can sıkıntısını yok eder ve rahatlatır. Yarışmanın olduğu tüm spor uğraşları ve diğer etkinliklere katılma fırsatı sağlar (Brotherten, 1989’den aktaran: Kırkpınar, 2004: 26).

Gelişim Fonksiyonu

Gelişim fonksiyonu, insan düşüncesini, günlük eylemlerin otomatikliğinden kurtaran, daha geniş sosyal katılıma zemin hazırlayan, insanın kişiliğini geliştirmesine ve göstermesine eğilimli, aynı zamanda çıkarıcı olmayan faaliyetleri içermektedir. Bu tür faaliyetler, insanların bedensel ve ruhsal yorgunluklarını gidererek onlara fiziksel ve ruhsal olarak yaratıcı bir güç kazandırır (Sağcan, 1986). Serbest zaman yerinde ve değerinde kullanıldığı zaman insana dinlenmek, eğlenmek, kendini yetiştirmek, geliştirmek, dernekleşmek, toplumsallaşmaktır ve böylece insanın kendi kendini bulmasına yardımcı olmaktadır. Kötü kullanıldığında ise; gençlerde ve yetişkinlerde zararlı alışkanlıklar, durgunluk, gevşeklik, tembellik, dikkatsizlik, başıbozukluk, serserilik, can sıkıntısı, bıkkınlık,

sinirlilik vb. gibi davranışlar kazanılmasına imkân vermektedir (Karaküçük ve Ekenci, 1995). Gelişme fonksiyonu, serbest zamanda bilgi almak ya da vermek, bir kültürü geliştirmek ihtiyacının ağır bastığı uğraştır. Aniden ortaya çıkan ya da örgütlenmiş gönüllü sosyal faaliyetlere katılma ihtiyacının ağır bastığı etkinliklerdir (Koçer 1980'den aktaran: Kırkpınar, 2004: 26).

İyileştirme Fonksiyonu

Akıl hastanesindeki akıl hastaları üzerinde uygulanan iyileştirme fonksiyonu, günümüzde terapik rekreasyon olarak bilinmektedir. Terapik rekreasyon kişilerin iyi olma durumunun ve yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla kullanılmaktadır (Robertson ve Long, 2008'den aktaran: Çelik, 2011: 11).

2. 1. 2. 6. Serbest Zamanın Sınıflandırılması

Serbest zaman faaliyetlerini; gruplara, amaçlara veya yapılaş yerlerine göre değişik şekillerde sınıflandırabiliriz. Fakat en yaygın olarak kullanılan sınıflama türü sürelerle göre sınıflandırmaktır. Buna göre serbest zamanlar ikiye ayrılır;

- a) Uzun süreli serbest zamanlar
 1. Çocukluk dönemi serbest zamanları
 2. Yıllık izin serbest zamanları
 3. Emeklilik dönemi serbest zamanları
- b) Kısa süreli serbest zamanlar
 1. İş günü sonu (akşamüstü) serbest zamanları
 2. Hafta sonları
 3. Kısa süreli tatiller (Gökdeniz, Hacıoğlu ve Dinç, 2009).

2. 1. 2. 7. Dünyada ve Türkiye'de Serbest Zaman Algısı

Her canlı gibi biyolojik bir ünite olan insan, yaşamı boyunca fiziksel çevresi ile ilişki içindedir. İnsanlar, ilk çağlardan bu yana temel fiziksel çevre unsurları ile denge halinde olmuş ve bunlardan yararlandığı ölçüde sağlıklı ve mutlu olabilmıştır. Yirminci yüzyılın son çeyreğinde, artık doğayı ve doğanın ayrılmaz bir parçası olan insanı, hatta tüm yaşamı tehdit eden birçok olumsuz faktör nedeniyle, günümüz insanının toplumsal ve fiziksel çevre koşulları ile denge durumu bozulmaya başlamış, sağlıklı ve mutlu olabilmesi güçleşmiştir. Bununla mücadele için insanlar sessizliğe ve doğaya yakın bir rekreasyona ihtiyaç duymuşlardır (Arslan, 1996).

Rekreasyonun kişinin bedensel ve ruhsal yenilenmesindeki rolü nedeni ile insan hayatında önemli bir yeri vardır. Fakat gelişmiş ülke kentlerinde de kentlileri genellikle ilgilendiren sosyo-ekonomik kaygılardır. Kişi hangi yaşta olursa olsun kişiler bir şekilde

serbest zamanlarını değerlendirmeye gerek duyar (Özdağ, Yeniçeri, Fişekçioğlu, Akçakoyun ve Kürkçü, 2009).

Serbest zaman eğitimi ve halkın serbest zamanlarını değerlendirmesi bakımından devlet üzerine büyük sorumluluklar almıştır. Devlet bu konuda mali imkân ve araç gereç sağlayan yegâne kuruluştur. Hem merkezi hem de yerel yönetimin bu konuda ayrı ayrı görevleri vardır. Özellikle belediyelerin bu konudaki görevleri giderek artmaktadır. Devletler aldıkları vergilerle bu konu için bütçelerinde ödenek ayırmaktadırlar (Gülbahçe, 1996). Ülkemizde günün şartları içerisinde rekreatif etkinlikler; Gençlik ve Spor Genel Müdürlükleri, gençlik kampları, turizm bölgelerinde turizm uygulamaları, gönüllü kuruluşlar, genellikle büyük şehirlerde açılan Gym Center, Fitness Center, oyun kulüpleridir. Ve en önemlisi de üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokulları bünyesinde kurulan serbest zaman aktiviteleri öğretmenlik ve rekreasyon bölümleri tarafından yürütülmektedir (Zorba, Kesim, Ağılönü ve Cerit, 2006). Rekreasyon anlayışını artması, sportif hareketliliğin gelişmesine neden olmaktadır. Sporun eriştiği büyük toplumsal başarı ve geniş halk kitlelerini etkisi altına alması da serbest zaman uğraşlarında önemli değişikliklere neden olmaktadır (Kırkpınar, 2004).

Ülkemizde rekreatif etkinlik hizmeti sunan kulüpler büyük ve kalabalık şehirlerde bulunmaktadır. Bu kulüpler bireyleri iş, yaşam ve geçim sıkıntılarında bir parça da olsa uzaklaştırmaktadır. Bu amaçla misafirlerine sportif faaliyetler, eğlendirici oyunlar ve çeşitli aktiviteler sunmaktadırlar (Zorba ve arkadaşları, 2006). Günümüz insanı, sağlıksız ve monoton kent yaşamından uzaklaşarak doğaya dönmekte, doğal turizm kaynaklarından da yararlanmak üzere doğada serbest zaman faaliyetlerine yönelmektedir (Arslan, 1996). Son zamanlarda kampüs üniversitelerinde öğrencilere yönelik; rekreatif yarışmalar, eğlenceler tiyatro faaliyetleri, turnuvalar şeklinde kampüs rekreasyonu adı altında yapılmaktadır. Gelişmiş ülkelerdeki üniversitelerde bu organizasyonlar Rekreasyon bölümleri tarafından organize edilmektedir.

Gençlik Spor Genel Müdürlükleri her yıl uluslararası alanda ve ülke içinde birçok sportif rekreatif etkinlik içeren turnuvalar şampiyonalar düzenlemektedir. Gençlik Spor Genel Müdürlükleri bünyesinde faaliyet gösteren spor federasyonları da yıl içerisinde benzer rekreatif etkinlikler organize etmektedir. Ülkenin değişik bölgelerinde düzenli yapılan gençlik kampları ülkemizin dört bir yanından gelen öğrenci gençleri bir araya getirerek, hoşgörü ortamı içerisinde aralarında güçlü dostluk bağları kurmalarını sağlamaktadır (Zorba ve arkadaşları, 2006).

2. 1. 2. 8. Okullarda Serbest Zaman Algısı

Tezcan (1993) genel olarak okulların serbest zaman eğitimindeki işlevlerini şu şekilde özetlemektedir:

- a) Bireyin değerinin artırılması ve onun hayatında mutluluğu elde etmesi yönünde ona yardımcı olmak,
- b) Bireylerin serbest zaman ilgilerini uyandırmak ve onu zevklendirmek, bu konudaki tutum ve değer geliştirmek,
- c) Serbest zaman becerilerini öğretmek, okul serbest zamanı kullanmakta ihtiyaç duyulan tüm becerileri vermek için ideal olarak en uygun yerdir. Bazı beceriler vücut gelişimini, hareketliliğini ve motor koordinasyonunu sağlamaya yardım eder.
- d) Serbest zaman değerlendirme imkânı veren hizmetler sağlamak,
- e) Fiziksel kaynakları serbest zaman değerlendirmesi için geliştirmek ve yararlanmak,
- f) Diğer toplulukların kurumları ile sorumluluklar, ilgiler ve kaynaklar yönünden işbirliğine gitmek.

Rekreasyonel sporlar, ilk ve orta dereceli okullar, üniversiteler ve diğer kurumlarda yürütülen, tüm öğrenci ve üyelerin beceri ve yeteneklerine uygun şekilde hazırlanmış etkinlik programlarının bir parçasını oluşturmaktadır (Krotee ve Bucker, 2007). Toplumun daha ileri bir hayat seviyesine ulaşmasında gençliğin önemli bir yeri bulunmaktadır. Gençliğin ülke kalkınmasında sorumluluk ve görevlerini yerine getirebilmesi eğitim ve öğretim sistemiyle doğrudan ilişkilidir. Gençlere sağlanacak serbest zaman faaliyetleri gençlerin yetişmesi açısından önem kazanmaktadır (Özmaden, 1997).

Ortaokullar öğrencilerin spor ve fiziksel etkinliklere yoğun ilgi gösterdikleri bir ortam olarak hazırlanmalıdır. Öğrenciler bu yaşlarda sınırsız bir enerjiye sahiptirler, fizyolojik bir değişim geçirirler ve büyük psikolojik güçlüklerle karşılaşır. Okullar arası yarışmalara katılmayan tüm öğrenciler için yoğun bir özendirici rekreasyonel etkinlikler programı yaratılmalıdır (Krotee ve Bucker, 2007).

2. 1. 2. 9. Üniversite Gençliğinde Serbest Zaman Algısı

Üniversitelerdeki rekreasyonel spor programları erkek ve kız öğrencilere çeşitli etkinliklere katılmaları için ideal bir ortam sunmaktadır (Krotee ve Bucker, 2007). Üniversitedeki öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirebilecekleri çeşitli etkinlikler mevcuttur. Hem maddi yetersizlikler hem de zaman azlığı yüzünden öğrencilere öğretmenlerin rehberlik yapması oldukça güçtür. Bu durum eğitim-öğretim faaliyetlerini de

engelleyebilmektedir. Öğrencilerin üniversitelerde serbest zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirebilmeleri için bu işin uzmanları ile el birliği yapılarak, bilimsel yollarla problemlere çözüm yolları aranmalıdır (Gülbahçe, 1996, Matthews, 1977).

Üniversite esas olarak bilginin geliştirilmesi ve yayılması için mümkün olan en yüksek düşünce başarısı ve manevi yaşam düzeyinde bir arada bulunan çalışan insan topluluğudur. Bu topluluk; bütün öğrenen, öğreten ve bilginin genişletilmesi için çalışanları içine almalı ve bu guruplar arasında ilişkiyi sağlamalıdır. Birkaç yıl için bile olsa üniversite çağındaki yaşantılarının üniversiteliler için gereken önem ve değeri taşıyabilmesi ancak üniversite fiziki ortamının bazı özelliklere sahip olması ile mümkündür. Lisans öğrencileri için bu devre hayatlarında bir daha tekrarlanmayacak çok önemli bir devredir (Tunçkol, 2001).

Ülkemizde üniversite öğrencilerinin spor yapma imkânı, üniversitelerin bu konudaki yatırımları ile doğru orantılıdır. Öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirme etkinliklerinde, konuya sadece spor açısından bakacak olursak, karşılaştıkları sorunlar oldukça fazladır (Yağmur, 2006). Öğrencinin okul dışı etkinliklere katılması onun okul başarısını olumlu bir şekilde etkilemektedir. Ders dışı etkinliği olarak spor, müzik, güzel sanatlar, folklor gibi dallarla uğraşan öğrencilerin eğitim hayatlarında başarılı oldukları gözlenmiştir (Tezcan, 1993). Ders dışı faaliyetler eğitimin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu boyut haftalık öğretim programı içinde yer alan derslerin öğretimi dışında kalan zaman içinde öğrencilerin etkinlikler yoluyla sürdürebilmesi anlamındadır (Özmen,1999'den aktaran: Yıldız, 2010: 37).

Öğrencilerden küçümsenmeyecek bir bölümünün katıldığı ders dışı sportif ve sanatsal etkinlikler hem derslerin bir uzantısı olmakla beraber hem de öğrencinin serbest zamanını değerlendirdiği bir yaşam alanı durumundadır (Tezcan, 1993). Ders dışı etkinliği olarak spor, öğrencilere istenilen davranışların kazandırılıp kazandırılmadığını saptamak, yapılan çalışmaların düzeltilip geliştirilmesini sağlamak, öğrencilerin kendilerini tanımalarına yardımcı olmak, bu tür etkinliklerden elde edilen verileri diğer eğitim-öğretim etkinliklerinde kullanmak için değerlendirilmesi gerekmektedir (Yıldız, 2010).

Üniversite kişilik gelişiminin büyük ölçüde biçimlendiği, yetişkinlik modelinin kurulduğu bir geçiş dönemidir. Yükseköğrenim öğrencileri eğitim süreci içinde derslerinin çalışmaya bağlı ve hayatlarını sürdürmeye yönelik etkinliklerin dışında kalan serbest zamanlarını çeşitli faaliyetlerle geçirmektedirler. Serbest zaman olarak geçirilen bu sürede, gerçekleştirilen veya gerçekleştirilmesi istenen etkinliklerin türü önemlidir. Çünkü öğrencinin serbest zamanı dışında kalan hayatını süre olarak belirleme, hangi etkinlikleri gerçekleştireceğine karar vermedeki rolü çok sınırlıdır (Gülbahçe, 1996).

Yükseköğretim gençliğine yakışan, sporun sistemli ve bilimsel bir şekilde yapılmasıdır. Yükseköğretim gençliğinin sporu bilimsel olarak yapması isteniyorsa bu eğitimi yapacak kişiler eğitimini almış antrenör, öğretmen, hekim ve yardımcı sağlık personeli getirilmelidir. Üniversite öğreniminde bireyin mesleki formasyon eğitimi dışında katılacağı rekreasyon etkinlikleri kendi yaşantısını çarpıtmadan görebilmelerini, kendi yetenek ve yeteneklerine uygun uğraşlar edinerek kendini gerçekleştirmelerini sağlayacaktır (Arslan, 1996). Okul yönetimi eğitim ve öğretim süreci içinde serbest zaman faaliyetlerini organize eden ve gençlerin katılımlarını sağlayan bir kurumdur. Bir örgün eğitim kurumu olan okullar, buldukları yerleşim yeri içerisinde, değişik serbest zaman faaliyetleri ile gençlere çok yönlü gelişim imkânı sağlayabilmelidir.

Okul ve iş ortamı genellikle serbest zaman bırakmayan, kişinin kendisine serbest zaman ayırmasını önleyen yerler olarak görülür (Gülbahçe, 1996). Daha başarılı bir gençlik ve gelecekte daha sağlıklı bir topluma kavuşmak için gençlerin sorunlarına çözüm yolları aramalı ve zorunlu uğraşlarının yanında yararlı serbest zaman değerlendirme alışkanlıkları kazandırılmalıdır (Bodur, 1988).

2. 1. 2. 10. Öğrencilerin Serbest Zaman Eğilimini Etkileyen Faktörler

Bammel ve Bammel (1995) serbest zamanın, psikoloji, sosyoloji, biyoloji ve felsefeyi içeren disiplinler arası bir durum olduğuna dikkati çekmişlerdir. Ayrıca psikolojinin insan davranışları hakkında, sosyolojinin toplumun serbest zamanı nasıl desteklediği ve cesaretlendirdiği hakkında, biyolojinin aktiviteler esnasında organizmada olan değişiklikler hakkında, felsefenin ise iç değerlerimizi kavramamız konusunda rehberlik ettiğine belirtilmişlerdir (Gökçe, 2008). Bireylerin serbest zaman eğilimini etkileyen birtakım faktörler vardır. Bunlar: Toplumsal, ekonomik, demografik faktörler olarak incelenir.

Toplumsal Faktörler

Birey doğumdan itibaren bir grubun parçasıdır ve bu bilinçle topluma ayak uydurur. Toplum, insan-doğa ve insan-çevre etkileşimi doğrultusunda biçimlenen bir gerçektir. Serbest zaman değerlendirme şekli bireyden bireye farklılık gösterdiği gibi toplumdan topluma da farklılık gösterir (Köktaş, 2004). Toplum sosyo-kültürel bir olay olarak tanımlanır (Kongar, 1979'dan aktaran: Kaya, 2003: 30). Değişik kültür gruplarının yaşam tarzları, satın alma alışkanlıkları, serbest zamanlarındaki istek ve ihtiyaçları farklıdır (Köybaşı, 2006).

Kültür Faktörü

Ailenin genel tutumu, anne ve babanın ayrı ayrı tutumları, bireyin cinsiyeti, gelenek, görenek, dil, din, kamu düzeni gibi temel toplumsal kuramlar ve değerler sisteminin etkisi bu şekillenmede en büyük rolü kültür oynamaktadır. Kişiliğin gelişmesini etkileyen

değişkenler arasında arkadaşlık ilişkileri, çalışılan ve öğrenim yapılan çevrenin nitelik ve nicelik bakımından özellikleri, serbest zamanlarını değerlendirme de başta gelmektedir (Emir, 2012). Milli nitelik taşıyan birçok spor dalı, gösteri ve plastik sanatlar, edebiyat, müzik ve diğer kültürel nitelik taşıyan ve her biri çok sayıda insanın beğenisine hitap eden, bu rekreatif etkinlik çeşitlerine duyulan yakın ilgili, rekreatif hareketliliği teşvik eden bir unsur olarak görülebilir (Yağmur, 2006). Kuşakların öğrenme yoluyla toplumla bütünleşmesini sağlayan süreç, toplumsallaşma sürecidir. Toplumsallaşma en genel anlamda, yeni doğmuş insanın, toplumun bir üyesi olarak, topluma katıldığı süreçtir. Topluma katılım yoluyla başlayan bu süreç, çocukluğun ilk yıllarında en kritik ve en yoğun biçimde yaşanmasına karşın, yaşam boyu devam etmektedir (Kaya ve Karaküçük, 2003).

Sosyal Sınıf Faktörü

Bireylerin gelirleri, meslekleri, kendi iradelerindeki sosyal ortamlarda bireylerin kendilerini buldukları durumları içermektedir (Akkaya, 2008). Günlük yaşamın çeşitli alanlarında, sınıflar arasında, meslek ve gelirden, konutta, tüketim eğiliminde ve serbest zamanları değerlendirme şekillerinde farklılıklar görülmektedir. Serbest zaman etkinliklerini seçme eğiliminin, ergenlikte başladığı ve olgunluk döneminde daha da arttığı belirtilmektedir. Buna göre insanlar yaşadıkça, ait oldukları yaşam biçimlerini benimsedikçe, sınıflara özgü serbest zaman etkinliklerini seçme eğilimi göstermektedirler (Kaya, 2003).

Etkileşim Grupları Faktörü

İnsan ilişkilerinde akran grubu çocuk ve genç için bir atölyedir. Bireyin toplumsal özellik kazanması ve topluma uyması, arkadaş edinme ile ortaya çıkmaktadır. Arkadaş ilişkilerinin, çocuğun kişilik gelişiminin üzerinde önemli olduğu bilinmektedir. Kişilik gelişimi büyük ölçüde, çocuğun başkaları ile ilişkilerine, onlarla etkileşimine bağlıdır. Özellikle grupla gerçekleştirilen etkinliklerde, bireylerin motivasyonlarının daha yüksek olduğu ve serbest zamanlarını değerlendirme açısından informal etkileşimin en yoğun yaşandığı sosyal çevrelerin, akran grupları olduğu görülmektedir (Kaya, 2003).

Ekonomik Faktörler

Bireyin serbest zaman davranışını etkileyen faktörlerden gelir düzeyinin, bireyin yapmak istediği pek çok aktivite türünde ve sayısında önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Zaman azlığının, bireyin serbest zaman seçimini etkilemesi gibi, gelir düzeyi de bu seçimde etkindir. Bireyin gelir düzeyi, serbest zaman aktivitelerine harcanan para miktarının tümü ile çok yakından ilgilidir. Bireylerin gelir seviyeleri arttıkça serbest zaman değerlendirme etkinliği olan spora katılım da artmaktadır. Bununla birlikte, pek çok serbest zaman aktivitesi herhangi bir harcamayı gerektirmeyen türdendir. Bu durumda, sosyo-ekonomik konumuna göre o kişinin serbest zaman davranışını veya serbest zaman değerlendirme faaliyetine katılma kararını saptamanın güç olduğu ileri sürülmektedir (Emir, 2012).

Demografik Faktörler

Farklı yaş düzeylerinde katılımcıların özelliklerinin, gereksinimlerinin bilinmesi, kapasiteleri serbest zaman etkinlikleri çalışmalarının seçiminin temelini oluşturur. Bireyin serbest zaman davranışını etkileyen bir diğer önemli faktör cinsiyettir. Birey, ailesinin sosyal statüsü tarafından belirlenmiş bir sosyal statü ortamına doğmakla kalmayıp, cinsiyetine göre de sosyal bir statüye sahip olmaktadır. Örneğin, erkek çocuğun statüsü geleneksel kır toplumlarında genellikle kız çocuğununkinden yüksektir. Cinsiyet farklılığında, serbest zaman değerlendirme uğraşısı birey için taşıdığı anlam da değişebilmektedir. Erkek için serbest zaman uğraşısı olabilen bir aktivite, kadın için bir zorunluluk olabilmektedir (yemek pişirmek gibi) (Emir, 2012).

2. 1. 3. Rekreasyonun Tanımı

Rekreasyon kavramı, kökeni Türkçe olmayan rekreasyon, Latince “yenilenme, tazelenme” anlamındaki “recreate” sözcüğünden gelmektedir. Bu anlamıyla rekreasyon çalışma faaliyetleri ile tükenen bedensel ve zihinsel kaynakların “yeniden yaratılması” amacını taşır. İnsanların geçmiş yıllardan bugüne kadar, yaşam şartlarında ve yaşam seviyesinin yükselmesinde değişmeyen üç ana unsur bulunmaktadır. Bunlardan birincisi çalışma, ikinci uyuma, sonuncusu da diğer temel gereksinimler olarak belirlenmiştir (Anderson, 1998).

Serbest zaman değerlendirme ve rekreasyon bazen aynı anlamda kullanılmaktadır. Ancak rekreasyon serbest zamanda yapılan etkinlikleri kapsamaktadır. Serbest zamanları değerlendirme etkinliği olan rekreasyon, Gottman ve Glikson’a göre, “insan zihninin tazelenmesi, yaşamının canlandırılmasıdır” (Balcı, Demirtaş, Gürbüz, İlhan ve Ersöz, 2002).

Rekreasyon, aktivitenin kendisi dışında bilinçli olarak herhangi bir çıkar veya karşılık gütmekten, serbest zamanlarımızda kendimizi akışına bıraktığımız, insanın gelişimi için birçok imkân içeren, manevi istek ve ihtiyaçlara cevap veren, baskı ve zorlama olmadan özgürce gerçekleştirilen aktivitelerdir (Anderson, 1998). Bu unsurlardan arta kalan zaman “serbest zaman” olarak belirtilir.

İnsan yaşamındaki serbest zamanın, fiziki ve sosyo-ekonomik kıymetlendirilmesi bir rekreasyon aktivitesidir. Genel anlamda rekreasyon faaliyetleri; insanların serbest zamanlarında da eğlence ve tatmin dürtüleri ile, gönüllü olarak katıldıkları ve onlara bedensel, ruhsal yorgunluklarını giderip, fiziksel ve ruhsal açıdan yaratıcı bir güç kazandıran faaliyetler olarak tanımlanabilir (Gökdeniz, ve arkadaşları, 2009).

Rekreasyonun, yeniden yaratma anlamındaki klasik yaklaşımına göre; rekreasyon, kişiyi zorunlu iş ve etkinliklerinden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Larousse, 1994).

Saçcan'a göre rekreasyon; insanların serbest zamanlarında eğlence ve tatmin dürtüleri ile gönüllü olarak etkinliklere katılımı olarak açıklanmaktadır. Birey tarafından gönüllü olarak zevk ve doyum sağlamak için seçilen veya başka toplumsal ya da bireysel değerler üretilebilecek bir eylem yâda deneyim içerir (Himmetoğlu, 1990'dan aktaran: Kuvan, 1993: 4).

İnsanın yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen bedeni ve ruhi sağlığını tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız serbest zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denir (Karaküçük, 2008).

Rekreasyon; insanların, sınırlı yaşam süresinin zorunlu davranışlar dışında kalan diliminde (boş zamanda), gönüllü olarak katıldıkları ve doyum sağladıkları etkinliklerdir (Karaküçük, 2008).

Bir başka tanıma göre rekreasyon; zorunlu çalışma faaliyetlerinden ayrı olarak, serbest zamanlarda bireyin onarılması ve geliştirilmesi, zamanını dilediği gibi kullanmakta serbest olması, insanın fiziksel gücünü onarmaya ve ruhsal durumunu zenginleştirmeye yönelik faaliyetlerdir. Bireyin isteyerek katıldığı tüm faaliyetler zorunlu faaliyetlere karşıt olarak, özgürce seçilen faaliyetlerdir.

Fiziksel ve sosyal çevrenin değişmesi, insanların serbest zamanlarında yaptıkları faaliyetler olarak tanımlanan rekreasyon; serbest zamanlarda gerçekleştirilen, para kazanma amacı taşımayan gönüllü katılımı gerektiren doyum sağlayıcı etkinliklerdir. Turistik serbest zaman, sportif serbest zaman, sosyal serbest zaman, yaratıcı serbest zamanların değerlendirilmesine yöneliktir. Örneğin; turistik seyahat, spor, piknik, arkadaş ziyareti, evde televizyon izleme veya kitap okuma vb. (Hazar, 2003).

2. 1. 3. 1. Rekreasyonun Özellikleri

Çok çeşitlilik isteyen kişilerin ilgi, dürtü, amaç ve katılım şekillerine ve daha birçok faktörlere göre değişik yaklaşımlar öngören rekreasyonun özelliklerinde ortak bir yön bulmak oldukça zordur. Rekreasyonun başlıca özellikleri şunlardır:

- a) Rekreasyon insanların serbest zamanlarda katıldıkları etkinliklerdir. Ancak her serbest zaman değerlendirilen zaman değildir.
- b) Gönüllü katılımı gerektiren doyum sağlayıcı etkinliklerdir.

- c) İlgi ve isteğe göre seçilen etkinliklerdir.
- d) Çalışmanın tam karşıtıdır. Çalışılmayan zamanla ilgilidir.
- e) Tembellik değildir, zihinsel, fiziksel ve ruhsal güç kazanma amacıyla bireyin veya grupların; sosyal, kültürel, ekonomik, fizyolojik imkânlarıyla bağımlı olarak serbest zamanlarında katıldıkları etkinliklerdir. Düzensiz veya aşırı kentleşme, çevre kirliliği yoğun çalışma ve yaşam şartlarında yıpranan bireylerin zihinsel ruhsal ve fiziksel güç kazanarak yenilenmek için yöneldikleri etkinliklerdir.
- f) Rekreasyonun insanlar üzerindeki olumlu etkileri; yaş gelir meslek ihtiyaç ve benzeri faktörlere göre değişiklik gösterir (Bakır, 2009).
- g) İnsanların başarı kazanma, kendini kanıtlama, kişiliğini ifade etme, takdir edilme, toplumda statü kazanma ve yeni deneyimler edinme ihtiyaçlarına yöneliktir.
- h) Rekreasyonel etkinliklerin belirlenmesinde insan ihtiyaçları dikkate alınmalıdır. Rekreasyonun kendine has bir takım çekicilikleri vardır. Bunlar havuzun büyüklüğü oyun çeşitleri gösteriler vb. Rekreasyon şimdiki zamanı ilgilendirir.
- i) Rekreasyon ciddi ve belirli amaçları olan aktivitedir. Rekreasyon faaliyetlerinin katılan herkese göre bir amacı vardır. İnsan yapısına rahatlık ve ferahlık kazandırır.
- j) Rekreasyonel faaliyetler katılımcıya kişisel ve toplumsal özellikler kazandırır. Serbest zaman değerlendirme ikincil ürünlere sahiptir. Herhangi bir faaliyete katılma, fiziksel ve toplumsal gelişme, sağlık ve iyi vatandaşlık gibi kişilik özellikleri kazandırır.
- k) Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır. Rekreasyonel faaliyetler bütün insanlar için bir ortak lisanı oluşturmaktadır. Faaliyet alanlarından bazıları olan güzel sanatlar, müzik ve spordan ayrı ayrı özelliği taşımakta olduğu görülmektedir. Rekreasyon faaliyetlerinde seçme hakkı kişiye bırakılmalıdır.
- l) Rekreasyon eylemi planlı ve plansız beceri sahibi kişilerle veya beceri sahibi olmayan kişilerle organize olmuş ya da olamamış mekânlarda yapılabilmektedir.
- m) Rekreasyon etkinlikleri rekreasyonistler tarafından üstlenilirler.
- n) Rekreasyon rekreatif etkinliklere katılma sonucu ortaya çıkan bir deneyimdir (Karaküçük, 2008).

2. 1. 3. 2. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri

Rekreasyona duyulan ihtiyaç, rekreasyon faaliyetlerinin kişisel ve toplumsal olarak sağladığı yarardan ileri gelmektedir. Rekreasyon faaliyetleri birçok ülkede büyük reklam kampanyaları ile çok ilerleme kaydetmiştir. Fiziksel Psikolojik ve sosyal yararlar

rekreasyona duyulan ihtiyacın potansiyelini artırmıştır. Rekreasyon faaliyetleri sosyal konumlarla paralel olarak değişik ihtiyaç düzeyleri gösterir (Yetiş, 2008).

Bu amaçlar doğrultusunda rekreasyona duyulan ihtiyaç kişisel yönden ve toplumsal yönden olmak üzere iki alt başlıkta toplanmaktadır.

Kişisel Yönden

Kişisel yönden rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri:

- a) Fiziki sağlık gelişimi yaratır.
- b) Ruh sağlığı kazandırır.
- c) İnsanı sosyalleştirir.
- d) Kişisel beceri ve yeteneğin gelişmesini sağlar.
- e) Yaratıcı gücü geliştirir.
- f) Çalışma başarısı ve iş verimini artırır.
- g) Ekonomik hareketi geliştirir.
- h) İnsanı mutlu eder (Kazan, 2000).

Toplumsal Yönden

Toplumsal yönden rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri:

- a) Toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlar: Rekreasyon faaliyetleri gruplar arasındaki bu çatışmanın azaltılmasında önemli rol oynamaktadır. Rekreatif aktivitelerde sosyal ekonomik veya eğitim farklılıkları ortadan kalkar ya da önemsizleşir. Bütün rekreasyon faaliyetlerinde bir işçi bir fabrikatör bir öğrenci veya bir tamirci ayrı görüşlere sahip kişiler bir araya gelebilmekte aynı saflarda ve şartlarda etkinliklerde bulunabilmektedirler.
- b) Demokratik toplumun yaratılmasına imkân sağlar. İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde ve toplumsal kurallara uyulmasında rekreatif faaliyetler önemli rol oynar. Rekreasyon aktivitelerine katılan bir insanın rutin hayatın terk edilmesi anlamına gelen kaçış ve beklentilerini ifade eden yöneliş anlayışı paralelindeki temel motifler üzerinde gruplaştırılabilen ihtiyaçlara cevap aradığını söyleyebiliriz (Karaküçük, 2008).

2. 1. 3. 3. Rekreasyon ve Spor

Okul içi yarışmalar, okul içinde ve okul dışında yapılan spor etkinlikleridir. Spor kulübü etkinlikleri okul içi müsabakalar ile okul dışı müsabakalar arasında bir yerde bulunur; hem eğitsel hem sosyal niteliği olduğu kadar katılımcılara yarışma deneyimi yaşama fırsatını sunar (Akatay, 2008).

Rekreasyonel sporlar her beceri ve yetenek düzeyinden bireylere yarışma ve farklı fiziksel etkinlikler gerçekleştirme imkânı sunar (Krotee ve Bucker, 2007). Serbest zaman

etkinliklerine katılan bireylerin hepsinin, katılmayanlara oranla fiziksel bakımdan sağlıklı ve sağlam oldukları, geniş ölçüde kabul edilen bir gerçektir. Sportif etkinlikler, insanın tüm organlarının gelişmesine katkı sağlar. Bazı etkinlikler dolaşımı artırır. Açık havada yapılan sportif faaliyetler, insanı bir bütün olarak sağlıklı bir yapıya ve yaşantıya götürür. Özellikle açık hava serbest zaman etkinlikleri, ruh bozukluklarını ve hastalıklarını önler ve azaltır (Gökalp, 2007).

Spor kavramı üzerine farklı bilim dallarında, farklı bilim insanlarıca birçok tanımlama yapılmıştır. Spor sahip olduğu karakteristikler sayesinde birçok bilim dalının ilgisini çekmiş ve birçok bilim dalının içine nüfus etmiştir. Psikologlar insan davranışlarını açıklamada, sosyologlar toplum yapısını tanımlamada, tarihçiler ise geçmiş zamana ışık tutmakta spordan oldukça yararlanmışlardır. Farklı bilim dallarının var olan ilgisi sonucu yapılan tanımlamalardan ortaya çıkan en önemli gerçek, sporun insanın doğa ile olan var olma savaşı sonucunda oluşmasıdır (Nalçalan, 2009).

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu

2. 2. 1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Alparslan, Kılıçgil ve Başpınar, (2003) tarafından yapılan “Türk Hava Kuvvetlerine Bağlı Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhında Görev Yapan Askeri Personelin Boş Zaman Değerlendirmelerinde Sporun Yeri” isimli çalışmanın amacı; bulunan mevcut erkek askeri personelin serbest zamanlarını değerlendirmede sporun yeri nedir, nerededir ve ne ölçüdedir? sorularının yanıtları aranmıştır. Araştırmaya, 213 erkek askeri personel katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, 12 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; %83,57’sinin spor yaptığı ve serbest zaman değerlendirme biçimi olarak %68,54’ünün fiziksel aktiviteleri tercih ettikleri ayrıca serbest zaman değerlendirmede %43,26’sının ilk tercih olarak sporu seçtikleri belirlenmiştir.

Altın ve Barsbuğa (2014) tarafından yapılan “Serbest Zaman Faaliyetlerine Üniversite Öğrencilerinin Katılımı İle İlgili Kısıtlamaların Belirlenmesi” isimli çalışmanın amacı Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman faaliyetlerine katılımlarını engelleyen faktörlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 448 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Serbest Zaman engelleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; cinsiyet ve gelir değişkenine göre, bilgi eksikliği, tesis, arkadaş ve zaman alt boyutlarında anlamlı olarak farklılaşmazken, öğrencilerin puanlarının sınıflar doğrultusunda; 1. sınıftaki öğrencilerin aritmetik ortalama değerlerinin 4. sınıfta okuyan öğrencilere nazaran daha düşük olduğu gözlenmiştir.

Aydoğan ve Gündoğdu (2006) tarafından yapılan “Kadın Öğretim Elemanlarının Serbest Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerini Ortaya Çıkarmak” isimli çalışmanın amacı; kadın öğretim elemanlarının serbest zaman değerlendirme biçimlerini ortaya koymaktır. Araştırmaya 157 öğretim elemanı katılmıştır. Araştırmada veriler anket tekniğinde toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda; kadın öğretim elemanlarının serbest zamanlarında yaptıkları etkinlikler çok çeşitlilik göstermemekte ve genellikle evleriyle sınırlı kalmaktadır. Farklı etkinliklerle ilgilenenler de olmasına rağmen bunların sayısı oldukça azdır.

Bahar (2008) tarafından yapılan “Cinsiyet ve Branşa Göre Eğitim Fakóltesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri (Erzincan Eğitim Fakóltesi Örneği)” isimli çalışmanın amacı; Eğitim Fakóltesi öğrencilerinin serbest zaman etkinliklerine ayırdıkları süreyi, cinsiyet ve branşlara göre karşılaştırmaktır. Araştırmaya 1029 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin cinsiyete göre serbest zaman etkinliklerine ayırdığı süreler arasındaki farkın on aktif ve altı pasif serbest zaman etkinliği bakımından anlamlı, dört aktif serbest zaman etkinliği bakımından anlamsız olduğu bulunmuştur. Ayrıca, öğrencilerin branşlarına göre, altı aktif ve dört pasif serbest zaman etkinliğine ayırdıkları süreler arasındaki farkın anlamlı olduğu, sekiz aktif ve iki pasif serbest zaman etkinliği için ayrılan süreler arasındaki farkın anlamsız olduğu bulunmuştur.

Balcı ve İlhan (2006) tarafında yapılan “Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi” isimli çalışmanın amacı; Türkiye’deki üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım düzeylerini belirlemeye çalışılmıştır. Araştırmaya 1318 öğrenci katılmıştır. Çalışmada, araştırmacılar tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin %22,5’inin birinci sırada futbol branşını, ikinci sırada %9,5 oranında fitness branşını, daha sonra %14,1 oranında müzik dinlemeyi, %11,6’sının tavla oynamayı ve beşinci sırada %19,6 oranında bilgisayar kullanmayı tercih ettikleri görölmüştür. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre serbest zamanlarının daha büyük bir kısmını bedensel aktivitelere ayırmakta olduğu belirlenmiştir.

Bayındır (2012) tarafından yapılan “Dumlupınar Üniversitesi Sınıf Öğretmeni Adaylarının Serbest Zamanlarını Faaliyetlerini Değerlendirme Biçimleri” isimli çalışmanın amacı; sınıf öğretmeni adaylarının serbest zamanlarını değerlendirme biçimlerini belirlemektir. Araştırmaya 100 öğrenci katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak; “serbest zamanlarını değerlendirme anketi” uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; sınıf öğretmeni adaylarının serbest zamanlarını daha çok rutini olmayan faaliyetler ve medya araçları ile geçirdikleri, serbest zamanlarında akademik faaliyetlere, eylemsel sanatlara,

zanaatlara, kinestetik sanatlara ve plastik sanatlara neredeyse hiç yer vermedikleri saptanmıştır.

Çakır (2008) tarafından yapılan “Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi’nde Görev Yapan Akademik ve İdari Personelin Serbest Zamanlarını Değerlendirmede Spora Verdikleri Önem” isimli çalışmanın amacı; akademik ve idari personelin serbest zamanlarını değerlendirme biçimlerini belirlemektir. Çalışmaya 213 akademik ve idari personel katılmıştır. Araştırmaya katılan öğretim elemanları ve idari personel ile bire bir görüşülerek 12 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; akademik ve idari personelin yüksek oranda spor yapma alışkanlığına sahip olduğu ve ağırlıklı olarak takım sporlarını tercih ettiği tespit edilmiştir.

Çolakoğlu (2005) tarafından yapılan “Üniversite Öğretim Elemanlarının Boş Zaman Alışkanlıklarını Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmanın amacı; üniversite öğretim elemanlarının serbest zaman alışkanlıklarını belirlemeyi ve hangi tür etkinliklere katıldıklarını tespit etmektir. Araştırmaya 208 öğretim elemanı katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; 15 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; öğretim elemanlarının %40,4’ünün günlük 1-2 saat serbest zamanının olduğunu ve %75’inin bu serbest zamanlarını TV seyrederek geçirdiğini ancak %16’sının spor yaparak geçirdiğini belirlemişlerdir. Katılımcıların %47,1’inin de serbest zaman etkinliklerine katılamamasının nedenini yeterli zamanlarının olmayışından kaynaklandığını ve katılımcıların %54,8’i ise gerekli ortam ve şartların sağlandığı takdirde serbest zamanlarında sportif etkinliklere katılacaklarını belirlemişlerdir.

Demir ve Demir (2007) tarafından yapılan “Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılımlarını Etkileyen Faktörler ile Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama” isimli çalışmanın amacı; Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu öğrencilerinin serbest zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen faktörleri tespit etmektir. Araştırmaya, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu’nda öğrenim gören 183 lisans öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; değişik soru tiplerinden oluşan anket kullanılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucunda; insanların serbest zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen birçok faktör bulunmuştur. Yapılan bu çalışma, belirlenen her bir faktörün etki derecesinin cinsiyete göre farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur.

Demir, Yeşiltepe ve Demir (2013) tarafından yapılan “Kamu Kurumu ile Otel Yöneticilerinin Serbest Zaman Algılaması ve Değerlendirmesine Yönelik Bir Karşılaştırma” isimli çalışmanın amacı; otel yöneticileri ile kamu kurumu yöneticilerinin serbest zaman değerlendirme ve algılamalarının karşılaştırılmasını analiz etmektir. Araştırmaya toplam 131 kişi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yüz yüze görüşme yöntemi

kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; otel yöneticileri için serbest zaman etkinliği daha çok evde pasif dinlenme olarak geçirilen bir zaman şeklinde algılandığı, kamu kurumu yöneticilerinde ise, evde geçirilen zamanı yine başka bir etkinlik değerlendirerek daha aktif bir şekilde değerlendirildiği ortaya çıkmıştır.

Ekici ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi” isimli çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin serbest zamanlarında hangi sportif veya kültürel/ sanatsal gibi spor dışı etkinlikleri tercih ettiklerinin ve bu etkinliklere katılmalarında engel oluşturan unsurların çeşitli değişkenler boyutunda incelenmesidir. Araştırmaya toplam 339 öğrenci katılmıştır. Yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak “Boş Zaman Engelleri” ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; katılımcıların serbest zaman engellerinin cinsiyetlerine göre “bilgi eksikliği”, “arkadaş eksikliği” ve “zaman” alt boyutlarında, yaşlarına göre “zaman” alt boyutunda, aylık ortalama gelir seviyelerine göre ise “birey psikolojisi” ve “tesisler/ hizmet” alt boyutlarında anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca serbest zaman engellerinin serbest zamanlarında tercih ettikleri etkinlik türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.

Emir (2012) tarafından yapılan “Rekreatif Etkinliklere Katılımın Önündeki Engellerin Belirlenmesi (Üniversite Öğrencileri Örneği)” isimli çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin serbest zamanlarında rekreatif etkinliklere katılmamalarının önünde algılanan engelleri belirlemek; bu engellerin bazı bağımsız değişkenlere göre farklılaşım farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Araştırmaya, 650 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; üniversite öğrencilerinin serbest zaman engel algıları ile cinsiyet, öğrenim gördükleri üniversite, gelir durumu ve geçmişte herhangi bir spor dalı ile ilgilenme durumu değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur.

Emir, Öncü ve Gürbüz (2013) tarafından yapılan “Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Önündeki Engellerin İncelenmesi” isimli çalışmanın amacı; farklı demografik özelliklere sahip bireylerin rekreasyonel aktivitelere katılımın önündeki engelleri algılama düzeylerindeki farklılıkların incelenmesidir. Araştırmanın örneklem grubunu toplam 300 kişi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Alexandris and Carrol (1997) tarafından geliştirilen, 27 maddeden oluşan “Boş Zaman Engelleri” ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; katılımcılar için zaman faktörünün ve tesis ve ulaşım gibi faktörlerin katılımın önündeki temel kısıtlayıcılar olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların cinsiyetlerine göre yapılan analiz sonuçları incelendiğinde ise, erkek katılımcılar için benzer şekilde zaman faktörünün en önemli etken olduğunu ortaya koyarken kadın katılımcılar için

sosyal ortam ve bilgi eksikliği faktörünün katılımın önündeki temel etken olduğu ortaya çıkmıştır.

Eravşar (2013) tarafından yapılan “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Rekreatif Aktivitelere Katılım Durumları, Psikolojik İyilik Halleri ve Yaşam Tatminlerinin İncelenmesi” isimli çalışmanın amacı; Antalya merkezinde devlet okullarında beden eğitimi öğretmeni olarak çalışan bireylerin rekreatif aktivitelere katılımlarının, psikolojik iyilik düzeylerinin ve yaşam tatminlerinin birbirleriyle ve demografik değişkenlerle olan ilişkisinin ortaya koymaktır. Araştırmaya 323 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; yüz yüze görüşme yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda; yaşam tatmini, rekreatif aktivitelere katılım süresi ve katılım sıklığı yüksek olan gruplarda daha yüksek bulunmuştur. Psikolojik iyilik ise rekreatif aktivitelere katılım süresi yüksek olan grupta daha yüksek bulunmuştur. Sportif ve sosyal aktivitelere aktif katılan gruplarda yaşam tatmini düzeyi pasif katılan gruba oranla daha yüksek bulunmuştur.

Göktaş ve Çolak (2006) tarafından yapılan “Vergi Dairesi Başkanlığı’nda Çalışan Personelin Boş Zamanlarını Değerlendirmesi Üzerine Bir Araştırma (Balıkesir Örneği)” isimli çalışmanın amacı; personelin serbest zaman değerlendirme biçimlerini ortaya koymaktır. Çalışmaya 171 personel katılmıştır. Çalışma veri toplama aracı olarak, tarama modelinde yapılmış ve katılımcılara iki bölümden oluşan serbest zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarını belirlemeye yönelik anket uygulanmıştır. Çalışmada personelin kurum dışında katıldığı serbest zaman etkinliklerinde %52 gibi yüksek bir oranda sportif faaliyetlere katılımın yer aldığı ortaya çıkmıştır.

Güngörmüş, Yetim ve Çalık (2006) tarafından yapılan “Ankara’daki Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerinin Araştırılması” isimli çalışmanın amacı; öğretim elemanlarının serbest zamanlarını nasıl değerlendirdiğini tespit etmek ve serbest zamanları değerlendirmenin iş verimini ne şekilde etkilediğini ortaya koymaktır. Yapılan çalışmaya 103 öğretim elemanı katılmıştır. Araştırmada 20 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğretim elemanlarının serbest zamanlarını daha çok açık alanda ve spor tesislerinde değerlendirdikleri; serbest zaman faaliyetlerine katılamama nedenleri ise yeterli vakitlerinin olmaması ve maddi imkânlarının yetersiz olması olarak tespit edilmiştir. Ayrıca serbest zaman faaliyetlerine katılımın iş verimlerini olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Gürbüz ve Henderson (2011) tarafından yapılan “Serbest Zamanın Anlamının İncelenmesi: Türkiye Perspektifi” isimli çalışmanın amacı; Türk üniversite öğrencileri için serbest zamanın anlamını incelemek, demografik değişkenlere ve tercih edilen rekreasyonel aktivite alt gruplarına göre serbest zamanın anlamındaki farklılıkları

araştırmaktır. Yapılan çalışmaya, 691 üniversite öğrencisi katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak; Esteve, Martin ve Lopez (1999) tarafından geliştirilen “Boş Zamanın Anlamı Ölçeği” (BZAÖ) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; serbest zamanın geniş anlamlarının önemli olmasına rağmen, kültürel durumlarda spesifik aktivitelerin bu anlamı daha belirgin hale getirdiği anlaşılmıştır.

Gürbüz, Karaküçük ve Sarol (2010) tarafından yapılan “Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Önündeki Algılanan Engel Farklılıklarının İncelenmesi: Ankara Örneği” isimli çalışmanın amacı; Ankara ilinde yaşayan bireylerin rekreasyonel aktivitelere katılımının önündeki algılanan engel farklılıklarını belirlemektir. Yapılan çalışmaya, 2531 birey katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak; Alexandris and Carroll (1997) tarafından geliştirilen “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; katılımcıların rekreasyonel aktivitelere katılımlarına engel olarak “tesisler, hizmet ve ulaşım” faktörü ilk sırada yer alırken bunu “bilgi eksikliği ve sosyal ortam” faktörünün takip ettiği ve son olarak zaman yetersizliği faktörünün etkili olduğu tespit edilmiştir.

Fidan, Uçkun ve Latif (2005) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencileri Ne Yapıyor? Zaman Değerlendirme mi, Zaman geçirme mi (Sakarya Üniversitesi Örneği)” isimli çalışmanın amacı; Sakarya Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin serbest zamanlarında neler yaptıklarını belirlemektir. Araştırmaya toplam 803 öğrenciye katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; üniversite öğrencilerinin televizyon izleme sürelerinin önemli bir paya sahip olduğunu belirlenirken, öğrencilerin spor yapmaya haftada 1120dk (18 saat 40dk) zaman ayırdıkları tespit edilmiştir. Serbest zaman etkinlikleri arasında spor, kitap okumadan sonra en fazla tercih edilen ikinci seçenek olduğu görülmüştür.

Kandaz Gelen ve Hergüner (2006) tarafından yapılan “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Serbest Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerinin İncelenmesi (Sakarya İli Örneği)” isimli çalışmanın amacı; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zamanlarını nasıl ve ne şekilde değerlendirdiklerini ortaya koymaktır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan 31 soruluk anket kullanılmıştır. Araştırmaya 103 beden eğitimi ve spor öğretmeni katılmıştır. Araştırmanın sonucunda; serbest zaman değerlendirme etkinliklerine katılma nedeni olarak %63,8 ile fiziki uygunluk ve sağlıklı olmak ilk sırayı almıştır. Araştırmada katılmayı istedikleri serbest zaman etkinliklerine katılmayış nedeni olarak parasal olanaklarının olmaması ve katılmak için ayıracak zamanlarının olmadığını belirtmişlerdir. Serbest zaman etkinliklerine katıldıktan sonraki duygularının ne olduğu sorulduğunda ise rahatlama ve doyum hissi uyandırdığı ortaya çıkmıştır.

Karagün, Yıldız, Başaran ve Çağlayan (2010) tarafından yapılan “Sosyal Fobi Özellikleri Gösteren Üniversite Öğrencilerinde Rekreatif Aktivitelerin Fobik Tutumlar Üzerine Etkisinin Araştırılması” isimli çalışmanın amacı; Üniversite öğrencilerinde görülen sosyal fobi özelliklerinin giderilmesinde rekreatif etkinliklerin etkisini incelemektir. Yapılan çalışmaya 1500 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak “Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda; rekreatif etkinliklerin sosyal fobi özelliklerinin giderilmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal fobi özelliği gösteren öğrencilerin rekreatif uygulamalar sonucunda benlik saygılarının da arttığı gözlemlenmiştir.

Kara ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan “Serbest Zaman Anlamı: Yetişkin Bireyler Örneği” isimli çalışmanın amacı; yetişkin bireylerin serbest zaman algılarını belirlemek ve bazı bağımsız değişkenlere göre serbest zaman aktivitelerine yüklenen anlamın farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Yapılan çalışmaya 563 yetişkin birey katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Gürbüz ve arkadaşları (2007) tarafından geliştirilen “Boş Zaman Anlamı” ölçeği kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, Katılımcıların ölçekten aldıkları puanların cinsiyet, medeni durum ve aktivitenin programlı olup olmama durumu değişkenlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı, eğitim ve gelir durumu değişkenleri ile de arasında anlamlı ilişkilerin olduğu görülmüştür.

Kaya ve Gürbüz (2013) tarafından yapılan “Genç Bireylerin Serbest Zaman Etkinliklerine Yönelik Tutumları” isimli çalışmanın amacı; genç bireylerin serbest zaman etkinliklerine yönelik tutum düzeylerini incelemek ve katılımcıların tutum düzeylerini cinsiyet, yaş ve fiziksel etkinliğe katılım gibi değişkenlere göre karşılaştırmaktır. Araştırmaya, Ankara ilinde farklı üniversitelerde öğrenim gören toplam 259 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Akgül ve Gürbüz (2010) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılan “Boş Zaman Tutum Ölçeği” (BZTÖ) kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda katılımcıların tutum puanlarının katılımcıların cinsiyet ve yaşlarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca fiziksel etkinliğe katılan genç bireylerin tutumları katılmayanlara göre daha olumlu bulunmuştur.

Korucu, Yetim ve Güllü (2006) tarafından yapılan “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Boş Zaman Alışkanlıkları İle Spora Olan İlgilerinin İncelenmesi” isimli çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin serbest zaman alışkanlıkları ile spora olan ilgilerini araştırmaktır. Çalışmanın araştırma grubunu 512 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 31 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencinin eğitim düzeyinin ve serbest zaman kullanımının rekreatif faaliyetlere katılım ve spora ilgi düzeyi üzerinde pozitif etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin çok istedikleri halde organizasyon yetersizliği, tesis ve teşvik edici unsurların yetersiz oluşu nedeniyle istedikleri sportif ve rekreatif faaliyetlere katılmadıkları ortaya çıkmıştır.

Kır (2007) tarafından yapılan “Yükseköğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: Ksü Örneği” isimli çalışmanın amacı, 1998-1999 öğretim yılı ikinci yarısında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde (KSÜ) kayıtlı lisans öğrencilerinin serbest zaman etkinliklerinin sosyolojik açıdan incelenmesidir. Çalışmanın araştırma grubunu 243 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 42 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Yapılan çalışmanın sonucunda; yükseköğrenim gençliğinin serbest zamanlarını değerlendirme konusunda yüksek bir duyarlılık sergilemedikleri, pasif/edilgen etkinlikler içerisine girdikleri ve serbest zamanı geçirmenin sunulu imkânlar ve koşullarla sınırlı bir görünüm arz ettiği görülmüştür.

Lakot ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan “Bireyler Rekreatif Aktivitelere Neden Katılmazlar? Akademisyenler Örneği” isimli çalışmanın amacı; akademisyenlerin rekreasyonel etkinliklere katılımının önündeki algılanan engelleri belirlemek ve bazı bağımsız değişkenlere göre serbest zaman engel algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını karşılaştırarak ortaya koymaktır. Araştırmaya 535 akademisyen katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; rekreasyonel etkinliklere katılımın önündeki engeller arasında en önemli faktörün zaman faktörü, en önemsiz faktörün ise birey psikolojisi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma sonucunda, akademisyenlerin serbest zaman engelleri ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet, medeni durum ve akademik unvan değişkenlerine göre de anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür.

Lapa Yerlisu ve Ardahan (2009) tarafından yapılan “Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenleri Ve Değerlendirme Biçimleri” isimli çalışmanın amacı; Akdeniz Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin serbest zamanlarını nasıl değerlendirdiklerini, rekreatif etkinliklere katılma ve katılmama nedenleri ve cinsiyetin bu nedenler üzerine etkisini tespit etmektir. Araştırmaya toplam 1138 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 15 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin serbest zamanlarını daha çok yerleşke dışında geçirdikleri, yerleşke içinde ise genelde pasif katılımın söz konusu olduğu; ağırlıklı olarak yeme, içme, alışveriş gibi ihtiyaçların karşılandığı ortaya çıkmıştır. Çarşı ve bölüm kantinleri gibi mekânlarda, kadınların erkeklere göre daha çok bölüm kantinlerinde erkeklerin ise kadınlara göre daha çok açık-kapalı spor alanlarında vakit geçirdikleri tespit edilmiştir.

Mutlu (2008) tarafından yapılan “Egzersiz Yapan Kişilerin Boş Zamanlarına Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma (Kayseri İli Örneği)” isimli çalışmanın amacı; Kayseri ilinde yaşayan kişilerin serbest zamanlarında hangi tür aktivitelere katıldıklarını ve bu aktivitelere motive eden faktörleri tespit etmektir. Araştırmanın örneklem grubunu 515 egzersiz

katılımcısı oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Boş Zaman Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda araştırma grubunun rekreasyonel egzersizlere güdülenme düzeylerinin; medeni hal, yaş, cinsiyet, eğitim durumu, serbest zamanları değerlendirme durumu ve serbest zaman faaliyetlerinde bireylerin katıldıkları aktiviteler gibi değişkenlerin daha çok etkilediği anlaşılmıştır.

Öksüz (2012) tarafından yapılan “Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu ile Özel Yurtlarda İkamet Eden Öğrencilerin Boş Zaman Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi (Balıkesir İli Örneği)” isimli çalışmanın amacı; Balıkesir yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu ile özel yurtlarda ikamet eden öğrencilerin serbest zaman faaliyetlerini değerlendirme sorunlarını tespit etmektir. Araştırmanın örneklem grubunu toplam 700 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Rekreasyon Faaliyetlerini Değerlendirme Anketi” uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; serbest zaman faaliyetlerine katılımın akademik başarıyı arttırdığı ortaya çıkmıştır.

Önder (2003) tarafından yapılan “Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilim ve Taleplerinin Belirlenmesi üzerinde bir araştırma” isimli çalışmanın amacı; Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin sosyal, kültürel ve rekreasyonel eğilimleri, mevcut rekreasyonel etkinliklere katılım düzeyleri ve rekreasyonel taleplerinin belirlenmesidir. Araştırmanın örneklem grubunu 652 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 39 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin en çok katılım gösterdikleri rekreasyonel etkinlik yer kent içindeki alanlar olduğunu ve öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımları, günlük ders yükleri nedeniyle genellikle hafta sonları ya da hafta içinde ders yapılmayan günlerde yoğunlaşmakta olduğunu saptanmıştır.

Özdilek, Demirel ve Harmandar (2007) tarafından yapılan “Dumlupınar ve Sakarya Üniversitelerinde Öğrenim Gören Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenleri ve Katılım Düzeylerinin Karşılaştırılması” isimli çalışmanın amacı; öğrencilerin serbest zaman etkinliklerine katılım nedenleri ve katılım düzeylerini karşılaştırmaktır. Yapılan çalışmaya 336 öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak 22 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin serbest zaman etkinliklerinin ve bu etkinliklere katılmanın gerekliliği konusunda bilinçli oldukları ortaya çıkmıştır.

Özşaker (2012) tarafından yapılan “Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılamama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme” isimli çalışmanın amacı; Adnan Menderes Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerin serbest zaman aktivitelerine katılamama nedenlerini tespit etmektir. Çalışmanın örneklemini toplam 328 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; kız öğrencilerin erkeklere göre aktivitelere katılmada daha pasif ve çekingen oldukları,

üniversitelerde tesislerin ve organizasyonların yetersiz olduğu, refah düzeyinin rekreatif faaliyetlere katılımı önemli bir etken olduğu, gençlerin zamanlarını değerlendirmede etkili bir ortamın sunulmadığı ortaya çıkmıştır.

Pepe, Hergül ve Koç (2006) tarafından yapılan “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Okuyan Öğretmen Adaylarının Boş Zaman Anlayış ve Alışkanlıklarının Araştırılması” isimli çalışmanın amacı; Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi eğitim fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının serbest zaman anlayış ve alışkanlıklarının ortaya konması amaçlanmıştır. Çalışmaya toplam 282 öğrenciye katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından 31 soruluk anket geliştirilmiştir. Araştırma sonucunda; fakültenin sosyal ve sportif tesislerinin kullanılmasına ilişkin dağılımda erkeklerin %45,3’ünün, kızların ise %31,3’ünün tesisleri çok kısıtlı kullandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin serbest zamanlarının ne kadarını sportif etkinliklere ayırdıklarının dağılımında ise erkeklerin %57,8’inin, kızların ise %42,3’ünün sportif etkinliklere çok az zaman ayırdığı görülmüştür.

Sabbağ ve Aksoy (2011) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencileri Çalışanların Boş Zaman Etkinlikleri: Adıyaman Örneği” isimli çalışmanın amacı; Adıyaman’daki üniversite öğrencileri ve kamu-özel sektör çalışanlarının serbest zaman alışkanlıkları, etkinlikleri, kentteki mevcut ve istenen tesisler hakkında isteklerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Yapılan çalışmaya toplam 200 kişi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak karşılıklı görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrenci ve çalışanların büyük çoğunluğunun serbest zaman bulabildikleri ancak bu serbest zamanı değerlendirme aşamasında farklı düzeyde sıkıntılar yaşadıkları sonucuna varılmıştır.

Süzer (2000) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Alışkanlıkları” isimli çalışmanın amacı; Pamukkale Üniversitesi öğrencilerinin sosyal ve ekonomik özelliklerine göre serbest zamanlarını nasıl değerlendirdikleri incelemiştir. Yapılan çalışmaya 401 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 62 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; serbest zamanlarında spor yapmayı tercih eden öğrencilerin, en yüksek oranda bunu birinci sırada tercih ettikleri görülmüştür. Bu kategoride kızların oranı %2,7 iken, erkeklerin oranı %9,4 olarak bulunmuştur.

Şahin ve Kocabulut (2014) tarafından yapılan “Sportif Rekreasyon Aktivitelerine Düzenli Katılımı Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” isimli çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin boş zamanların vazgeçilmezi haline gelen sportif rekreasyon aktivitelerine düzenli olarak katılmasına engel olan faktörlerin bulunmasıdır. Yapılan çalışmaya 370 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Boş Zaman Engelleri Ölçeği”

kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin toplumdaki refah düzeyi ile sportif rekreasyona katılımları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca ilgi eksikliği'nin sportif rekreasyon aktivitelerine katılım ile negatif yönlü bir ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Tekin (2007) tarafından yapılan "Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Serbest Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları" isimli çalışmanın amacı; Burdur Meslek Yüksek Okulu'nun çeşitli bölümlerinde okuyan öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıklarını ortaya koymaktır. Araştırmaya toplam 530 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Serbest Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin çoğu okudukları bölümün sosyal faaliyetlerini yeterli bulmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %61,8'inin okullarındaki mevcut sosyal ve sportif tesisleri serbest zamanlarında hiç kullanamadıkları, %26,5'inin de çok kısıtlı kullanabildiği belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada öğrencilerin %61,4'ünün serbest zaman etkinliklerini sağlıkları açısından yararlı bulunduğu görülmüş ve öğrencilerin %42,4'ünde aktif spor yaptığını belirtmiştir.

Tekin, Yıldız, Akyüz ve Uğur (2007) tarafından yapılan "Karaman Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım ve Beklentilerinin İncelenmesi" isimli çalışmanın amacı; Karaman yüksek öğrenim kredi ve yurtlar kurumunda kalan üniversite öğrencilerinin rekreasyon alışkanlıkları ve yurtların bu konuda öğrencilere sağladığı imkanların yeterliliğini belirleyebilmektir. Araştırmaya toplam 500 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Aslan ve Karaküçük (1997) tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; hem erkek hem de bayan öğrencilerin rekreatif etkinliklere ayırabilecek oranda serbest zamana sahip oldukları, rekreasyon etkinliklerine katılımın akademik başarıyı arttırdığı, yurtlarda eğlenceler düzenlenmesi gerektiğini, kredi ve yurtlarda istenilen etkinlikleri ve katılımı sağlamak için tesislerin yeterli seviyede olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Tel ve Köksalan (2008) tarafından yapılan "Öğretim üyelerinin Spor Etkinliklerinin Sosyolojik Olarak İncelenmesi" isimli çalışmanın amacı; Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan beş üniversitede görev yapan öğretim üyelerinin serbest zaman etkinlikleri içerisinde hangi sporu tercih ettiklerini ve ne sıklıkla katıldıklarını, tercih etme nedenlerini ve yapmak istedikleri spor branşlarını tespit etmektir. Yaptıkları çalışmaya 468 öğretim üyesi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 21 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğretim üyelerinin spor yapma alışkanlıklarına bakıldığında, erkek öğretim üyeleri yürüyüş ve futbolu tercih ederken, kadın öğretim üyeleri; yürüyüş, halk oyunları ve modern dansları tercih etmektedirler. Kadın öğretim üyelerinin; basketbol, avcılık, vücut geliştirme, kayak, dağcılık, kürek ve binicilik gibi faaliyetlere katılmadıkları görülmüştür.

Terzioğlu ve Yazıcı (2003) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anlayış ve Alışkanlıkları” isimli çalışmanın amacı; Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman anlayış ve alışkanlıklarının hangi düzeyde olduğunu ve öğrencilerin sosyo-ekonomik ve kültürel yaşantılarının bu anlayış ve alışkanlıklar üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmaya 100 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 22 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin serbest zamanlarının çok fazla olduğu, bunun yanında serbest zamanlarını çok etkin değerlendiremedikleri; ayrıca öğrencilerin serbest zaman ve sporu bedensel ve zihinsel gelişim aracı olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Serbest zamanını istediği faaliyetle değerlendirme alışkanlığının da gelir seviyesiyle direk bağlantılı olduğu görülmüştür.

Tolukan, Güngörmüş ve Sarol (2014) tarafından yapılan “Farklı Değerşkenler İle Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Tutumlarının Karşılaştırılması” isimli çalışmanın amacı; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi öğrencilerinin cinsiyet, yaş, sınıf, refah düzeyi, serbest zaman periyodu, serbest zaman engelleri, üniversite ve serbest zaman yapılan yerlerde rekreasyon alanlarının yeterliliği değerşkenlerine göre üniversite öğrencilerinin serbest zaman tutumlarını değerlendirmek amaçlanmıştır. Araştırmaya 509 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplam aracı olarak Akgül ve Gürbüz (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan “Boş zaman Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin serbest zamana yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve üniversite çevresindeki rekreasyon alanlarının kısıtlı olduğu ortaya çıkmıştır.

Toker, Çankaya ve Doğan (2003) tarafından yapılan “Uludağ Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Türk Öğrencilerin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması” isimli çalışmanın amacı, değerşik bölümlerde okuyan yabancı uyruklu Türk öğrencilerin serbest zaman etkinliklerine katılımlarını belirlemeye çalışılmıştır. Araştırmaya 301 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin serbest zamanlarında %52,7'sinin kitap okuduğunu %31,2'sinin de serbest zamanlarında spor yapmayı tercih ettiği görülmüştür.

Tunçkol ve Çumralıgil (2005) tarafından yapılan “Selçuk Üniversitesindeki Akademik Personelin Rekreasyon Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi” isimli çalışmanın amacı; Selçuk Üniversitesi'nde görevli akademik personelin rekreasyon kavramını ne oranda bildiği ve rekreasyon faaliyetlerine ne oranda katıldığının tespit edilmesidir. Araştırma grubunu 500 akademisyen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı 25 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, Selçuk Üniversitesi'ndeki akademik personelin

yarısının “rekreasyon” kelimesini duymadığı ve çoğunluğunun da rekreasyon faaliyetlerine katılmak için yeterli zamanının olmadığı tespit edilmiştir.

Tütüncü ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımını Etkileyen Unsurların Analizi” isimli çalışmanın amacı; rekreasyon faaliyetlerinden yararlananların, bu faaliyetlere katılımını etkileyen unsurlar ile ilgili algılarının ölçülmesi ve değerlendirilmesidir. Çalışmaya 946 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; rekreasyon faaliyetlerine katılımı belirleyen faktörler; fizyolojik özellikler, alanların durumu, negatif içsel deneyimler, ekonomik durum, yan unsurlar, organizasyonel unsurlar ve ruhsal durum olarak belirlenmiştir. Bayan öğrencilerin erkeklere göre, tüm boyutlara yönelik yaklaşımlarında, anlamlı ve olumlu yönde bir farklılık saptanmıştır.

Üstün ve Kalkavan (2013) tarafından yapılan “Beden Eğitimi ve Spor ve Yüksekokulu Öğrencilerini Rekreatif Faaliyetlere Katılmaya Motive Eden Faktörlerin Araştırılması” isimli çalışmanın amacı; beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin serbest zamanlarını nasıl değerlendirdikleri, hangi rekreatif etkinliklere katıldıkları ve bu aktivitelere katılmalarını motive eden faktörleri belirlemektir. Araştırmaya toplam 822 öğrenci katılmıştır. Yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak “Serbest Zaman Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; cinsiyet, akademik başarı düzeyi, serbest zamanlarını değerlendirme biçimleri, serbest zamanlarını nerede değerlendirdikleri ve öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Yaşa göre ise anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Yeniçeri, Coşkun ve Özkan (2002) tarafından yapılan “Muğla İl Merkezindeki Memurların Boş Zaman Değerlendirme Eğilimlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir araştırma” isimli çalışmanın amacı; Muğla ilinde merkezde görev yapan memurların serbest zaman değerlendirme alışkanlıklarının saptaması ve ortaya çıkarılmasıdır. Araştırmaya 100 kişi katılmıştır. Yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak 29 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Muğla/merkezde memurların serbest zamanlarını genelde kahvehane vb. yerler, spor alanları ile gezme amaçlı açık alanlarda değerlendirdikleri görülmüştür. Katılımcılarca var olan tesisler yanında, halka açık kapalı spor alanları, yüzme havuzu ve tiyatro salonu istemektedirler.

Zorba, Kesim, Ağılönü ve Cerit (2006) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi (Muğla Üniversitesi Örneği)” isimli çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım düzeylerinin belirlemektir. Araştırmaya 1018 öğrenci katılmıştır. Yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda;

öğrencilerin büyük bir kısmının serbest zamanlarında bedensel aktivitelere zaman ayırdığı görülmüştür. Erkek öğrencilerin kız öğrencilerden farklı olarak ağırlığı futbol ve basketbol gibi sportif branşlara verdikleri, buna karşılık kız öğrencilerin ise dans ve tiyatro gibi rekreatif etkinlikleri tercih ettikleri ortaya çıkmıştır.

2. 2. 2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Alexandris ve Carroll (1997) tarafından yapılan “Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel sportif aktivitelere katılım sıklıkları ve bu katılımı engelleyen etkenler” isimli çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin rekreasyonel sportif aktivitelere katılımlarını ortaya koymaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; bilgi eksikliği ve bireyin motive olma düzeyi ile engelleri algılama düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. “Tesis/hizmet ile ulaşım” alt boyutu için önemli etkenlerden biri “para” olduğundan bireylerin rekreasyonel etkinliklere katılmalarında gelir durumları önemli yer tutmaktadır.

Drakou, Tzetzis ve Mamantzi (2008) tarafından yapılan “Yunanistan'da Üniversite Öğrencilerinin Yaşadıkları Boş Zaman Kısıtlamaları” isimli çalışmanın amacı; öğrencilerin serbest zaman kısıtlamalarını araştırmak, yaş, cinsiyet, yaşadığı bölge ve sağlığının fiziksel aktivitelere katılımı üzerindeki etkilerini belirlemektir. Yapılan çalışmaya 320 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen 39 sorudan oluşan “Algılanan Boş Zaman Engelleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; katılımcıların serbest zamanlarında spor etkinliklerine katılımlarının önündeki algılanan engeller arasında maddi imkânların yetersizliği ve tesis yetersizliği olduğu belirlenmiştir. Ayrıca beslenme alışkanlıkları ve sağlık faktörü katılımcılar tarafından engel olarak neredeyse hiç gösterilmemiştir.

Damianidis, Charilaos ve Alexandris (2007) tarafından yapılan “Öğrencilerin Rekreasyonel Faaliyetlere Katılımında Algılanan Engeller: Yunanistan Livadia Şehri Okulları” isimli çalışmanın amacı; öğrencilerin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarının önündeki algılanan engelleri belirlemektir. Araştırmanın örneklemin 643 ortaokul ve lise öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Alexandris and Carroll (1997) tarafından geliştirilen anketin uyarlanmış bir versiyonu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; maddi imkanların yetersiz olduğu ve bilgi eksikliğinden kaynaklanan engeller olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kadınların erkeklere göre daha ilgisiz olduğu, sporcu olanların ise sporcu olmayanlara göre aktivitelere katılım puanının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Gauthier ve Smeeding (2001) tarafından yapılan “Yetişkin Yaşlıların Zaman Kullanım Düzenlerindeki Tarihsel Eğilimleri” isimli çalışmanın amacı; 1960-1990 yılları arasında Amerika-İngiltere ve Hollanda'da yaşayan yetişkinlerin zaman kullanımını incelemektir.

Araştırma sonucunda; yetişkin erkeklerin serbest zaman aktivitesi seçimlerinde en çok spor ve fitness yapmayı seçtikleri görülürken, bayanların serbest zaman aktivitesi seçiminde erkeklerin seçimlerinin tam tersi olarak pasif aktiviteleri seçtikleri belirlenmiştir.

Havighurst (1957) tarafından yapılan “Orta Yaşlı Kişilerin Serbest Zaman Etkinlikleri” isimli çalışmanın amacı; 40-70 yaş arasındaki kadın ve erkekler için serbest zaman etkinliklerinin psikolojik yönden önemini ortaya koymaktır. Çalışmada sosyal rol görüşmesi olarak bilinen 2 saatlik görüşme sosyo-ekonomik statüye göre dağılım gösteren 124 kadın ve 110 erkekle birlikte gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda; serbest zaman etkinliğinin kişisel uyum ve sosyal hareketlilik ya da yer değiştirme içeriğinden ziyade serbest zamanın anlamlılığı ile daha fazla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sportif faaliyetlere katılımın sadece enerji harcama ve sağlıklı kalma yolu olarak görüldüğü belirlenmiştir.

Kilpatrick, Hebert ve Bartholomew (2005) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Motivasyonu: Erkek ve Kadınların Spor ve Egzersize Katılma Gerekçelerinin Farklı Olması” isimli çalışmanın amacı; spora katılma ve üniversite öğrencileri arasında egzersiz yapma yönündeki motivasyonları karşılaştırılmasıdır. Çalışmanın örneklem grubunu 233 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonucunda; katılanların spora yönelme motivasyonlarının egzersize katılma motivasyonlarından farklı olduğu ortaya koyulmuştur. Spora katılmayla ilgili en yüksek oranlı motifler rekabet ve meydan okuma, yakınlık kurma ve sosyalleşme, eğlence ve meydan okumayla başarma arzusu olarak sıralanmıştır. Öte yandan sağlıkla ilgili ve vücut formuyla ilgili nedenler ise egzersize katılım nedenleri olarak belirlenmiştir.

Lundberg, Komarovsky ve McInerny (1934) tarafından yapılan “Serbest Zamanın Anlamı: Toplum Çalışmalarının Analizi” isimli çalışmanın amacı; serbest zaman etkinliklerinin toplumsal anlamda açılımını belirlemektir. Alan çalışmasında nüfusu 38000 olan küçük bir şehrin yaşamını oluşturan aynı anda iç içe geçmiş eğilim ve yaşantıları incelenmiştir. Analitik olarak bu çalışmada 1924 yılındaki toplum yaşamıyla 1890'lardaki toplumsal yaşamın karşılaştırılmasıyla ortaya çıkan sosyal değişim üzerinde yoğunlaşmakta ve davranış olarak sosyal sınıf farklılıkları üzerinde durulmaktadır. Araştırma sonucunda; serbest zaman etkinliklerinin bireyler tarafından tek başına değil aksine başkalarıyla birlikte yapılan etkinlikler olduğu gözlenmiş ve gençler dışında insanların genelde pasif olup bir şeyler izleyip dinlediğini, aralarında sohbet edip kâğıt oynadığını ya da arabaya bindikleri görülmüştür. Erkeklerin çoğunun ve kadınların tamamının serbest zamanın özellikle orta yaş kuşağında ya da 30 yaş üzerinde evde oturarak geçirdikleri belirlenmiştir.

Masmanidis, Gargalianos ve Kosta (2009) tarafından yapılan “Yunan Üniversitesi Öğrencilerinin Sportif Etkinliklere Katılımları Üzerinde Algılanan Engelleri Belirlemek” isimli

çalışmanın amacı; spor yapan kişiler ile spor yapmayan kişilerin spor etkinliklerine katılımları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmanın örneklem grubunu Yunanistan'da 7 farklı Üniversitede öğrenim gören 3.041 kişi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Masmanidis (2008) tarafından geliştirilen 25 sorudan oluşan "Üniversite Spor Engelleri Anketi" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; katılımcıların spor etkinliklerine katılımlarına etki eden 9 faktör olduğu görülmüştür. Katılımcıların spor etkinliklerine katılımlarına engel oluşturan faktörler arasında ilk sırada tesis yetersizliği yer almaktadır.

Olubor ve Ogonor (2007) tarafından yapılan "Güney Nijerya'da Üniversite Öğrencileri Arasında Geçirilen Kişisel Eğitim Zamanı Ve Serbest Zamanla İlgili Bir Analiz" isimli çalışmanın amacı; öğrencilerin eğitimleri için ayırdıkları zamanla serbest zamanlarında yaptıkları aktivitelerin karşılaştırılmasını amaçlamışlardır. Çalışmada veri toplamak aracı olarak anket kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini güney Nijerya'daki birinci nesil üniversitelerden karışık olarak seçilen toplam 2400 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada elde edilen veriler dikkate alındığında haftalık en yüksek yüzde %23,58 ile müzik dinlemeye zaman ayrıldığını, haftalık %12,25 ile en düşük saat yüzdesi dini etkinlikler ve geleneksel aile toplantılarına ayrılmıştır. Ankete yanıt verenler judo, kâğıt, oyunu bilgisayar oyunları satranç, scrabble gibi kapalı mekân faaliyetlerine haftada %18,42'lik bir zaman ayırdıklarını belirtmişlerdir.

Palen, Patrick, Gleeson, Caldwell, Smith ve Wegner, (2010) tarafından yapılan "Cape Town'da Yaşayan Ergenlerin Boş Zamanlarında Sportif Aktivitelere Katılımlarına Engel Oluşturan Faktörlerin Belirlenmesi" isimli çalışmanın amacı; ergenlerin sosyo-kültürel kısıtlamaları ve kişisel faktörleri ortaya koymaktır. Araştırmanın örneklem grubunu 114 lise öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma sonucunda; katılımcıların serbest zamanlarında spor etkinliklerine katılımlarına engel oluşturan sosyo-kültürel faktörler arasında tesis ve maddi imkanların yetersizliğinin olduğu, kişisel faktörler arasında ise spor aktivitelerine karşı ilgisizliğin olduğu belirlenmiştir. Katılımcılardan az bir kısmı ise fiziksel efor sarf etmeyi sevmediğinden ve belli kurallar çerçevesinde spor yapmaktan hoşlanmadığından bahsetmiştir.

Standlee ve Popham (1958) tarafından yapılan "Seçilmiş Mesleki ve Sosyal Değişkenlerle İlgili Serbest Zaman Faaliyetlerine Katılım" isimli çalışmanın amacı; beden eğitimi öğretmenlerinin serbest zaman etkinliklerine katılım düzeylerini incelemektir. Çalışmanın örneklemini 880 devlet okulu öğretmeninden oluşmuştur. 1957 ilkbaharında öğretmenlerin serbest zaman etkinlikleri ile ilgili bilgileri elde etmek için kullanılan bir anketin kopyaları postayla tüm deneklere dağıtılmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin spor etkinliklerine katılımının, cinsiyet ve öğretmenlik düzeyi ile doğrudan ilişkili olduğu

görülmüştür. Bu etkinliklere katılan erkek deneklerin yüksek öğretmenlik düzeylerine ulaştıkları belirlenmiştir.

Shah ve Yusof (2007) tarafından yapılan “Malaysian Üniversitesi öğrencilerinin Serbest Zaman Kısıtlamaları” isimli çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin serbest zamanlarında sportif aktivitelere katılıp katılmadıklarını ve serbest zamanlarında sportif aktivitelere katılamamalarının önündeki engelleri incelemektir. Araştırmanın örneklemini 303 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Crawford ve Godbey (1987) tarafından hazırlanan “Boş Zaman Sınırlamaları” anketi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; katılımcıların serbest zamanlarında sportif aktivitelere katılmalarına engel oluşturan faktörlerin mevcut spor aktivitelerinin yetersizliği, maddi imkânların yetersiz oluşu ve tesis yetersizliği olarak belirtilmiştir. Ayrıca kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla kişisel engel oluşturan faktörlerden bahsetmişlerdir.

Yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalarda daha çok bireylerin serbest zamanlarını değerlendirme biçimlerinin incelendiği (Alparslan ve arkadaşları 2003; Aydoğan ve Gündoğdu, 2006; Gökteş ve Çolak, 2006; Havighurst, 1957; Tel ve Köksalan, 2008), üniversite öğrencilerinin rekreatif aktivitelere katılım düzeylerinin konu edilen araştırmaların yapıldığı (Alexandris ve Carroll, 1997; Bahar, 2008; Balcı ve İlhan, 2006; Bayındır, 2012; Çakır, 2008; Çolakoğlu, 2005; Emir ve arkadaşları, 2013; Eravşar, 2013; Güngörmüş ve arkadaşları, 2006; Fidan ve arkadaşları, 2005; Kandaz Gelen ve Hergüner, 2006, Kaya ve Gürbüz, 2013; Kır, 2007; Lapa Yerlisu ve Ardahan, 2009; Öksüz, 2012) ve bireylerin rekreatif aktivitelere neden katılmadıkları (Drakou ve arkadaşları, 2008; Damianidis ve arkadaşları, 2007; Emir, 2012; Ekici ve arkadaşları, 2014; Gürbüz ve arkadaşları, 2010; Lakot ve arkadaşları, 2013; Masmanidis ve arkadaşları, 2009; Shah ve Yusof, 2007; Tütüncü ve arkadaşları, 2011) ayrı ayrı konu edinildiği görülmüştür. Beden eğitimi öğretmeni adayları üzerinde serbest zaman algısı ve engellerinin bir arada çalışıldığı araştırmalara rastlanılmamıştır. Bu nedenle bu araştırma literatüre bu bağlamda katkı sağlayacaktır.

3. YÖNTEM

3. 1. Araştırma Modeli

Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, olgu, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2012).

Yapılan çalışmada bir diğer veri toplama tekniği olarak anket kullanılmıştır. Anket yönteminin temelini, bir evren ya da örnekleme oluşturan birimlerden sistematik biçimde bilgi elde edebilmek oluşturur. Bu amaçla, yazılı ya da sözlü sorular sorularak bunların yanıtlarına ulaşılmaya çalışılır. Anket yöntemi ile pek çok ve çeşitte bilgiler toplamak olanaklıdır. Cevaplayıcıların tutum ve davranışlarından kişisel özelliklerine kadar değişik türde bilgiler elde edebilmek söz konusudur (Özmadar, Odabaşı, Hoşcan, Bir, Kırcaali İftar, Özmen ve Uzuner, 1999).

3. 2. Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında, Karadeniz Teknik Üniversitesi (n= 122), Atatürk Üniversitesi (n= 167), Kastamonu Üniversitesi (n= 162), Sakarya Üniversitesi (n= 103), Kafkas Üniversitesi (n= 174), 19 Mayıs Üniversitesi (n= 148), İnönü Üniversitesi (n= 85), Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören 353'ü kadın ve 608'i erkek olmak üzere toplam 961 beden eğitimi öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırma kapsamındaki öğretmen adaylarının yaş ortalamaları 21.82 ± 2.24 'tür.

3. 3. Verilerin Toplanması

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, "Kişisel Bilgi Formu", "Boş Zaman Anlamı Ölçeği" ve "Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

3. 3. 1. 1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilen 'Kişisel Bilgi Formu', araştırmaya konu olan beden eğitimi ve spor yüksek okulunda öğrenim gören öğrenciler hakkında bilgi toplamak amacıyla

araştırmada inceleme konusu olan cinsiyet, yaş, sınıf, gelir durumu ve rekreatif aktivitelere katılım sıklığı bağımsız değişkenleriyle ilgili sorulardan oluşmaktadır.

3. 3. 1. 2. Boş Zaman Anlamı Ölçeği (BZAÖ)

Bireylerin serbest zaman aktivitelerine katıldıklarında neler hissettiklerini belirlemek için Esteve, Martin and Lopez (1999) tarafından geliştirilen ve Gürbüz, Özdemir ve Karaküçük (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan Boş Zaman Anlamı Ölçeği (BZAÖ) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek toplam 35 madde ve 8 alt boyuttan oluşmaktadır (Esteve, Martin ve Lopez 1999). Katılımcılardan ölçekte yer alan ifadeleri Likert tipi 6 ("Kesinlikle Katılmıyorum": 1 ve "Tamamen Katılıyorum": 6) aralıklı seçenekler üzerinden değerlendirmeleri istenmiştir. BZAÖ'nin Türkçe versiyonunun yapı geçerliğini test etmek için varimax döndürme yöntemiyle yapılan Temel Bileşenler (Principle Component) faktör analizi yapılmıştır. Yük matrisi sonuçları incelendiğinde 35 maddenin faktör yüklerinin 0.40'dan daha büyük olduğu görülmekte ve ölçekte yer alan maddeler 305 katılımcı için ölçeğin % 65'ini açıklamaktadır. Faktör analizi sonuçları ölçeğin Türkçe versiyonu için (a) algılanan özgürlük (maddeler: 5-13-21-29-34), (b) iş ilişkisi (8-16-24-30-35), (c) sosyal etkileşim (2-10-18-26-32), (d) boş zamanın kullanılabilirliği (4-12-20-28-33), (e) aktif-pasif katılım (1-9-17-25-31), (f) hedef yönelimi (7-15-23), (g) algılanan yeterlilik (3-11-19-27) ve (h) içsel motivasyon (6-14-22) gibi 8 faktörlü yapıyı desteklemektedir. Ölçeğin güvenilirliği test etmek için ise Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre 8 alt boyut için iç tutarlılık katsayılarının 0.69 (aktif-pasif katılım) ile 0.87 (algılanan özgürlük) arasında değiştiği ve toplam ölçek iç tutarlılık katsayısının ise 0.90 olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma kapsamında toplanan veriler üzerinde hesaplanan iç tutarlılık katsayısı ise toplam ölçek için 0.95'tir.

3. 3. 1. 3. Boş Zaman Engelleri Ölçeği (BZEÖ-18)

Öğrencilerin, rekreasyonel etkinliklere katılımının önündeki engelleri öğrenci algısına göre belirlemede Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen, Karaküçük ve Gürbüz (2007) tarafından Türkçeye uyarlanan, Gürbüz ve diğerleri (2012) tarafından doğrulayıcı faktör analizi ile faktör yapısı yeniden test edilen "Boş Zaman Engelleri Ölçeği-18" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Özgün ölçek, 29 madde ve 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; (a) birey psikolojisi, (b) bilgi eksikliği, (c) tesisler/hizmet, (d) ulaşılabilirlik/parasal, (e) arkadaş eksikliği, (f) zaman ve (g) ilgi eksikliği biçimindedir (Alexandris and Carroll, 1997). Ölçeğin Türkçe formu ise 27 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; (a) birey psikolojisi (4 madde "1- 2- 3- 4"), (b) sosyal ortam ve

bilgi eksikliği (5 madde “5- 6- 7- 8- 9”), (c) tesis/hizmet ve ulaşım (8 madde “10- 11- 12- 13- 14- 15- 16-17”), (d) arkadaş eksikliği (3 madde “18- 19- 20”), (e) zaman (4 madde “21- 22- 23- 24”) ve (f) ilgi eksikliği (3 madde “25- 26- 27”) biçimindedir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Bu araştırmada kullanılan ölçek formu ise 18 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; (a) birey psikolojisi (3 madde), (b) bilgi eksikliği (3 madde), (c) tesis (3 madde), (d) arkadaş eksikliği (3 madde), (e) zaman (3 madde) ve (f) ilgi eksikliği (3 madde) biçimindedir. Ölçek maddeleri (1) “Kesinlikle Önemsiz” ve (4) “Kesinlikle Önemli” biçiminde sıralanmakta ve puanlanmaktadır. Ölçek alt faktörleri için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları 0.65 ile 0.86 arasında değişirken ölçeğin tümü için 0.85 olarak hesaplanmıştır (Gürbüz ve diğerleri, 2012). Bu çalışma kapsamında toplanan veriler üzerinde hesaplanan iç tutarlık katsayısı ise toplam ölçek için 0.86’dır.

3. 3. 2. Veri Toplama Süreci

Araştırmada kullanılan “Boş Zaman Anlamı Ölçeği” ve “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Döneminde çalışma grubunu oluşturan öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları, gerekli izinlerin alınmasını takiben kapalı zarflara konularak üniversitelere gönderilmiş ve bu yolla öğretmen adaylarının anketleri doldurması sağlanmıştır. Yönergede, araştırmanın amacı ile ilgili gerekli açıklamalar yapılarak veri toplama araçlarının doldurulması hakkında detaylı bilgilere yer verilmiştir. Uygulamada, geri dönüşümdeki fire, eksik veya yanlış doldurmalar da dikkate alınarak hedeflenen çalışma grubu üzerinde anket formu dağıtılmıştır. Veri toplama araçları, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları tarafından gönüllü doldurularak, geri dönüşümü üniversitede görevli olan hocalar tarafından sağlanmıştır. Araştırmacı tarafından toplanan anket formları kontrol edilerek eksik veya yanlış doldurulanlar araştırma dışında tutulmuştur.

3. 4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında yapılan istatistiksel analizler, SPSS 20 istatistik paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde istatistiki yöntem olarak; frekans, aritmetik ortalama, standart sapma; t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Tukey çoklu karşılaştırma ve Pearson Correlation testleri kullanılmıştır. Verilerin parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığına Skewness ve Kurtosis (verilerin normal dağılım durumu) değerleri ve Levene (varyansların eşitliği) testi sonuçları incelenerek karar verilmiştir (Büyüköztürk, 2012). Ölçeklerin güvenilirliklerini belirlemek için de Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır.

4. BULGULAR

4. 1. Katılımcıların Kişisel Özellikleri

Bu bölümde, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmen adaylarının kişisel özelliklerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarına Ait Kişisel Bilgilerin Dağılımı

		n	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	353	36.7
	Erkek	608	63.3
	Toplam	961	100
Yaş	20 yaş ve altı	297	30.9
	21-23 yaş	464	48.3
	24 yaş ve üstü	200	20.8
	Toplam	961	100
Sınıf	1	279	29.0
	2	290	30.2
	3	266	27.7
	4	126	13.1
	Toplam	961	100
Gelir Durumu	500 TL ve altı	395	41.1
	501-999 TL	352	36.6
	1000 TL ve üstü	214	22.3
	Toplam	961	100
Rekreatif Aktivitelere Katılım Sıklığı (RAKS)	Çok nadir/Hiç	190	19.8
	Bazen	465	48.4
	Sık sık	306	31.8
	Toplam	961	100

Çalışmanın araştırma grubunu, 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında yedi farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 353'ü kadın (%36,7), 608'i erkek (%63,3) 961 beden eğitimi öğretmeni adayı oluşturmuştur.

Katılımcıların 297'si 20 yaş ve altı, 464'ü 21-23 yaş arası ve 200'ü 24 yaş ve üstü yaş aralığındadır. Çalışma kapsamındaki katılımcılardan 279'u birinci sınıfta, 290'ı ikinci sınıfta, 266'sı üçüncü sınıfta ve 126'sı dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Araştırma kapsamındaki katılımcılardan 500 TL ve altı gelir durumuna sahip katılımcıların sayısı 395, 501-999 TL arası gelir durumuna sahip katılımcıların sayısı 352 ve 1000 TL ve üstü gelir durumuna sahip katılımcıların sayısı ise 214'tür. Katılımcıların 190'ı çok nadir/hiç, 465'i bazen ve 306'sı sık sık rekreatif etkinliklere katıldıklarını belirtmişlerdir (Tablo 1).

4. 2. BZAÖ ve BZEÖ Puanlarının Dağılımı ve İstatistik Test Sonuçları

Bu bölümde, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmen adaylarının veri toplama araçlarından aldıkları puanların dağılımı ve istatistik test sonuçlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 2. BZAÖ Puanlarının Dağılımı

	Madde Sayısı	n	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Max.
Aktif/Pasif Katılım	5	961	21.02	4.74	-0.50	-0.25	5.00	30.00
Sosyal Etkileşim	5	961	21.69	4.92	-0.69	-0.05	5.00	30.00
Algılanan Yeterlik	4	961	17.12	4.24	-0.64	-0.24	4.00	24.00
Boş Zaman Kullanırlığı	5	961	21.00	4.69	-0.58	-0.05	5.00	30.00
Algılanan Özgürlük	5	961	21.48	4.94	-0.57	-0.11	5.00	30.00
İçsel Motivasyon	3	961	12.30	2.97	-0.41	-0.23	3.00	18.00
Hedef Yönelimi	3	961	12.82	3.07	-0.62	0.04	3.00	18.00
İş İlişkisi	5	961	21.50	4.62	-0.57	0.17	5.00	30.00
Toplam Ölçek	35	961	148.93	29.56	-0.66	0.12	42.00	210.00

Çalışma kapsamındaki katılımcıların, Serbest Zamanın Anlamı Ölçeği (BZAÖ)'nden aldıkları toplam puanların aritmetik ortalaması 148.93 ve standart sapması 29.56'dır. BZAÖ puanları faktör bazında incelendiğinde; en yüksek puan ortalaması *Sosyal Etkileşim* boyutunda ($21.69/5=4.34$), en düşük puan ortalamasının ise *İçsel Motivasyon* boyutunda ($12.30/3=4.10$) olduğu görülmektedir. Çalışma kapsamında yer alan beden eğitimi öğretmeni adaylarının *Toplam Ölçek*'ten aldıkları en düşük puan 42 iken en yüksek puan ise 210'dur (Tablo 2).

Tablo 3. BZAÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

	Kadın (n=353)		Erkek (n=608)		t	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Aktif/Pasif Katılım	20.89	4.71	21.09	4.76	0.62	0.54
Sosyal Etkileşim	21.85	4.82	21.59	4.98	0.79	0.43
Algılanan Yeterlik	17.18	4.19	17.09	4.26	0.30	0.76
Boş Zaman Kullanırlığı	21.05	4.67	20.97	4.70	0.26	0.80
Algılanan Özgürlük	21.46	4.98	21.48	4.92	0.06	0.95
İçsel Motivasyon	12.24	3.04	12.33	2.92	0.48	0.63
Hedef Yönelimi	12.98	3.07	12.73	3.06	1.20	0.23
İş İlişkisi	21.57	4.63	21.46	4.62	0.36	0.72
Toplam Ölçek	149.23	29.25	148.75	29.76	0.24	0.81

Tablo 3'te katılımcıların BZAÖ'nden aldıkları puanların cinsiyete değişkenine göre t-testi sonuçları sunulmuştur. Analizler, cinsiyet değişkenine göre BZAÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Diğer bir deyişle kadın ve erkek katılımcıların *Toplam Ölçek* ve ölçek alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Tablo 3).

Tablo 4. BZAÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	20 yaş ve altı (n=297)		21-23 yaş (n=464)		24 yaş ve üstü (n=200)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Aktif/Pasif Katılım	21.56	4.77	20.98	4.70	20.29	4.72	4.31	0.01
Sosyal Etkileşim	22.42	4.57	21.61	5.06	20.79	4.96	6.76	0.00
Algılanan Yeterlik	17.56	4.08	17.15	4.34	16.42	4.16	4.43	0.01
Boş Zaman Kullanırlığı	21.46	4.77	21.00	4.62	20.33	4.66	3.53	0.03
Algılanan Özgürlük	22.11	4.90	21.42	4.92	20.67	4.95	5.22	0.01
İçsel Motivasyon	12.46	3.21	12.29	2.87	12.05	2.81	1.17	0.31
Hedef Yönelimi	13.12	3.09	12.87	3.07	12.28	2.96	4.72	0.01
İş İlişkisi	22.10	4.67	21.49	4.58	20.65	4.53	6.03	0.00
Toplam Ölçek	152.80	28.86	148.81	29.44	143.45	30.12	6.05	0.00

Tablo 4'te katılımcıların BZAÖ'nden aldıkları puanların yaş değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analizler, yaş değişkenine göre BZAÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Katılımcıların toplam ölçek ($F_{(2,958)}=6.05$, $p<0.01$), *Aktif/Pasif Katılım* ($F_{(2,958)}=4.31$, $p<0.05$), *Sosyal Etkileşim* ($F_{(2,958)}=6.76$, $p<0.01$), *Algılanan Yeterlik* ($F_{(2,958)}=4.43$, $p<0.05$), *Boş Zaman Kullanırlığı* ($F_{(2,958)}=3.53$, $p<0.05$), *Algılanan Özgürlük* ($F_{(2,958)}=5.22$, $p<0.05$), *Hedef Yönelimi* ($F_{(2,958)}=4.75$, $p<0.05$), ve *İş İlişkisi* ($F_{(2,958)}=6.03$, $p<0.01$) alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Toplam ölçek ve alt ölçeklerden alınan puanlar incelendiğinde katılımcıların yaşları arttıkça ortalama puanlarının düştüğü görülmektedir. Katılımcıların toplam ölçek ve anlamlı farklılığın tespit edildiği tüm alt boyutlardan aldıkları ortalama puanlara göre 20 yaş ve altında yer alan katılımcıların ortalama puanları, 24 yaş ve üstünde yer alan katılımcıların ortalama puanlarından daha yüksektir (Tablo 4).

Tablo 5. BZAÖ Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	1.Sınıf (n=279)		2.Sınıf (n=290)		3.Sınıf (n=266)		4.Sınıf (n=126)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Aktif/Pasif Katılım	21.26	4.83	20.88	5.02	20.76	4.22	21.33	4.94	0.76	0.52
Sosyal Etkileşim	21.87	5.03	21.60	5.05	21.55	4.66	21.79	5.00	0.25	0.86
Algılanan Yeterlik	17.28	4.35	17.08	4.23	16.94	4.13	17.27	4.26	0.37	0.78
Boş Zaman Kullanırlığı	21.19	5.09	20.78	4.67	20.92	4.35	21.25	4.51	0.52	0.67
Algılanan Özgürlük	21.83	5.22	21.20	4.83	21.42	4.80	21.46	4.86	0.80	0.49
İçsel Motivasyon	12.24	3.22	12.29	2.84	12.12	2.78	12.83	2.99	1.71	0.16
Hedef Yönelimi	12.75	3.37	13.10	2.89	12.54	2.89	12.94	3.07	1.67	0.17
İş İlişkisi	21.75	4.82	21.56	4.58	21.26	4.49	21.33	4.56	0.58	0.63
Toplam Ölçek	150.18	31.24	148.48	29.10	147.50	27.79	150.20	30.57	0.47	0.70

Tablo 5'te katılımcıların BZAÖ'nden aldıkları puanların sınıf değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analizler, sınıf değişkenine göre BZAÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Katılımcıların *Toplam Ölçek* ($F_{(3,957)}=0.47$, $p>0.05$), *Aktif/Pasif Katılım* ($F_{(3,957)}=0.76$, $p>0.05$), *Sosyal Etkileşim* ($F_{(3,957)}=0.25$, $p>0.05$), *Algılanan Yeterlik* ($F_{(3,957)}=0.37$, $p>0.05$), *Boş Zaman Kullanırlığı* ($F_{(3,957)}=0.52$, $p>0.05$), *Algılanan Özgürlük* ($F_{(3,957)}=0.80$, $p>0.05$), *İçsel Motivasyon* ($F_{(3,957)}=1.71$, $p>0.05$), *Hedef Yönelimi* ($F_{(3,957)}=1.67$, $p>0.05$), ve *İş İlişkisi* ($F_{(3,957)}=0.58$, $p>0.05$) alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Diğer bir

deyişle katılımcıların serbest zaman algıları sınıf değişkenine göre farklılaşmamaktadır (Tablo 5).

Tablo 6. BZAÖ Puanlarının Gelir Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	500 TL ve altı (n=395)		501-999 TL (n=352)		1000 TL ve üstü (n=214)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Aktif/Pasif Katılım	21.46	4.43	20.99	5.06	20.24	4.67	4.62	0.01
Sosyal Etkileşim	22.41	4.56	21.39	5.22	20.85	4.91	8.11	0.00
Algılanan Yeterlik	17.66	4.15	16.99	4.29	16.35	4.19	7.00	0.00
Boş Zaman Kullanırlığı	21.17	4.46	21.19	4.83	20.38	4.82	2.43	0.09
Algılanan Özgürlük	22.05	4.68	21.40	5.04	20.55	5.12	6.51	0.00
İçsel Motivasyon	12.20	2.98	12.48	3.07	12.16	2.77	1.13	0.33
Hedef Yönelimi	13.08	2.96	12.85	3.06	12.32	3.21	4.30	0.01
İş İlişkisi	21.71	4.53	21.63	4.64	20.90	4.71	2.37	0.09
Toplam Ölçek	151.74	27.53	148.92	31.30	143.75	29.66	5.12	0.01

Tablo 6'da katılımcıların BZAÖ'nden aldıkları puanların gelir durumu değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analizler, gelir durumu değişkenine göre BZAÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Katılımcıların *Toplam Ölçek* ($F_{(2,958)}=5.12$, $p<0.05$), *Aktif/Pasif Katılım* ($F_{(2,958)}=4.62$, $p<0.05$), *Sosyal Etkileşim* ($F_{(2,958)}=8.11$, $p<0.01$), *Algılanan Yeterlik* ($F_{(2,958)}=7.00$, $p<0.01$), *Algılanan Özgürlük* ($F_{(2,958)}=6.51$, $p<0.01$) ve *Hedef Yönelimi* ($F_{(2,958)}=4.30$, $p<0.05$) alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Katılımcıların toplam ölçek ve *Aktif/Pasif Katılım*, *Algılanan Yeterlik*, *Algılanan Özgürlük* ve *Hedef Yönelimi* alt boyutlardan aldıkları ortalama puanlara göre 500 TL ve altı gelir durumuna sahip katılımcıların ortalama puanları 1000 TL ve üstü gelir durumuna sahip katılımcıların puanlarından daha yüksek iken, 'Sosyal Etkileşim' alt boyutundan aldıkları ortalama puanlara göre ise 500 TL ve altı gelir durumuna sahip katılımcıların ortalama puanları hem 501-999 TL arası hem de 1000 TL ve üstü gelir durumuna sahip katılımcıların puanlarından daha yüksektir. Diğer bir deyişle toplam ölçek ve anlamlı farklılığın tespit edildiği tüm alt boyutlarda 500 TL ve altı gelir durumuna sahip katılımcıların en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir (Tablo 6).

Tablo 7. BZAÖ Puanlarının RAKS Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	Çok Nadir/Hiç (n=190)		Bazen (n=465)		Sık Sık (n=306)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Aktif/Pasif Katılım	19.42	4.61	20.96	4.63	22.09	4.72	19.42	0.00
Sosyal Etkileşim	20.12	4.87	21.75	4.77	22.57	4.96	15.01	0.00
Algılanan Yeterlik	15.32	4.07	17.16	4.07	18.19	4.23	28.37	0.00
Boş Zaman Kullanırlığı	19.54	4.73	21.06	4.55	21.81	4.66	14.22	0.00
Algılanan Özgürlük	19.97	4.75	21.54	4.85	22.31	5.00	13.52	0.00
İçsel Motivasyon	11.76	2.86	12.30	3.05	12.63	2.86	5.08	0.01
Hedef Yönelimi	11.92	3.06	12.82	3.01	13.40	3.02	14.16	0.00
İş İlişkisi	20.24	4.47	21.52	4.63	22.26	4.54	11.49	0.00
Toplam Ölçek	138.29	28.04	149.10	28.85	155.26	29.76	20.12	0.00

Tablo 7’de katılımcıların BZAÖ’nden aldıkları puanların rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analizler, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre BZAÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Katılımcıların *Toplam Ölçek* ($F_{(2,958)}=20.12$, $p<0.01$), *Aktif/Pasif Katılım* ($F_{(2,958)}=19.42$, $p<0.01$), *Sosyal Etkileşim* ($F_{(2,958)}=15.01$, $p<0.01$), *Algılanan Yeterlik* ($F_{(2,958)}=28.37$, $p<0.01$), *Boş Zaman Kullanırlığı* ($F_{(2,958)}=14.22$, $p<0.01$), *Algılanan Özgürlük* ($F_{(2,958)}=13.52$, $p<0.01$), *İçsel Motivasyon* ($F_{(2,958)}=5.08$, $p<0.05$), *Hedef Yönelimi* ($F_{(2,958)}=14.16$, $p<0.01$) ve *İş İlişkisi* ($F_{(2,958)}=11.49$, $p<0.01$) alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Katılımcıların *Toplam Ölçek* ve *Aktif/Pasif Katılım*, *Sosyal Etkileşim*, *Algılanan Yeterlik*, *Boş Zaman Kullanırlığı*, *Algılanan Özgürlük*, *Hedef Yönelimi* ve *İş İlişkisi* alt boyutlardan aldıkları ortalama puanlara göre rekreatif etkinliklere katılım durumunu ‘Çok Nadir/Hiç’ olarak belirten katılımcıların ortalama puanları hem ‘Bazen’ hem de ‘Sık Sık’ olarak belirten katılımcıların puanlarından daha düşük iken, *İçsel Motivasyon* alt boyutundan aldıkları ortalama puanlara göre ise rekreatif etkinliklere katılım durumunu ‘Çok Nadir/Hiç’ olarak belirten katılımcıların ortalama puanları ‘Sık Sık’ olarak belirten katılımcıların ortama puanlarından daha düşüktür. Diğer bir deyişle *Toplam Ölçek* ve tüm alt boyutlarda rekreatif etkinliklere katılım durumunu ‘Çok Nadir/Hiç’ olarak belirten katılımcıların en düşük puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 8. BZEÖ Puanlarının Dağılımı

	Madde Sayısı	N	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min.	Max.
Birey Psikolojisi	3	961	8.27	2.15	-0.46	-0.34	3.00	12.00
Bilgi Eksikliği	3	961	8.81	1.93	-0.50	0.11	3.00	12.00
Tesis	3	961	9.20	2.02	-0.55	-0.7	3.00	12.00
Arkadaş Eksikliği	3	961	8.44	2.07	-0.41	-0.21	3.00	12.00
Zaman	3	961	8.77	1.94	-0.55	0.22	3.00	12.00
İlgi Eksikliği	3	961	8.51	2.15	-0.45	-0.20	3.00	12.00
Toplam Ölçek	18	961	51.99	8.56	-0.48	0.40	18.00	72.00

Çalışma kapsamındaki katılımcıların, Boş Zaman Engelleri Ölçeği (BZEÖ)'nden aldıkları toplam puanların aritmetik ortalaması 51.99 ve standart sapması 8.56'dır. BZEÖ puanları faktör bazında incelendiğinde; en yüksek puan ortalaması *Tesis* boyutunda ($9.20/3=3.07$), en düşük puan ortalamasının ise *Birey Psikolojisi* boyutunda ($8.27/3=2.76$) olduğu görülmektedir. Çalışma kapsamında yer alan beden eğitimi öğretmeni adaylarının toplam ölçekten aldıkları en düşük puan 18 iken en yüksek puan ise 72'dir (Tablo 8).

Tablo 9. BZEÖ Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Testi Sonuçları

	Kadın (n=353)		Erkek (n=608)		t	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Birey Psikolojisi	8.21	2.08	8.30	2.20	0.64	0.52
Bilgi Eksikliği	8.83	1.89	8.80	1.95	0.26	0.79
Tesis	9.25	1.99	9.17	2.04	0.59	0.55
Arkadaş Eksikliği	8.52	2.09	8.39	2.06	0.87	0.38
Zaman	8.86	1.89	8.72	1.97	1.08	0.28
İlgi Eksikliği	8.58	2.16	8.47	2.15	0.74	0.46
Toplam Ölçek	52.24	8.18	51.85	8.78	0.68	0.50

Tablo 9'da katılımcıların BZEÖ'nden aldıkları puanların cinsiyete değişkenine göre t-testi sonuçları sunulmuştur. Analizler, cinsiyet değişkenine göre BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Diğer bir deyişle kadın ve erkek katılımcıların *Toplam Ölçek* ve ölçek alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Tablo 9).

Tablo 10. BZEÖ Puanlarının Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	20 yaş ve altı (n=297)		21-23 yaş (n=464)		24 yaş ve üstü (n=200)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Birey Psikolojisi	8.28	2.20	8.41	2.12	7.94	2.15	3.38	0.03
Bilgi Eksikliği	8.88	2.00	8.85	1.92	8.61	1.85	1.42	0.24
Tesis	9.44	1.99	9.17	2.07	8.88	1.89	4.85	0.01
Arkadaş Eksikliği	8.63	2.08	8.45	2.07	8.14	2.02	3.44	0.03
Zaman	8.99	1.97	8.61	2.03	8.80	1.61	3.59	0.03
İlgi Eksikliği	8.61	2.21	8.44	2.19	8.52	1.98	0.54	0.59
Toplam Ölçek	52.84	8.37	51.94	8.85	50.87	8.04	3.21	0.04

Tablo 10'da katılımcıların BZEÖ'nden aldıkları puanların yaş değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analizler, yaş değişkenine göre BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Katılımcıların *Toplam Ölçek* ($F_{(2,958)}=3.21$, $p<0.05$), *Birey Psikolojisi* ($F_{(2,958)}=3.38$, $p<0.05$), *Tesis* ($F_{(2,958)}=4.85$, $p<0.05$), *Arkadaş Eksikliği* ($F_{(2,958)}=3.44$, $p<0.05$) ve *Zaman* ($F_{(2,958)}=3.59$, $p<0.05$) alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Katılımcıların *Toplam Ölçek* ve *Zaman* alt boyutu hariç anlamlı farklılığın tespit edildiği tüm alt boyutlardan aldıkları ortalama puanlara göre 24 yaş ve üstünde yer alan katılımcılar en düşük puan ortalamasına sahiptir (Tablo 10).

Tablo 11. BZEÖ Puanlarının Sınıf Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	1.Sınıf (n=279)		2.Sınıf (n=290)		3.Sınıf (n=266)		4.Sınıf (n=126)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Birey Psikolojisi	8.35	2.18	8.21	2.16	8.31	2.11	8.16	2.20	0.36	0.79
Bilgi Eksikliği	8.94	1.99	8.74	1.95	8.86	1.87	8.56	1.89	1.30	0.27
Tesis	9.45	1.92	9.11	2.05	9.20	2.04	8.80	2.05	3.28	0.20
Arkadaş Eksikliği	8.65	2.09	8.38	2.08	8.33	2.02	8.34	2.07	1.42	0.24
Zaman	9.04	2.08	8.55	1.92	8.62	1.83	8.96	1.78	4.04	0.01
İlgi Eksikliği	8.68	2.30	8.34	2.13	8.46	2.04	8.63	2.06	1.38	0.25
Toplam Ölçek	53.12	8.78	51.33	8.44	51.78	8.00	51.46	9.31	2.43	0.06

Tablo 11’de katılımcıların BZEÖ’nden aldıkları puanların sınıf değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analizler, sınıf değişkenine göre BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Katılımcıların *Toplam Ölçek* ($F_{(3,957)}=2.43$, $p>0.05$), *Birey Psikolojisi* ($F_{(3,957)}=0.36$, $p>0.05$), *Bilgi Eksikliği* ($F_{(3,957)}= 1.30$, $p>0.05$), *Tesis* ($F_{(3,957)}= 3.28$, $p>0.05$), *Arkadaş Eksikliği* ($F_{(3,957)}=1.42$, $p>0.05$) ve *İlgi Eksikliği* ($F_{(3,957)}=1.38$, $p>0.05$) alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır. Diğer yandan katılımcıların ölçekten aldıkları ortalama puanların sadece *Zaman* ($F_{(3,957)}=4.04$, $p<0.05$) alt boyutunda anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. *Zaman* alt boyutundan alınan puanlar incelendiğinde 1. sınıfta öğrenim gören katılımcıların ortalama puanlarının 2. sınıfta öğrenim gören katılımcıların ortalama puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 11).

Tablo 12. BZEÖ Puanlarının Gelir Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	500 TL ve altı (n=395)		501-999 TL (n=352)		1000 TL ve üstü (n=214)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Birey Psikolojisi	8.40	2.08	8.34	2.21	7.92	2.18	3.84	0.02
Bilgi Eksikliği	8.92	1.97	8.90	1.89	8.46	1.89	4.46	0.01
Tesis	9.39	2.00	9.26	1.99	8.73	2.03	7.82	0.00
Arkadaş Eksikliği	8.48	2.05	8.56	2.06	8.17	2.11	2.51	0.08
Zaman	8.74	2.02	8.91	1.79	8.58	2.00	1.94	0.14
İlgi Eksikliği	8.26	2.21	8.81	2.09	8.48	2.07	6.28	0.00
Toplam Ölçek	52.19	8.34	52.78	8.62	50.34	8.67	5.65	0.00

Tablo 12’de katılımcıların BZEÖ’nden aldıkları puanların gelir durumu değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analizler, gelir durumu değişkenine göre BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Katılımcıların *Toplam Ölçek* ($F_{(2,958)}=5.65$, $p<0.01$), *Birey Psikolojisi* ($F_{(2,958)}=3.84$, $p<0.05$), *Bilgi Eksikliği* ($F_{(2,958)}= 4.46$, $p<0.05$), *Tesis* ($F_{(2,958)}=7.82$, $p<0.01$) ve *İlgi Eksikliği* ($F_{(2,958)}=6.28$, $p<0.01$) alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Bu bulguya göre *Toplam Ölçek* ve *İlgi Eksikliği* boyutu hariç anlamlı farklılığın tespit edildiği tüm alt boyutlarda 1000 TL ve üstü gelir durumuna sahip katılımcılar en düşük puan ortalamasına sahiptir (Tablo 12).

Tablo 13. BZEÖ Puanlarının RAKS Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

	Çok Nadir/Hiç (n=190)		Bazen (n=465)		Sık Sık (n=306)		F	p
	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Birey Psikolojisi	7.93	2.29	8.38	1.99	8.31	2.29	3.05	0.05
Bilgi Eksikliği	8.57	1.97	8.93	1.86	8.77	2.00	2.33	0.10
Tesis	8.72	2.08	9.38	1.94	9.22	2.05	7.40	0.00
Arkadaş Eksikliği	8.29	2.05	8.42	1.96	8.56	2.24	1.00	0.37
Zaman	8.38	1.99	8.86	1.78	8.87	2.10	4.79	0.01
İlgi Eksikliği	8.54	2.15	8.52	2.06	8.49	2.29	0.03	0.97
Toplam Ölçek	50.43	8.50	52.48	8.03	52.22	9.26	4.05	0.02

Tablo 13'te katılımcıların BZEÖ'nden aldıkları puanların rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre ANOVA sonuçları sunulmuştur. Analizler, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Katılımcıların *Toplam Ölçek* ($F_{(2,958)}=4.05$, $p<0.05$), *Tesis* ($F_{(2,958)}=7.40$, $p<0.01$) ve *Zaman* ($F_{(2,958)}= 4.79$, $p<0.05$) alt boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları arasındaki fark, istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Katılımcıların *Toplam Ölçek*'ten aldıkları ortalama puanlara göre rekreatif etkinliklere katılım durumunu 'Çok Nadir/Hiç' olarak belirten katılımcıların ortalama puanları, rekreatif etkinliklere katılım durumunu 'Bazen' olarak belirten katılımcıların puanlarından daha düşük iken, *Tesis* ve *Zaman* alt boyutlarından aldıkları ortalama puanlara göre ise rekreatif etkinliklere katılım durumunu 'Çok Nadir/Hiç' olarak belirten katılımcıların ortalama puanları hem 'Bazen' hem de 'Sık Sık' olarak belirten katılımcıların ortama puanlarından daha düşüktür.

Tablo 14. BZAÖ Ve BZEÖ Puanları Arasındaki Korelasyon Sonuçları

	Boş Zaman Engelleri Ölçeği		
	n	r	p
Serbest Zamanın Anlamı Ölçeği	961	0.48**	0.00

**p<0.01

BZAÖ ve BZEÖ'nden alınan toplam puanlar arasındaki korelasyon katsayısı, serbest zaman algısı ve serbest zamana katılımın önünde algılanan engeller arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir (Tablo 14).

5. TARTIŞMA

Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algısı ve serbest zaman engellerini cinsiyet, yaş, sınıf, gelir durumu, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenlerine göre incelemek ve aralarındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yürütülen bu çalışmadan elde edilen bulgular, bu bölümde tartışılmış ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre beden eğitimi öğretmenini adaylarının serbest zaman algısının iyi seviyede olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre, katılımcıları serbest zaman algısının bilincinde olduğu söylenebilir. Ayrıca beden eğitimi öğretmeni adaylarının puanları faktör bazında incelendiğinde en yüksek puan ortalamasının sosyal etkileşim boyutunda olduğu görülmüştür. Bu durum beden eğitimi öğretmeni adaylarının ilgilendikleri spor müsabakalarının beraberinde getirdiği arkadaş ve çevre genişliği, çok fazla kişi ile iletişime geçmeleri serbest zaman anlamına yüklenen kavramın sosyal etkileşim boyutunda olmasını etkilemiş olabilir. Çalışmanın bu sonucu, literatürde Gürbüz ve Henderson (2011) tarafından yapılan çalışmayla paralellik göstermektedir. Emir, Öncü ve Gürbüz (2013) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada; serbest zamanın, katılımcıların çoğunluğu için “sosyal etkileşim” anlamını ifade ettiği, katılımcıların daha az bir kısmı için ise “iş ilişkisi” anlamını ifade eden bir kavram olduğu saptanmış ve sosyal etkileşim alt boyutuna yönelik puanlarının yüksek seviyede olduğu ortaya çıkmıştır. Üniversite öğrencilerine yönelik yapılan bu çalışmaya kıyasla beden eğitimi öğretmen adayları üzerine yapılan bu tez çalışmasında da serbest zaman algısının sosyal etkileşim alt boyutuna yönelik puanlamaların yüksek çıkması üniversite öğrencileriyle beden eğitimi öğretmen adaylarının bu konuda benzer eğilimler gösterdiği şeklinde ifade edilebilir. Bu çalışmadan farklı olarak Kara ve arkadaşları (2013) tarafından yetişkin bireyler üzerinde yapılan çalışmada katılımcıların en yüksek puanlarının iş ilişkisi alt boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarının bu bulguyla benzerlik göstermemesi farklı örneklem gurubu üzerinde yapılmış olmasından kaynaklanmış olabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre katılımcıların BZAÖ’nden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Çalışmanın bu sonucu; Erdem (2011) tarafından beden eğitimi öğrencilerinin bölümleri bazında, Pepe (2008) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan ve Demir, Yeşiltepe ve Demir (2013) tarafından kamu kurumunda çalışan bireyler üzerinde yapılan serbest zamanı algılamalarında cinsiyete göre bir farklılığın olmaması bu çalışmayla benzerlik göstermektedir. Ancak, yapılan bazı araştırmalar (Aslan ve Cansever, 2012; Kara ve arkadaşları, 2013; Şalvarcı Türel, 2013) iş ilişkisi ve algılanan özgürlük alt boyutları dışında

kadın katılımcıların ortalama puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Günaçtı Atasoy (2014), Demir ve Demir (2007), Kaya ve Gürbüz (2013) tarafından yapılan çalışmada elde edilen bulgulara göre, beden eğitimi öğretmenlerinin serbest zamana yönelik algıları cinsiyet değişkenine göre, bilişsel alt boyutunda erkek katılımcıların ortalama puanlarının kadın katılımcıların ortalama puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu çelişkili durum, cinsiyet değişkeninin serbest zamana yüklenilen anlamlar arasında araştırma yapılan örneklem gurubunun farklı guruplardan oluşması, sonuçlarda değişikliğe neden olabileceği söylenilebilir.

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre, 20 yaş ve altı beden eğitimi öğretmeni adayları daha yüksek serbest zaman algısına sahiptir. Buna göre, 20 yaş altındaki öğrencilerin kendilerine ayırdıkları serbest zamanın daha fazla olduğu söylenebilir. Ayrıca, 20 yaş ve altı yaş grubu ile 21-23 yaş grubu beden eğitimi öğretmen adaylarının serbest algı düzeyleri birbirine yakın ve yüksek iken 24 yaş ve üstü beden eğitimi öğretmen adaylarının serbest zaman algı düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla katılımcıların yaşları arttıkça serbest zaman algısı düzeyinin düştüğü söylenebilir. Çalışmanın bu sonucu 24 yaş ve üzeri öğrencilerin; gelecek endişesi, okulunu bitirme süreci, hazırlanmakta olduğu sınav stresi etkilemiş olabilir. Benzer şekilde yaş faktörünün rekreasyonel faaliyetlere katılımı belirgin rol oynadığı belirtilmektedir (Ekici, 1997; İskender ve arkadaşları, 2015). Örneğin; genç yaş grubunda bulunan bireyler yaşlılara nazaran daha fazla fiziksel aktivite ve spor faaliyetlerine katılma eğilimindedirler (Demir ve Demir, 2007; Kunz ve Graham,1996).

Araştırmanın sonucu sınıf değişkenine göre boş zaman anlamı ölçeği puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Yani sınıflar arasında serbest zaman algısı farklılaşmamaktadır. Literatürdeki çalışmalar sınıf değişkenine göre incelendiğinde herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu durumun sınıf değişkeninin serbest zaman algısını etkileyen durumlardan biri olacağı düşünülmemesinden kaynaklanmış olabilir. Bu değişken bundan sonraki araştırmalara katılarak, literatürde yapılan çalışmaların farklı örneklem guruplarının sonuçlarıyla kıyaslanabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgular, gelir durumu değişkenine göre 500 TL ve altı gelir durumuna sahip katılımcıların en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Gelir guruplarına göre incelendiğinde 500 TL ve altı gelir elde edenlerin serbest zaman algılarının “sosyal etkileşim” alt boyutunda ortalama puanlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun nedeni; gelir durumu daha az olan katılımcıların fazla maliyet gerektirmeyen aktivitelerden zevk alabilmesi (örneğin; parkta yapılan bir yürüyüş, sinemaya gitmek, evde tv izlemek vb.) serbest zaman algısını olumlu etkilerken geliri yüksek olan katılımcıların maliyeti çok olan aktivitelerden zevk alması (örneğin; hafta sonu

yurtdışı tatili, gece hayatı vb.) serbest zaman algısını düşürebileceği söylenilebilir. Ve daha fazla gelire sahip katılımcıların serbest zamanlarının kısıtlılığı sebebi serbest zaman algısındaki puanların düşüşüne sebep olabilir. Diğer taraftan Kara ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan çalışmada katılımcıların gelir seviyesindeki artışla birlikte Algılanan Yeterlik, Hedef Yönelimi ve İş İlişkisi alt boyutlardaki puanlarının azaldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmanın aksine, Kurar ve Baltacı (2014) tarafından yapılan araştırmada 4000 TL ve üstü gelir durumuna sahip katılımcıların serbest zaman algıları daha yüksek olduğunu tespit edilmiştir. Bunun nedeni iki tez çalışmasının örneklem gurubunun farklı olmasından kaynaklanmış olabilir.

Analizler, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre BZAÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Toplam ölçek ve tüm alt boyutlarda rekreatif etkinliklere katılım durumunu “Çok Nadir/Hiç” olarak belirten katılımcıların en düşük puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Ancak rekreatif etkinliklere katılım durumunu “Sık sık” olarak belirten katılımcıların ortalama puanlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla katılımcıların rekreatif aktivitelere katılım sıklığının yüksek olduğu söylenebilir. İskender, Avcı ve Yaylı (2015) 15-25 yaş arası eğitim çağındaki gençlerin serbest zaman faaliyetlerinde rekreasyonel aktivitelere katılımlarını incelediği araştırmada rekreasyon faaliyetlerine büyük oranda aktif şekilde katıldıkları tespit edilmiştir. Bu durum öğretmen adaylarının serbest zaman algıları ile rekreatif etkinliklere katılım sıklığı arasında doğru orantılı bir ilişkinin bulunduğunu göstermektedir. Yani serbest zaman aktivitelerine sık sık katılanların algı düzeyleri daha yüksektir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman engeli algıları yüksek seviyededir. Bu araştırma sonucunda öğretmeni adaylarının en yüksek engel algılarının tesis boyutunda olması üniversitelerdeki serbest zaman etkinliklerinin yeterli olmaması, serbest zaman geçirecek alanların kısıtlı olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bunu takip eden engeller sırası ile bilgi eksikliği, zaman, ilgi eksikliği, arkadaş eksikliği ve birey psikolojisidir. Bu bulgu literatürde yapılan bazı çalışmalarla büyük ölçüde paralellik göstermektedir (Çolakoğlu, 2005; Çelik, 2011; Demir ve Demir, 2007; Emir ve arkadaşları, 2013; Güngörmüş ve arkadaşları, 2006; Gürbüz ve arkadaşları, 2010; Kandaz Gelen ve Hergüner, 2007; Masmanidis ve arkadaşları, 2009; Özdilek ve arkadaşları, 2007; Shah ve Yusof, 2007). Tolukan ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan çalışmada Selçuk üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman engelleri yüksek seviyede bulunmuştur ve yeni üniversiteler kurulurken kampüs planlarında rekreasyon alanlarına öncelik verilmesi gerektiğini söyleyebiliriz. Faaliyetleri halen eğitim almak için gelecek öğrencilerin adaptasyonu ve öğrenciler üzerinde olumlu bir değişiklik yaratabilmek için bazı birimler aracılığı ile programlamaların yapılması için teşvik edilebilir. Bu çalışmadan farklı

olarak Lakot ve arkadaşları (2013) bireyler üzerinde yaptıkları araştırmada en yüksek puan ortalamasına sahip olan engelin zaman olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar arasındaki farklılık bu araştırmacının yetişkin bireyler üzerinde yapılmış olmasından kaynaklanmış olabilir.

Cinsiyet değişkenine göre, kadın ve erkek katılımcıların serbest zaman engeli algılarının istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla kadın ve erkekler arasındaki serbest zaman engelleri benzerlik göstermektedir. Bu bulgu Çelik (2011), Altın ve Barsbuğa (2014) tarafından yapılan çalışmayla paralellik göstermektedir. Diğer taraftan Demir ve Demir (2007) tarafından gerçekleştirilen araştırmada belirlenen her bir faktörün etki derecesinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Jackson (2000) rekreatif etkinliğe katılımı kısıtlayan güçlerin, farklı birey ya da gruplara için değiştiğini belirtmiştir. Çalışmada da farklı grupları oluşturan cinsiyet gruplarının algılamalarının ve bakış açılarının farklı olduğu görülmektedir. Diğer yandan Altergoot and McCreedy (1993), Damianidis and arkadaşları (2007), Ekinci ve arkadaşları (2014), Emir (2012), Gürbüz ve arkadaşları (2012), Lakot ve arkadaşları (2013), Moccia (2000), Özşaker (2012), Şahin ve Karabulut (2014), Shah and Yusof (2007) tarafından yapılan çalışmalar cinsiyetin rekreasyonel etkinliklere katılım üzerinde etkisinin olduğunu ve serbest zaman faaliyetlerini tercih etmede önemli bir rol oynadığı vurgulamıştır. Alexandris and Carroll (1997), Tütüncü ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan çalışmalarda serbest zaman engeli algısının kadınların lehine farklılaştığı tespit edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bir diğer sonuca göre, yaş değişkenine göre boş zaman engelleri ölçeği puanları tesis alt boyutunda önemli bir farklılık göstermektedir. Araştırmada bilgi ve ilgi eksikliği alt boyutlarında farklılaşma görülmemiştir. Analizler sonucunda 24 yaş ve üstünde yer alan katılımcıların en düşük serbest zaman engeli algısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaşları yükseldikçe kendi içlerinde yaşadıkları tutumun değişmesi aynı zamanda kişinin yaşının yükselmesi hayatta daha fazla tecrübe edinmesine ve kendisine daha fazla güvenerek bu faaliyetlere katılmak istemesinden kaynaklanıyor olabilir. Benzer şekilde Alexandris and Carroll (1997), Ekici ve arkadaşları (2014), Tütüncü ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan çalışmada da serbest zaman engeli algısının yaşa göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Fakat Demir ve Demir (2007) tarafından yapılan çalışmayla zıtlık göstermiştir. Yaşın serbest zaman faaliyetlerine katılmayı etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu, dolayısıyla her yaş grubunun katılmış olduğu serbest zaman değerlendirme faaliyetinin türü ve sıklığının da farklı olabileceği söylenebilir.

Yapılan analizler, sınıf değişkenine göre BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Ancak alt boyutlardan sadece zaman alt boyutunda bir farklılaşma görülmektedir. Zaman alt boyutunda alınan puanlar incelendiğinde birinci sınıfta öğrenim gören katılımcıların ortalama puanlarının diğer sınıflara göre öğrenim gören

katılımcıların ortalama puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Birinci sınıfta öğrenim gören katılımcıların derslerinin biraz daha ağır olması, ortam değişikliği ve bulunduğu çevreye uyum sağlayamama gibi etkenler bu durumun oluşmasını etkilemiş olabilir. Fakat bu durum literatürde Emir (2012) tarafından yapılan çalışmayla zıtlık göstermektedir.

Analizler sonucunda boş zaman engelleri ölçeği puanlarının gelir durumu değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Alt boyutlar bazında incelendiğinde birey psikolojisi, bilgi eksikliği, tesis, ilgi eksikliği alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu; arkadaş eksikliği ve zaman alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmemektedir. Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç ise; gelir durumu değişkenine göre 1000 TL ve üstü gelir durumuna sahip katılımcılar en düşük serbest zaman engeli algısına sahiptir. Özşaker (2012) tarafından yapılan çalışmada geliri yüksek olan genç katılımcıların refah düzeyi düşük olduğunu ifade eden katılımcılara göre daha az etkilendiği tespit edilmiştir. Burton ve arkadaşları (2003), Searle and Jackson (1995), Jackson (2000) tarafından yapılan araştırmada gelir düzeyinin rekreasyonel etkinliklere katılımı engel oluşturan etmenler arasında ilk üç sırada yer alan bir faktör olduğu ifade edilmiştir. Gratton (2000) yaptığı araştırma sonucunda bireyin rekreasyonel katılımındaki en önemli faktörün “para” olduğunu ifade ederken, Süzer (2000) ise öğrencilerin serbest zaman faaliyetlerine katılmalarında ellerine geçen para miktarının önemini vurgulamaktadır. Orta ve iyi gelir düzeyine sahip bireyler serbest zamanı daha çok yapmak zorunda olunan işlerden arta kalan zaman şeklinde algılarken çok iyi gelir düzeyine sahip bireyler kişinin istediği an kullanabileceği zaman şeklinde bir yaklaşım gösterebilirler (Terzioğlu ve Yazıcı, 2003).

Araştırma sonuçları, rekreatif aktivitelere katılım sıklığı değişkenine göre BZEÖ puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Bu farklılık öğretmen adaylarının rekreatif aktivitelere katılım sıklığını çok nadir olarak belirten katılımcıların en düşük puan ortalamasına sahip olduğundan kaynaklanmaktadır. Bunun sebebi rekreatif aktivitelere katılım sıklığını çok nadir/hiç olarak belirtenlerin serbest zaman aktivitelere katılmaları olmadığı için engel algılarının da düşük olduğu söylenebilir. Ancak rekreatif aktivitelere katılım sıklığını bazen olarak belirtenlerin ortalama puanı en yüksektir. Dolayısıyla bu grubun rekreatif aktivitelere katılmak istediği fakat engellerinin bulunduğu söylenebilir. Ayrıca, birey psikolojisi, tesis ve zaman alt boyutlarında sıklık guruplarına göre anlamlı bir farklılık vardır. Tüm alt boyutlarına göre bilgi eksikliği, ilgi eksikliği ve arkadaş eksikliği sıklık gurupları arasında bir farklılık olmadığı gözlenmiştir.

Yapılan analizler, serbest zaman algısı ve serbest zamana katılımın önünde algılanan engeller arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının serbest zaman algıları arttıkça serbest zaman engellerinin de arttığı,

aynı zamanda serbest zaman engellerinin artması serbest zaman algısının farkındalığını ortaya çıkardığı söylenebilir. Bu durum serbest zaman algısının öğretmen adayları için önemli olması ve engeller üzerinde etkisinin bulunmasından kaynaklanıyor olabilir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

1. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algıları iyi seviyededir
2. Kadın ve erkek beden eğitimi öğretmen adaylarının serbest zaman algıları arasında farklılık yoktur.
3. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının yaşları arttıkça serbest zaman algıları düşmektedir ve 20 yaş ve altında yer alan katılımcıların serbest zaman algıları 24 yaş ve üstünde yer alan katılımcılardan daha yüksektir.
4. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algıları sınıfa göre değişmemektedir.
5. 500 TL ve altı gelir durumuna sahip beden eğitimi öğretmeni adayları en yüksek serbest zaman algısına sahiptir.
6. Rekreatif etkinliklere katılım durumunu 'Çok Nadir/Hiç' olarak belirten katılımcılar en düşük serbest zaman algısına sahiptir.
7. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman engeli algıları yüksek seviyededir.
8. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının rekreatif aktivitelere katılımlarının önünde algıladıkları en yüksek puana sahip olan tesis eksikliği engelidir.
9. Kadın ve erkek beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman engeli algıları arasında farklılık yoktur.
10. 24 yaş ve üstünde yer alan beden eğitimi öğretmeni adayları en düşük serbest zaman engeli algısına sahiptir.
11. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının boş zaman engeli algıları sınıf değişkenine göre sadece 'Zaman' alt boyutunda farklılık göstermektedir.
12. 1000 TL ve üstü gelir durumuna sahip beden eğitimi öğretmeni adayları en düşük serbest zaman engeli algısına sahiptir.
13. Rekreatif etkinliklere katılım durumunu 'Çok Nadir/Hiç' olarak belirten katılımcıların en düşük serbest zaman engeli algısına sahiptir.
14. Serbest zaman algısı ve serbest zamana katımın önünde algılanan engeller arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algı düzeyini yükseltecek ve serbest zaman engelleri ile başa çıkabilecek çalışmalar planlanmalıdır. Böylelikle daha sağlıklı ve zinde bir toplum bilinci oluşturulabilir, ileride öğretmenlik yapacak adayların daha verimli bir eğitmen olmasına katkı sağlanabilir.
2. 24 yaş üzeri beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algı düzeylerinin düşük çıkmasının nedeni, eğitim süreçleri göz önünde bulundurularak eğitim programlarında düzenlemelerin yapılmasıyla ortadan kaldırılabilir.
3. Üniversite yöneticileri tarafından öğretmen adaylarının serbest zamana yükledikleri farklı anlamların bilinmesi kampüs etrafındaki etkinliklerin bu bilinçle düzenlenmesi ve bu sayede öğretmen adaylarının serbest zaman aktivitelerine ilgilerinin artırılması sağlanabilir.
4. Eğitim-öğretim hayatının her kademesinde etkili olması ve ruhsal rahatlama sağlaması sebebiyle serbest zaman algısını arttıracak çalışmaların planlanması ve ortaya çıkan engellerle baş edilebilmesi için gerekli çalışmalar gündeme getirilmelidir.
5. Eğitimin kalitesini artırılması öncelikle eğitim temelinin sağlam atılmasına bağlıdır. Bu bağlamda öğretmen adayları öğrenim dönemleri boyunca serbest zamanları arttırılmalı ve kaliteli geçirebilmeleri için rekreasyon programlarının daha çok oyun eğlence şeklinde düzenlenmesi için çalışmalar planlanmalıdır.
6. Öğretmen adaylarının rekreatif ihtiyaçları belirlenmeli, serbest zaman algılarının tespit edilip, üniversite hayatları boyunca çeşitli rekreatif etkinliklere katılımları teşvik edilerek bu doğrultuda planlamalar yapılmalıdır.

6. 2. 2. İlerde Yapılacak Çalışmalara Yönelik Öneriler

1. Araştırmadan elde edilen sonuçlarla literatürdeki sonuçların bazı değişkenler açısından farklılık göstermesi bu konular üzerine güncel çalışmaların yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.
2. Türk toplumunda farklı değişkenlere göre serbest zamanın anlamında ortaya çıkan farklılıkların ortaya konulmaya çalışıldığı bu çalışmanın temel kısıtlılığı çok geniş bir öğretmen adayı topluluğuna uygulanmamasıdır. Ancak çalışmanın bu anlamda yapılan ilk araştırmalar arasında olması ve ileride daha fazla katılımcı sayısı ile yapılacak çalışmalara öncü olabileceği fikri güçlü yönünü sergilemektedir.

3. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımıyla planlanarak farklı bir boyut kazandırılabilir.
4. Verilerin güncellenmesi için periyodik çalışmalar yapılmalıdır.
5. Tesislerin kalitesinin ve çeşitliliği artırılarak kişilerin serbest zamanlarını daha iyi değerlendirmeleri sağlanabilir.
6. İllerde yapılacak kültürlerarası çalışmaların serbest zamanın anlamındaki farklılıkların belirlenmesinde önemli rol oynayacağı ve bu yönde yapılacak çalışmaların literatür zenginliği açısından önemli olacağı düşünülmektedir.
7. Literatürde bu alanda sınırlı sayıda çalışmanın olduğu tespit edilmiştir. Bu açıdan ileride yapılacak çalışmalarda konuyla ilgili daha fazla çalışmaların literatüre kazandırılması gerektiği düşünülmektedir.

7. KAYNAKLAR

- Adam, I. (2014, March 8). Gendered perspectives of leisure patterns and constraints of university students in Ghana. Leisure, Retrived January 04, 2015, from <http://eds.a.ebscohost.com/eds/results/resultlist?sid=9b3fc9d3-a840-4603-8968-1edff6e35efa%40sessionmgr4004&vid=0&hid=4210&bdata=Jmxhbmc9dHlmc210ZT1lZHMtbGl2ZQ%3d%3d>.
- Addington, J. E. (2013). % 100 düşünce gücü. (B. Çetinkaya, Çev.) İstanbul: Platform Yayınları.
- Ağaoğlu, Y. S. (2006). Serbest zaman felsefesi. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* (s. 7-9). Muğla: Muğla Üniversitesi.
- Ağaoğlu, Y. S., Bayrak, M., Aybek, S. ve Yazarer, İ. (2005). Serbest zaman ve eğitim. E-dergi.atauni.edu.tr, 5(4). <file:///C:/Users/P/Downloads/934-3693-1-PB.pdf> adresinden 30 Kasım 2014 tarihinde edinilmiştir.
- Ağılönü, A. (2007). Yerel yönetimlerde rekreasyon hizmetleri ve model belirleme: Fethiye örneği. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Akatay, A. (2008). Örgütlerde zaman yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 282-300.
- Akay, V. (2008). İşitme engellilerde beden eğitimi spor ve rekreasyon aktivitelerinin eğitim bütünlüğü açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi: Denizli ili örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Akkaya, S. (2008). Üniversite öğrencilerinin popüler kültür etkinlikleri ve boş zaman alışkanlıkları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Alay, S. ve Koçak, S. (2003). Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *Kavram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 9(3), 326-335.
- Alçak, M., Ilgaz, A. ve Erhan, S. (1997). *Beden eğitimi öğretmenin el kitabı*(2. Baskı). Malatya: Dünya Ambalaj Sanayi.
- Alexandris, K. and Carrol, B. (1997). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: Result from a study in Greece,. *Journal of Leisure Research*, 29(3), 107-125.
- Alparslan, T., Kılıçgil, E. ve Başpınar, E. (2003). Türk silahlı kuvvetlerine bağlı türk hava kuvvetleri komutanlığı karargahında görev yapan askeri personelin boş zaman değerlendirmelerinde sporun yeri. *Spormetre Beden eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 99-106.

- Altergoot, J. and Mc Creedy, C. C. (1993). Gender and family status across the life: Constraints of five types of leisure. *Loisiret Societe/Society and Leisure*, 16(1), 151-180.
- Altın, M. ve Barsbuğa, Y. (2014). Serbest zaman faaliyetlerine üniversite öğrencilerinin katılımı ile ilgili kısıtlamaların belirlenmesi (Selçuk Üniversitesi örneği). 13. *International Sport Sciences Congress* (s. 193). Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Anderson, N. (1998). *Work and leisure*. Florence: Routledge.
- Aristoteles. (1996). *Zaman kavramı (2. Baskı)*. (S. Babür, Çev.) Ankara: İmge Kitabevi.
- Arslan, S. (1996). Yükseköğretim kredi ve yurtlar kurumuna bağlı yurtlarda kalan bayan öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme sorunları üzerine bir araştırma, Ankara ili örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aslan, N. ve Arslan Cansever, B. (2012). Ergenlerin boş zaman değerlendirme algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23-35.
- Ataman Yancı, H. B. (2010). Besyo bünyesindeki rekreasyon bölümlerinin tercih edilme nedenleri ve bölüm öğrencilerinin beklentileri. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Atıf Bir, A. (Ed.). (1999). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Aybek, A. (2007). Öğrencilerin beden eğitimi dersine ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarında beden eğitimi öğretmenlerinin rolü. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi, Samsun.
- Aydoğan, İ. ve Gündoğdu, F. B. (2006). Kadın öğretim elemanlarının boş zamanlarını değerlendirme etkinlikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(21), 217-232.
- Aytaç, Ö. (2006). Boş zamanın değişen yüzü. *Sosyoloji Dergisi*, 15, 57-91.
- Bahar, H. H. (2008). Cinsiyet ve branşa göre eğitim fakültesi öğrencilerinin serbest zaman etkinlikleri (Erzincan Eğitim Fakültesi örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 117-140.
- Bakır, M. (2009). Rekreasyon ve turizm ilişkisinin turizm politikalarının oluşturulmasındaki önemi. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Balcı, V. ve İlhan, A. (2006). Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım düzeylerinin belirlenmesi. *Sportmetre Beden eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 11-18.
- Balcı, V., Demirtaş, M., Gürbüz, P., İlhan, A. ve Ersöz, V. (2002). Ankara'daki Üniversite öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. 7. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* (s. 123-131). Antalya: Marmara Üniversitesi.
- Baltaş, Z. ve Baltaş, A. (2012). *Stres ve başa çıkma yolları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Bayındır, N. (2012). Dumlupınar Üniversitesi sınıf öğretmeni adaylarının serbest zamanlarını değerlendirme biçimleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(32), 233-240.
- Bodur, F. (1988). Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme eğilimleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Broadhurst, R. (2001). *Monoging environments for leisure and recreation*. Nev York: Routledge.
- Burton, N., Turrell, G. and Oldenburg, B. (2003). Participation in recreational physical activity: Why do socioeconomic groups differ? *Health Education, Behavior*, 30(2), 225-244.
- Büyükkaragöz, S. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş(2. Baskı)*. Konya: Mikro yayıncılık.
- Büyükoztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara : Pegem Akademi.
- Cerit, E. (2008). Besyo bünyesindeki rekreasyon bölümlerinin tercih edilme nedenleri ve bölüm öğrencilerinin beklentileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Coleman, D. (1993). Leisure based social support, leisure dispositions and health. *Journal of Leisure Research*, 25(2), 35-43.
- Çakır, M. (2008). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi akademik ve idari personelin boş zaman değerlendirmelerinde sporun yeri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(20), 227-235.
- Çelik, G. (2011). Kamu kuruluşlarında çalışan engelli bireylerin serbest zaman engellerinin ve tatmin düzeylerinin incelenmesi (Antalya merkez örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Çolakoğlu, T. (2005). Üniversite öğretim elemanlarının boş zaman alışkanlıklarını değerlendirmeleri üzerine bir araştırma. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 247-258.
- Damianidis, C., Kouthouris, C. and Alexandris, K. (2007). Perceived constraints on extracurricular sports recreation activities among students: The case study of schools of livadia city in Greece. *Inquiries in Sports and Physical Education*, 5(3), 379-385.
- Demir, C. ve Demir, N. (2007). Bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen faktörler ile cinsiyet arasındaki ilişki: Lisans öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 6(1), 36-48.
- Demir, Ş., Yeşiltepe, B. ve Demir, M. (2013). Kamu kurumu ile otel yöneticilerinin serbest zaman algılaması ve değerlendirmesine yönelik bir karşılaştırma. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 39(6), 1-17.

- Demirtaş, H. ve Özer, N. (2007). Öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ile akademik başarısı arasındaki ilişki. *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 34-48.
- Drakou, A., Tzetzis, G. and Mamantzi, K. (2008). Leisure constraints experienced by university students in greece. *United States Sports Academy The Sport Journal*, 11(1), 1543-9518.
- Edginton, R. (2006). World leisure: Enhancing quality of life. *International Journal of Applied Sports Sciences*, 18(2), 108-120.
- Ekici, N., Kalkavan, A., Üstün, Ü. ve Gündüz, B. (2014). Üniversite öğrencilerinin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere katılmalarına engel olabilecek unsurların incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.
- Ekici, S. (1997). Yükseköğretim gençliğinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları ve turizme katkıları üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Emir, E. (2012). Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin belirlenmesi: Üniversite öğrencileri örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Emir, E., Öncü, E. ve Gürbüz, B. (2013). Rekreatif etkinliklere katılımın önündeki engellerin incelenmesi. Ö. Tütüncü (Dü.), *1. Rekreatif Araştırmaları Kongresi* içinde (s. 1040-1045). Antalya: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Emir, E., Öncü, E. ve Gürbüz, B. (2013). Rekreatif etkinliklere katılım önündeki engellerin belirlenmesi: Üniversite öğrencileri örneği. *55th ICHPER.SD Anniversary World Congress and Exposition*, (s. 532). İstanbul.
- Eravşar, H. (2013). Beden eğitimi öğretmenlerinin rekreatif etkinliklere katılım durumları, psikolojik iyilik halleri ve yaşam tatminlerinin incelenmesi. Antalya Merkez Örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Erdem, B. (2011). Beden eğitimi ve spor Yüksekokulu öğrencilerinin bölümlerine göre serbest zaman faaliyetlerine katılım biçimlerinin belirlenmesi ve sportif faaliyetlerin bu katılımındaki yeri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Eren, E. (1993). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Erişti, E. (1998). Üniversite öğrencilerinin öğretme-öğrenme sürecine katılım durumları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 52-67.
- Erkal, M. E., Güven, Ö. ve Ayan, D. (1998). *Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Der Yayınları.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayınları.

- Esteve, R., Martin, J. and San Lopez, A. E. (2007). Grosping the meaning of leisure: Developing a self-report measurement tool. *Leisure Studies*, Retrived Jaunary 4, 2015 from <http://www.tandfonline.com/toc/rilst20/current#.VKINWbn9n4g>.
- Fidan, F., Uçkun, G. ve Latif, H. (2005). Üniversite öğrencileri ne yapıyor? Zaman değerlendirme mi zaman geçirme mi? (Sakarya Üniversitesi örneği). *Sakarya Üniversitesi İktisat İşletme ve Finans Dergisi*, 20(233), 114-121.
- Filiz, K. ve Özçalıkuşu, O. (2001). Hatay ili yatılı ilköğretim bölge okullarında okuyan öğrencilerin boş zaman alışkanlıkları. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 1302-2040.
- Gauthier, A. H. and Smeeding, T. M. (2010, March 8). Historical Trends in the patterns of time use of older adults. Retrived November 24, 2014, from http://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-90-481-3553-0_12#page-2.
- Gökalp, H. (2007). Gençliğin boş zamanlarının değerlendirmesinde spor faaliyetlerinin yeri ve önemi: Tunceli ili örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Tunceli.
- Gökçe, H. (2008). Serbest zaman doyumunun yaşam doyum ve sosyo demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Gökdeniz, A., Hacıoğlu, N. ve Dinç, Y. (2009). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi*. İstanbul: Detay Yayıncılık.
- Göktaş, Z. ve Çolak, M. (2006). Vergi dairesi başkanlığında çalışan personelin boş zamanlarını değerlendirmesi üzerine bir araştırma: Balıkesir Örneği. *9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* (s. 16-18). Muğla: Muğla Üniversitesi.
- Gratton, C. (2000). *Economics of sport and recreation*. London: Sport Pres.
- Gülay, H. E. (2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin araştırılması (Kocaeli il örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Gülbahçe, Ö. (1996). Boş zamanları değerlendirme alışkanlıkları (Türkiye örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Günaçtı Atasoy, D. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam doyum düzeyleri ve serbest zamana yönelik tutumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Güngörmüş, H. A. (2007). Özel sağlık spor merkezlerinde hizmet alan bireyleri rekreasyonel egzersize güdüleyen faktörler. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniveritesi, Ankara.
- Güngörmüş, H., Yetim, A. ve Çalık, C. (2006). Ankaradaki beden eğitimi ve spor yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının boş zamanlarını değerlendirme biçimlerinin araştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 285-298.

- Gürbüz, B. ve Henderson, K. A. (2011). Serbest zamanın anlamının incelenmesi: Türkiye perspektifi. *I. Uluslararası fiziksel aktivite, beslenme ve sağlık kongresi* (s. 206-207). Antalya: Başkent Üniversitesi.
- Gürbüz, B., Karaküçük, S. ve Sarol, H. (2010). Rekreasyonel aktivitelere katılımın önündeki algılanan engel farklılıklarının incelenmesi: Ankara örneği. *11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* (s. 340-343). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Gürbüz, B., Öncü, E., Emir, E. (2012). Boş zaman engelleri ölçeği: Yapı geçerliğinin test edilmesi. *12. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* (s. 339-343). Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Gürbüz, B., Özdemir, A. S. ve Karaküçük, S. (2007). Meaning of leisure time scale: evaluation of psycho-metric characteristics on Turkish university students. *International Mediterranean Sport Science Congress Book of Abstracts*. Antalya.
- Hacıoğlu, F. ve Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik uygulamaları*. Ankara: Akım Yayınları.
- Havighurst, J. R. (1957). The leisure activities of the middle-aged. *The American Journal of Sociology*, 63(2), 152-162.
- Hazar, A. (2003). *Rekreasyon ve animasyon(2. Baskı)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Henderson, K. A. (1996). One size doesn't fit all: The meanings of women's leisure. *Journal of Leisure Research*, 28(3), 139-154.
- Hesapçioğlu, M. (1994). *Öğretim ilke ve yöntemleri programları ve öğretim*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- İnal, A. N. (2003). *Beden eğitimi ve spor bilimleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- İskender, A., Avcı, C., Yaylı, A. (2015). Gençlerin serbest zaman değerlendirme aracı olarak rekreatif faaliyetlere katılım düzeylerinin belirlenmesi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 2(1), 36-42.
- Iso Ahola, S. E. and Coleman, D. (1993). Leisure and health: The role of social support and sel determination. *Journal of Leisure*, 25(2), 11-28.
- Iso Aholo, S. E. (1994). Leisure life style and health. *Leisure Mental Health*, 2, 42-60.
- Jackson, E. (2000). Will research on leisure constraints stil be relevant in the twentieth-first century? *Journal of Leisure Research*, 32(1), 62-68.
- Jensen, C. R. (1995). *Outdoor recreation in America*. USA: Human Kinetics.
- Kaba, İ. C. (2009). Türkiyedeki üniversitelerde kampüs rekreasyonunun mevcut durumu ve kampüs rekreasyon modellemesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kale, R. ve Erşen, E. (2003). *Beden eğitimi ve spor bilimlerine giriş*. Ankara: Nobel Yayın.

- Kandaz Gelen, N. ve Hergüner, G. (2007). Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zamanlarını değerlendirme biçimlerinin incelenmesi (Sakarya ili örneği). 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* (s. 3-9). Muğla: Muğla Üniversitesi.
- Kapani, M. (1991). *İnsan haklarının ulusal boyutları*. Ankara: Bilgi Yayınları.
- Kara, F. M., Emir, E., Gürbüz, B. ve Öncü, E. (2013). Serbest zaman anlamı: Yetişkin bireyler örneği. Ö. Tütüncü (Dü.), *II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi* içinde (s. 20-27). Kuşadası: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Karagün, E., Yıldız, M., Başaran, Z. ve Çağlayan, Ç. (2010). Sosyal fobi özellikleri gösteren üniversite öğrencilerinde rekreatif aktivitelerin fobik tutumlar üzerine etkisinin araştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11, 139-144.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon, boş zamanları değerlendirme (6. Baskı)*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S. ve Ekenci, G. (1995). Okullarda boş zamanları değerlendirme (rekreasyon) eğitimdeki rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 128, 62-66.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2007). Boş zaman engelleri ölçeği-28: Ölçek geliştirme, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1, 3-10.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve kentleşme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, A. M. (2011). Üniversite öğrencilerinin rekreatif faaliyetlere yönelik tutumları ve boş zaman motivasyonlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Kaya, S. (2003). Yetiştirme yurdunda kalan gençlerin boş zaman değerlendirme eğilimi ve etkinliklerin sosyalleşmeye etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kaya, S. ve Gürbüz, B. (2013). Genç bireylerin serbest zaman etkinliklerine yönelik tutumları. Ö. Tütüncü (Dü.), *II. Rekreasyon Araştırma Kongresi* içinde (s. 676-682). Kuşadası, Aydın: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kaya, S. ve Karaküçük S. (2003). Yetiştirme yurtlarında kalan gençlerin boş zaman etkinliklerine ilgi ve katılım düzeyleri. 1. *Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu* (s. 214-222). Ankara: Türk Hava Kurumu.
- Kayadibi, F. (2010). Sürekli eğitim açısından zamanı iyi değerlendirmenin önemi. *Sosyoloji Konferansları Dergisi*(42), 77-103.
- Kazan, N. (2000). *Genel turizm(4. Baskı)*. Ankara: Turha Kitabevi.
- Kılbaş, Ş. (2010). *Rekreasyon ve boş zaman değerlendirme (3. Baskı)*. Ankara: Gazi Kitabevi.

- Kılıç, M. ve Şener, G. (2013). Üniversite öğrencilerinin rekreasyon etkinliklerine katılımlarındaki sosyolojik etkenler ve yapısal kısıtlamalar. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(3), 220-227.
- Kilpatrick, M., Hebert, E. and Bartholomew, J. (2005, March 7). College students' motivation for physical activity: differentiating men's and women's motives for sports participation and exercises. *Journal of American College Health, Health & Medical*, Retrived January 4, 2015, from <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.3200/JACH.54.2.87-94#preview>.
- Kır, İ. (2007). Yüksek öğretim gençliğinin boş zaman etkinlikleri: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 307-328.
- Kırkpınar, M. (2004). Lise son sınıftaki öğrencilerin boş zaman faaliyetlerine katılma biçimlerinin araştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Korkmaz, A. (2000). Yüksek öğretim gençliğinin problemleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 145, 41-45.
- Korucu, G., Yetim, A. ve Güllü, M. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının boş zaman alışkanlıkları ile spora olan ilgilerinin incelenmesi. 9. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* (s. 86-90). Muğla: Muğla Üniversitesi.
- Köktaş, Ş. K. (2004). *Rekreasyon boş zamanı değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Köybaşı, N. (2006). Boş zaman sosyolojisi ve boş zamanları değerlendirme aracı olarak dinlenme turizmi ve kültür turizmine katılan yerli turistlerin karşılaştırılmalı sosyolojik analizi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kraus, R. (1971). *Recreation and leisure in modern society*. USA: Appleton Century Crofts.
- Krotee, M. L. and Bucker, C. A. (2007). *Spor yönetimi*. (S. Köseoğlu, Çev.) İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Kunz, J. L. and Graham, K. (1996). Life Course changes in alcohol consumption in leisure activities of men and women. *Journal of Drug Issues*, 26, 805-827.
- Kurar, İ. ve Baltacı, F. (2014). Halkın boş zaman değerlendirme alışkanlıkları: Alanya örneği. *International Journal of Science Culture and Sport*, 39-52.
- Kuvan, Y. (1993). Yönetici kesiminde rekreasyon kavramının algılanması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Lakoğlu, K., Korur, E. N., Öncü, E. ve Gürbüz, B. (2013). Bireyler rekreatif etkinliklere neden katılmazlar? Akademisyenler örneği. Ö. Tütüncü (Dü.), *II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi* içinde (s. 351-358). Kuşadası: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Larousse, T. (1994). *Tematik ansiklopedi*. İstanbul: Milliyet Yayınları.

- Lobo, F. (2006). The work-leisure paradigm: The stress and strains of maintaining a balanced lifestyle. *World Leisure*, 43(3), 21-32.
- Lundberg, G. A., Komarovsky, M. and McInerney, M. A. (1934). *Leisure: A suburban study (with Mirra Komarovsky and Mary Alice McInerney)*. Columbia University Press: Agathon Press.
- Malkoç, M. (2011). Dil biliminde zamanın tanımı ve işlevi nedir? *Literature and History of Turkish or turkic volume*, 6(13), 1075-1081.
- Masmanidis, T., Gargalianos, D. and Kosta, G. (2009). Perceived constraints of Greek university students' participation in campus recreational sport programs. *Recreational Sports Journal*, 150-156.
- Matthews, D. (1977). *Campus recreation department of division*. USA: Leisure Press.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1961). Milli Eğitim Bakanlığı 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/24.html> adresinden 29 Kasım 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2000). *Beden eğitimi öğretmenlerinin ders içi ve ders dışı çalışmaları rehberi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Beden Eğitimi Öğretmenliği*. http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/04/08/966390/icerikler/beden-egitimi-ogretmenligi_259807.html adresinden 12 Kasım 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Moccia, F. D. (2000). Planning time: An emergent european practice. *European Planning Studies*, 8(3), 367-376.
- Mutlu, İ. (2008). Egzersiz yapan kişilerin boş zamanlarına yönelik tutumları üzerine bir araştırma: Kayseri İli Örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Nalçalan, M. (2009). Uluslararası spor organizasyonlarında sağlık hizmetleri üniversitede 2005 İzmir örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Okumuş, Y. (2002). Kocaeli ilinde bulunan farklı sanayi kuruluşlarında çalışan bireylerin boş zamanlarını değerlendirme tercihlerinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi, İzmit.
- Olubor, R. O. and Ogonor, B. O. (2007). Instructional activities of staff personnel in the effective domain in selected secondary schools in Southern Nigeria. *International Education Journal*, 8(1), 82-88.
- Öksüz, E. (2012). Yüksek öğrenim kredi ve yurtlar kurumu ile özel yurtlarda ikamet eden öğrencilerin boş zaman faaliyetlerinin değerlendirilmesi: Balıkesir ili örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

- Önder, S. (2003). Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilim ve taleplerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 17(32), 31-38.
- Özcan, B. (2007). Sosyolojik olarak tüketim ve boş zaman: İstanbul olivium outlet center ve galleria alışveriş merkezi örnekleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Özdağ, S., Yeniçeri, M., Fişekçioğlu, İ. B., Akçakoyun F. ve Kürkçü, R. (2009). Devlet memurlarının boş zaman değerlendirme eğilimleri, antropometrik ve fiziksel uygunluk seviyeleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 307-323.
- Özden, Y. (1999). *Eğitimde dönüşüm eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Özdilek, Ç., Demirel, M. ve Harmandar, D. (2007). Dumlupınar ve Sakarya Üniversitelerinde öğrenim gören beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin boş zaman etkinliklerine katılım nedenleri ve düzeylerinin karşılaştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 4(2). <http://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/306/230> adresinden 4 Ocak 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Özmaden, M. (1997). Yükseköğretim kredi ve yurtlar kurumunda ikamet eden öğrencilerin boş zaman faaliyetlerini değerlendirme sorunları üzerine bir çalışma. Yayınlanmamış yüksek lisans Ttezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılamama nedenleri üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 126-131.
- Pala, F. ve Dinç, S. C. (2013). Kamu kurumunda görev yapan personelin serbest zaman etkinliklerine katılımını engelleyen faktörlerin belirlenmesi. *II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi* (s. 631-638). Kuşadası, Aydın: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Palen, L. A., Patrick, M., Gleeson, S., Caldwell, L., Smith, E. and Wegner, L. (2010). Leisure constraints for adolescents in cape town, South Africa: A qualitative study. *Leisure Sciences*, 32(5), 434-452.
- Parr, M. and Lashua, B. D. (2004). What is leisure? The perceptions of recreation practitioners and others. *Leisure Science*, 26, 1-17.
- Passmore, A. and French, D. (2001). Development and administration of a measure to assess adolescents. *Participation, Adolescence, Spring*, 36(141), 67-75.
- Pepe, K. (2008). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde okuyan öğrencilerin serbest zaman değerlendirme anlayış ve alışkanlıkları ile beklentilerinin araştırılması. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 3(1), 42-51.
- Pepe, K., Hergül, O, E. ve Koç, İ. (2006). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının boş zaman anlayış ve alışkanlıklarının araştırılması. *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 31.

- Ragheb, M. G. and Tate, R. L. (1993). A behavioral model of leisure participation based on leisure attitude, motivation and satisfaction. *Leisure Studies*, 12(1), 61-70.
- Sabbağ, Ç. ve Aksoy, E. (2011). Üniversite öğrencileri ve çalışanların boş zaman etkinlikleri: Adıyaman örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 10-23.
- Saçcan, M. (1986). *Rekreasyon ve turizm*. İzmir: Cumhuriyet Basımevi.
- Sarmısak, T. (2009). İlköğretim okullarında beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Searle, M. S. and Jackson, E. L. (1995). Socioeconomic variation in perceived barriers to recreation participation among would be participants. *Leisure Sciences*, 7, 227-249.
- Shah, P. M. and Yusof, A. (2007). sport participation constraints of malaysian university students. *The International Journal of the Humanities*, 189-196.
- Smith, J. (1998). *Daha iyi nasıl zaman yönetimi*. (A. Çimen, Çev.) İstanbul: Times Yayınları.
- Standlee, L. S. and Popham, W. J. (1958). Participation in leisure time activities as related to selected vocational and social variables. *Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, 46(1), 149-154.
- Süzer, M. (2000). Üniversite öğrencilerinin boş zaman değerlendirme alışkanlıkları. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Dergisi 5(8). <http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/OncekiSayilarDetay.aspx?Sayi=8> adresinden 4 Ocak 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Şahin, İ. ve Kocabulut, Ö. (2014). Sportif rekreasyon aktivitelerine düzenli katılımı engelleyen faktörlerin incelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi üzerine bir araştırma. *Journal of recreation and tourism research*, 1(2), 46-67.
- Şalvarcı Türel, N. (2013). Kadınların serbest zaman etkinliklerine ilişkin değerlendirme. *II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi* (s. 80-89). Kuşadası, Aydın: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Şen Demir, Ş., Yeşiltepe, B. ve Demir, M. (2013). Kamu kurumunda çalışanların serbest zaman etkinliklerine katılma eğilimi: Algılamaları, belirleyicileri ve cinsiyete göre karşılaştırma. *II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi* (s. 130-145). Kuşadası, Aydın: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Şimşek, Ş. (2005). *Yönetim ve organizasyon*(8. Baskı). Konya: Günay Ofset.
- Tamer, K. (1987). *Beden eğitimi ve oyun öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Tamer, K. ve Pulur, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Ada Matbaacılık.

- Tekin, M. (2007). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin serbest zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıkları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 8(13), 111-120.
- Tekin, M., Yıldız, M., Akyüz, M. ve Uğur, O. A. (2007). Karaman Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumunda kalan üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım ve beklentilerinin incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 121-135.
- Tel, M. ve Köksalan, B. (2008). Öğretim üyelerinin spor etkinliklerinin sosyolojik olarak incelenmesi: Doğu Anadolu Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 261-278.
- Terzioğlu, A. ve Yazıcı, M. (2003). Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıkları (Atatürk Üniversitesi Örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 1-31.
- Tezcan, M. (1993). *Boş zaman sosyolojisi*. Ankara: Yargıçoğlu Matbaa.
- Tokat, S. (2013). Beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Toker, F., Çankaya, C. ve Doğan, M. (2003). Uludağ Üniversitesinde eğitim gören yabancı uyruklu Türk öğrencilerin boş zaman etkinliklerine katılımlarının araştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 219-233.
- Tolukan, E., Güngörmüş, H. A. ve Sarol, H. (2014). Serbest zaman faaliyetlerine üniversite öğrencilerinin katılımı ile ilgili kısıtlamaların belirlenmesi. *13. International Sport Sciences Congress* (s. 406). Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Torkildsen, G. (2005). *Recreation and leisure management*. London and New York: Routledge: Taylor and Francis Group.
- Tunç, H. (1999). Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş Ders Notları. besyo.gazi.edu.tr/posts/download?id=20121 adresinden 14 Haziran 2014 tarihinde edinilmiştir.
- Tunçkol, H. M. (2001). Selçuk Üniversitesindeki akademik personelin rekreasyon faaliyetlerinin değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Tunçkol, M. H., Çumralıgil, B. (2005). Selçuk Üniversitesi'ndeki akademik personelin rekreasyon faaliyetlerinin değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(4), 45-52.
- Türk Dil Kurumu. (1983). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türkoğlu, Ç. (2009). Beden eğitimi öğretmenlerinin ve beden eğitimi dersi alan lise öğrencilerinin çevresel boş zaman etkinliklerine katılımlarının çevreye yönelik tutumları ile ilişkisi, Ankaraili Sincan İlçesi örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Tütüncü, Ö., Aydın, İ., Küçükusta, D., Avcı, N. ve Taş, İ. (2011). Üniversite öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurların analizi. *Hacettepe Journal of Sport Science*, 22(2). www.sbd.hacettepe.edu.tr/fulltext/2011_2_3.pd adresinde 4 Ocak 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Üstün, Ü. D. ve Kalkavan, A. (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerini rekreatif faaliyetlere katılmaya motive eden faktörlerin araştırılması. Ö. Tütüncü (Dü.), *II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi* içinde (s. 620-630). Kuşadası, Aydın: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Üstünova, K. (2005). Türkçede zaman kavramı ve işlenişi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(9), 187-201.
- Yağmur, R. (2006). Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri ile farklı bölümlerdeki öğrencilerin serbest zaman aktivitelerinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış yüksek Lisans tezi , Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Yapıcı, Ş. (2001). Sınıf öğretmenlerinin kişilik profilleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 213-225.
- Yavuzer, H. (1997). *Çocuk psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yeniçeri, M., Coşkun, B. ve Özkan, H. (2002). Muğla il merkezindeki memurların boş zaman değerlendirme eğilimlerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 1(7), 1-20.
- Yerlisu Lapa, T. ve Ardahan, F. (2009). Akdeniz Üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman etkinliklerine katılım nedenleri ve değerlendirme biçimleri. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 20(4), 132-144.
- Yerlisu Lapa, T. ve Tercan, E. (2013). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman engelleri ile baş etme stratejilerinin rekreatif aktivitelere katılımlarına göre analizi. *II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi* (s. 408-416). Kuşadası, Aydın: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Yetiş, Ü. (2008). Ortaöğretim öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme eğilimleri (Ankara örneği). Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yıldız, B. (2010). İstanbul ili Eyüp ilçesi ilköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ders dışı spor aktivitelerine katılımlarının incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yüzgenç, A. A., Çetinkaya, T. ve Gürbüz, B. (2013). Perception of constraints to recreational activities: The case study of university students. *5th ICHPER.SD Anniversary World Congress and Exposition*, (s. 218). İstanbul.
- Zorba, E., Kesim, Ü., Ağılönü, A. ve Cerit, E. (2006). Muğla Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman alışkanlıkları. *9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi* (s. 43-45). Muğla: Muğla Üniversitesi.

8. EKLER

Ek 1. Anket Çalışması İzin Belgesi

T.C. KARADENİZ
TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

KARADENİZ
TECHNICAL UNIVERSITY
Rector's Office

GENEL SEKRETERLİK
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı/Ref : 76127911/595/113
Konu/Subj. : Anket Çalışması

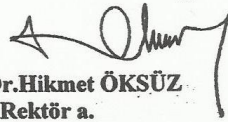
20151/2014

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ: 14.01.2014 gün ve 25919855-044-74 sayılı yazınız;

Enstitünüz Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Kübra LAKOT' un "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarında Serbest Zaman Algısı ve Serbest Zaman Engelleri " konulu tez çalışması kapsamında hazırlamış olduğu anketini Üniversitemiz öğrencilerine uygulama isteği uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr.Hikmet ÖKSÜZ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Böl.Sor:M.ALVER
Şb.Müd:H.BAYRAK
Dai.Bşk:İ.CANDAŞ

61080 - Trabzon / TÜRKİYE
TEL: +90 (462) 377 30 00

FAX: +90 (462) 325 79 73

E-mail: head@bsd.ktu.edu.tr

Web: www.ktu.edu.tr

Ek 2. Anket Çalışması İzin Belgesi

 T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Müdürlüğü

Sayı : 70400699/71.00-
Konu : 0000076 30/01/2014

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi: 28.01.2014 tarih ve 88179374/217/2323 sayılı yazınız.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Kübra LOKAT'm "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Serbest Zaman Algısı ve Serbest Zaman Engelleri" konulu tez çalışmasını Yüksekokulumuzda yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. M. Sait KELEŞ
Müdür

Ek 3. Anket Çalışması İzin Belgesi

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Dairesi Başkanlığı

Sayı : 62127499-903/04/ 690

06/02/2014

Konu : Anket Uygulaması

10.02.2014 *001055

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
TRABZON

İlgi : 20/01/2014 tarih ve 595-124 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Kübra LAKOT'ın "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarında Serbest Zaman Algısı ve Serbest Zaman Engellileri" konulu tez çalışması kapsamında hazırlamış olduğu anketini Üniversitemiz Sankamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda yapması Rektörlüğümüzce uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr.Sami ÖZCAN
Rektör

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ GENEL SEKRETERLİĞİ Yazı İşleri Müdürlüğü	
TARİH	13.02.2014
KAYIT NO.	553
DOSYA NO.	

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRESİ
BAŞKANLIĞI'NA
13 Şubat 2014

Ek 4. Anket Çalışması İzin Belgesi

vrak Tarih ve Sayısı: 30/01/2014-1177

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : 30579404/044/
Konu : Kübra LAKOT anket çalışması
hk.

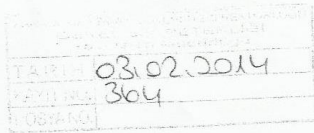
KARADENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı 20/01/2014 tarihli ve 117 sayılı yazı

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Kübra LAKOT'un, "**Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarında Serbest Zaman Algısı ve Serbest Zaman Engelleri**" konulu tez çalışmasını Üniversitemiz Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokul Müdürlüğü öğrencilerine kendisi tarafından yürütülmesi koşuluyla uygulamasına izin verilmiştir.

Bilgilerinizi arz ederim.

Prof.Dr. Musa EKEN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRESİ
BAŞKANLIĞINA
03 Şubat 2014

Evrakı Doğrulamak İçin : http://193.140.253.232/envision.Sorgula/Validate_Doc.aspx?V=BEKRBDZU

Genel Sekreterlik Rektörlük Binası Esentepe Kampüsü 54187 Serdivan SAKARYA
Tel:0264 295 5021 Faks:0264 295 5031
E-Posta :genelskrt@sakarya.edu.tr Elektronik Ağ :www.genelskrt.sakarya.edu.tr

Ek 5. Anket Çalışması İzin Belgesi

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : 80404136-044/ 2014-960
Konu : Anket Çalışması

10.02/2014

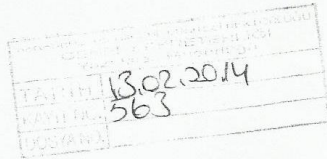
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına)

İlgi: 20.01.2014 tarihli ve 595-123 sayılı yazınız.

İlgi yazıda belirtilen anketin Üniversitemiz Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerine uygulanması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Seyit AYDIN
Rektör

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRESİ
BAŞKANLIĞINA
13 Şubat 2014

Ek 6. Anket Çalışması İzin Belgesi

T.C
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 49933177-044/[117]. 758
Konu : Kübra LAKOT'un Anket Çalışması.

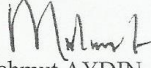
28/01/2014

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
TRABZON

İLGİ: 20.01.2014 tarihli ve 76127911-595-122 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile belirtilen Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Kübra LAKOT'un "Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarında Serbest Zaman Algısı ve Serbest Zaman Engelleri" konulu tez çalışması kapsamında hazırlanmış olduğu anketini Üniversitemiz Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerine uygulaması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Mahmut AYDIN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ GENEL SEKRETERLİĞİ Yazı İşleri Müdürlüğü	
TARİH	3 n -01- 2014
KAYIT NO.	313
DOSYA NO.	

OGRENCİ İŞLERİ DAİRESİ
BAŞKANLIĞI'NA

3 n -01- 2014

Adres : Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü 55139 Kurupelit/SAMSUN bilgi için irtibat : Genel Sekreterlik
Telefon : (0362)3121919/7014-7015 Faks : (0 362) 4576091
e-posta : Elektronik Ağ : www.omu.edu.tr

Ek 7. Anket Çalışması İzin Belgesi

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

SAYI : 50235129-25-S03-1120
KONU: Araştırma İzni

26.02/2014

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
TRABZON

İlgi: 27.11.2012 tarih ve B.30.2.KTÜ.0.72.00.00/595/2229 sayılı yazınız. *öğrenci işleri*

Üniversiteniz, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Kübra KOLOT'un tez çalışması kapsamında hazırlamış olduğu anket çalışmasını, Üniversitemiz Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerine uygulama isteği Üniversitemiz tarafından uygun görülmüştür.
Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Asım KUNKÜL
Rektör a.
Rektör Yrd.

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ	
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ	
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI	
MÜDÜRLÜĞÜ	
TARİH:	06.03.2014
BRANŞ NO:	268
İSİM NO:	BESYO

öğrenci işleri

Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı Kampüs/MALATYA

Tel:0 (422) 341 00 10 Fax:0 (422) 341 00 34
Email: ogrenci@inonu.edu.tr

Ek 8. Anket Çalışması

Değerli Katılımcılar;

Bu anket, beden eğitimi öğretmeni adaylarının serbest zaman algıları ve serbest zaman etkinliklerine katılımın önünde algıladıkları engellerini incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Anket sonuçları, yalnızca bu amaç için kullanılacak olup kişisel amaçlar için anket sonuçlarından yararlanılmayacaktır. Bu nedenle isim yazmanıza gerek yoktur.

Yardım ve katkılarınız için teşekkür ederim.

Kübra LAKOT
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz

Bayan Bay

2.Yaşınız:.....

3. Üniversitenizin adı:.....

4. Sınıfınız:

1. Sınıf 2. Sınıf 3. Sınıf 4. Sınıf

5. Güncel transkript notunuz:.....

6. Aktif (lisanslı) olarak ilgilendiğiniz spor branşı:.....

7. Aylık ortalama geliriniz:

250 TL ve Altı 251-500 TL 501-999 TL 1000 TL ve Üstü

8.Serbest zamanlarınızı genellikle nasıl değerlendiriyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

Evde yapılan işler	☐
Sportif etkinliklere katılarak (seyirci veya aktif katılımcı)	☐
Sosyal etkinliklere katılarak	☐
Kültürel/Sanatsal etkinliklere katılarak	☐
Açık alandaki etkinliklere katılarak	☐
Turistik etkinliklere katılarak	☐

9. Normal 7 günlük bir sürede ne sıklıkla, düzenli serbest zaman aktivitelerine katılırsınız?

Sık sık Bazen Çok Nadir Hiç

Ek 9. Anket Çalışması

<p style="text-align: center;">BZAÖ</p> <p>Aşağıda serbest zaman aktivitelerine katılmanın sizin için ne anlam ifade ettiği ile ilgili bazı ifadelere yer verilmiştir. Her bir ifadeyi dikkatli bir şekilde okuduktan sonra, buna ne derece katıldığınızı ya da katılmadığınızı ifadenin yanındaki kutucukları işaretleyerek belirtiniz.</p> <p>Serbest zaman aktivitelerine katılmak, tır.</p>		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Pek Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Bir şeyi çok aktif olarak yapmak	1	2	3	4	5	6
2	Diğer insanlarla buluşmak	1	2	3	4	5	6
3	Yeterlilik hissini geliştirmek	1	2	3	4	5	6
4	Bir şeyleri acele etmeden yapmak	1	2	3	4	5	6
5	İstediğiniz her şeyi yapmak	1	2	3	4	5	6
6	Başka bir amaç olmaksızın sadece iyi vakit geçirmek için bir şeyler yapmak	1	2	3	4	5	6
7	Aktivitenin hazırlığını, "hemen hemen" aktivitenin kendisi kadar eğlenceli bulmak	1	2	3	4	5	6
8	Günlük sorumluluklarınızın dışında farklı bir şeyler yapmak	1	2	3	4	5	6
9	Heyecanlanmak	1	2	3	4	5	6
10	Diğer insanlarla ilişki kurmak	1	2	3	4	5	6
11	Tatmin olmuş hissetmek	1	2	3	4	5	6
12	Zamanı göz önüne almamak/unutmak	1	2	3	4	5	6
13	Ne yapmak istediğinizi seçmekte özgür olduğunuzu hissetmek	1	2	3	4	5	6
14	Bir şeyin pratik faydalarını bir kenara bırakarak yapmak	1	2	3	4	5	6
15	Aktivitenin hazırlığını, aktivitenin kendisi kadar eğlenceli bulmak	1	2	3	4	5	6
16	Günlük sorumluluklarınızın dışında farklı bir şeyler aramak	1	2	3	4	5	6
17	Fiziksel efor harcamak	1	2	3	4	5	6
18	Diğer insanlarla iletişim kurmak	1	2	3	4	5	6

Ek 9'un devamı

BZAÖ		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Pek Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
	Aşağıda serbest zaman aktivitelerine katılmanın sizin için ne anlam ifade ettiği ile ilgili bazı ifadelere yer verilmiştir. Her bir ifadeyi dikkatli bir şekilde okuduktan sonra, buna ne derece katıldığınızı ya da katılmadığınızı ifadenin yanındaki kutucukları işaretleyerek belirtiniz. Serbest zaman aktivitelerine katılmak,tır.						
19	Yetenekli olduğunuz işlerle meşgul olmak	1	2	3	4	5	6
20	Zaman baskısı olmaksızın kendinizi eğlendirebilmek	1	2	3	4	5	6
21	İstediğiniz her şeyi istediğiniz her an yapabilmek	1	2	3	4	5	6
22	Sadece zevk almak için bir şeyler yapmak	1	2	3	4	5	6
23	Aktivitenin hazırlığından aktivitenin kendisinden eğlendiğin kadar eğlenmek	1	2	3	4	5	6
24	Yaşamın monotonluğundan kaçmanızı sağlayacak aktivitelerle ilgilenmek	1	2	3	4	5	6
25	Zihinsel konsantrasyon uygulamak	1	2	3	4	5	6
26	Takım çalışması yapmak	1	2	3	4	5	6
27	Aktivitelerinizin sonuçlarından tatmin olmak	1	2	3	4	5	6
28	İstediğiniz her şeyi yapabilecek kadar vaktinizin olduğunu hissetmek	1	2	3	4	5	6
29	Kendi zamanınızın sahibi olduğunuzu hissetmek	1	2	3	4	5	6
30	Günlük sorumluluklarınızla ilgisi olmayan konuları düşünmek	1	2	3	4	5	6
31	Zihinsel olarak meşgul olmak	1	2	3	4	5	6
32	Diğerleri ile işbirliği içinde olmak	1	2	3	4	5	6
33	Sevdiğiniz bir şeyi yapmak istediğinizde telaş içinde olmamak	1	2	3	4	5	6
34	Ne yapmak istediğinize kendi kendinize karar vermek	1	2	3	4	5	6
35	Günlük sorumluluklarınızdan dolayı yapamadığınız her şeyi yapmak	1	2	3	4	5	6

EK 10. Anket Çalışması

BZEÖ-18		Kesinlikle Önemsiz	Önemsiz	Önemli	Çok Önemli
Aşağıda, boş zaman aktivitelerine katılımı engelleyebileceği düşünülen bazı ifadelere yer verilmiştir. Bu ifadelerin, sizin bu etkinliklere katılmanızı engellemedeki önem derecesini ifadenin yanındaki kutucukları işaretleyerek belirtiniz.					
1	Aktivitelerin yorgunluk hissi vermesi	1	2	3	4
2	Kendini yorgun hissetmek	1	2	3	4
3	Sakatlanmaktan korkmak	1	2	3	4
4	Nerden öğreneceğini bilmemek	1	2	3	4
5	Nerede katılacağını bilmemek	1	2	3	4
6	Öğretecek kimsenin olmaması	1	2	3	4
7	Tesis donanımının yetersiz olması	1	2	3	4
8	Tesislerin yetersiz olması	1	2	3	4
9	Tesislerin kalabalık olması	1	2	3	4
10	Arkadaşlarının zamanının olmaması	1	2	3	4
11	Beraber katılacak kimsenin olmaması	1	2	3	4
12	Arkadaşlarının katılmaktan hoşlanmaması	1	2	3	4
13	Aile için zaman ayırmak zorunda olmak	1	2	3	4
14	Sosyal etkinliğe zaman ayırmak zorunda olmak	1	2	3	4
15	Program zamanlarının uygun olmaması	1	2	3	4
16	Geçmişte bu tür etkinlikleri sevmemek	1	2	3	4
17	İlgili olmamak	1	2	3	4
18	Rutin programı bozmak istememek	1	2	3	4

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

Araştırmacı, 1989 yılında Trabzon'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Trabzon'da tamamladı. 2006 yılında Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Yöneticiliği Bölümü'ne girdi. 2010 yılında bu bölümden 3.16 not ortalaması ile mezun oldu. Bu bölümden mezun olduktan sonra 2011 yılında KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. Amatör olarak Kick Boks yapan ve 10 yıl Kick Boks Milli Takımı'nda yer alarak çeşitli ulusal ve uluslararası başarılar elde etti. Araştırmacının yabancı dili İngilizcedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ:

Adres : Kübra LAKOT, KTÜ Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
E- mail : kubralakot@gmail.com
Telefon : 0.531. 277 62 69